

39.7 N

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

הנצנים

אספת

מס' 397
הוצאת
מס' 397

שירים שונים

סאת

אברהם בער בן־חיים הכהן גאטמלאבער.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

ווילנא

שנת תר"א לפ"ק

תוכן

188	ציון לנפש בתי	1	אל הנצנים
192	אל השנה היוצאת כו'	2	קול ששון כו'
193	למשורר על ערש דוי	8	דם נקי
197	אל השנה הבאה	35	חותם שדי
199	פרח עלי קבר שנת תר"ח	66	בתולת ישראל
203	אגרת הפורים	69	ציון
205	לנבל השקן	74	הצמור כו'
206	שיר היין	79	הגיון למשורר כו'
209	מכתם לרופא העשיר	91	תולדות השירה
210	שירה שלוהה כו'	170	הערות להג"ל
211	נשיקת פה כו'	174	קבורת אבי
212	אל כבוד וכו'	175	תפלה על קבר אבי
---	מכתם לפלוני המשורר	176	הגות לבי כו'
213	הזמיר והזבוב	177	קולי אל אלהים כו'
---	אל האהבה	178	זעקת חמס כו'
---	חץ האהבה	179	דגשת נמשי כו'
214	תהלה לדוד	180	רעיוני ערב כו'
215	קירות לבי הומה	183	זכר רב טוב כו'
		186	לעור עינים

ה נ צ נ י ם

HANIZANIM

Blüthenkranz

Dichtungen

Verschiedenen Inhalts enthaltend

von

A. B. Gottlober

WILNA

Gedruckt bei N. M. Komma.

—
1850.

ה נ צ נ י ם

אספת

שירים שונים

יציצו ציץ ויגמל פרוי הדר בכרם שפת עבר.

הנצנים נראו בארץ
עת הקסיר הגיע —
(ש"ס א, י"ז)

מ א ת

אברהם בער בן-חיים הכהן גאטמלאבער.

ווילנא

ברפוס ר' יוסף ראובן בר' מנחם סן ראם.
שנת תר"א לפ"ק

ГАНИЦАНИМЪ

г. с. Цвѣты. Разныя стихотворенія
А. Б. Готлобера.

ВІЛЬНО

Въ Типографіи Р. М. Рохма.

1850.

Печатать позволяется съ тѣмъ, что-
бы по напечатаніи представлено было
въ Ценсурный Комитетъ узаконенное число
экземплярѡвъ. — Вильно, 9 Августа 1850. г.

Исправл. долж. Цен. Колл. Сов. и Кав.

А. Мухинъ.

ל כ ב ו ד

שוע ונדיב, משכיל ונבון,

תפארת בני עדתו ומגן עוז לדורשי חכמה, היה
האברך היקר הגביר מוהרר משה יצחק נ"י.
בן כבוד הישיש הנכבד הגביר המפורסם מוהרר
ישעיהו הלוי הורוויץ נ"י, בעיר בערדיטשוב.

מנחת תורה

מאת

המחבר.

מכתב

להאלוף הנכבד, נדיב ושוע, יקר באדם ומודע
לבינה, האברך המשכיל והנבון, כמה עז
לחכמה ולשחריה, כבוד הגביר המפורסם
מוהר"ר משה יצחק הורוויץ נ"י.

ווילנא, יום ה' י"ג אלול שנת תר"י לפ"ק.

ידידי ואדני!

מה טוב ומה נעים ההרגשה הקדושה הזאת — אחר
שפוך שיח קרבן תודה לה', אשר לרוב רוממותו הבבית לא
לכר לא נדע ולא נבין ואין בלשוננו מלה להודות לו כל טוב
וחסדו עלינו בכל עת ובכל שעה, כי גם ההודיה היא, לולא
ידענו כי חפץ ה' בה, על פיו ביד משה, כמעט שתתנגד
להמובן לשכלנו מתאריו ית', ואחרי כי האדם מטבעו מוכרח
על ההודיה למטיבו והוא תנאי גדול מתנאי מנוחת נפשו, כי
לא תתפוס דעתו עליו ולא יתענג על הלחם אשר הוא אוכל
אם לא יכיר את היר הנדיבה אשר פרשה לו את לחמו, לא
תמתק בפיו הטובה בטרם יסוך את נסך דמעותיו על מנחת
תורתו לרית ניהוח למטיבו ופודה נפשו — הנה מה טוב ומה
נעים ההרגשה הקדושה הזאת לדעת, כי בן אדם הוא המטיב,
וילוד אשה כמונו הוא אשר נתן לו ה' הכח והיכולת הרצון
והחפץ להושיע אין אונים אשר השה אותו אלהים מעושר, איש

IIV

הוא ולא אֵל, איש אשר לו לבב כמונו ומחומר קורץ גם הוא, נלמו ראו עינינו ונפשנו תבין נפשו, רוחו ונשמתו אלינו נאסוף, נביאם חדרי לבבנו ולפרוש לפניהם כשמלה הגיונונו ורעיונינו, איש אשר נשמע שפתו ולשוננו הוא יבין, אשר יעלו בעשותו חסד ולאיד רעהו תדמע עינו, איש אשר שאתו לא תבעתנו, ולבנו לא יסיתנו בשפק פן נשפוך לשוא שיח, כי הוא מרומים ישכון ושפת עפר לא ישמע ותודתנו נשארה מעל! —

ההרנשה הזאת היא הרהיבה בנפשי עז לבוא לפנך, מהרילב ויקרירות, במגלת ספר כתוב אליך, להודות לך בגלוי, נגדה נא לכל עמי, חסרך אשר עשית עמדי בחרך, בהיותך לי משען עז ותזיל זהב מכיסך להוציא לאור עולם את שירי אלה, כי מלבד אשר הגדלת חסרך עמדי ונתת שמחה בלבי, בהורידך שכבת המל על נַצְנִי אלה למען יפרחו כתבצלת בחצרות לשון קדשנו ולא תשכן דומה נפשם בערפל חתולתם, אחרי אשר אמרתי נואש להם, לא יראו אור עם יושבי חדל, והרל לעולם ריחם וטרפי צמתם ייבש; הנה עוד סלֹת דרך הקודש לאנשים כגילך נדיבי עמנו ומופת לרבים היית, סמך יראו וכן יעשו, לקרוא לספרים שבויי המחסור דרור ולאסורי עוני פקחיות, להגדיל הלשון ולהאדירה ותמלא הארץ דעת שפתנו, וידעו אחינו בכל ארצות פוזריהם כי לא נופלים אנתנו יושבי ארץ ברוכה ארץ רוסיא, אלהים יכוננה! סהם בידיעה לשוננו הקרושה, ויהללו את ה'.

זכר נא, קצין עם, כי אתה הראשון בארצנו, במחוז וואליניען, אשר הושמט שרביט חסרך — שרביט הזהב למושך בשבט סופרים להפיץ מעינותיו חוצה; ולבי ינבא לי, כי לא ירבו הימים ויציצו כעשב כל ספרי המשכילים בארצנו, אשר

III

לתפארת עמנו אעידה כי רבים הם וכן שלמים, והם נחבים אל הכלים, צפונים וממונים עם ספריהם הטובים והמעילים, כי יראו לנפשם להודות כי את נבונים חלקם ועם משכילים יכתבו, יען לא עברה עוד רוח דעת על שמי מרבית עמנו וננידיהם, למהרם מן המחלה הנדבקת בם מימי החשך אשר בסתה בימים עברו את עין הארץ. אתה הראשון אשר הראת לדעת כי הלפו הענגים, דלף טורד גשם הסכלות חלף הלך לו, השמים טהרו, עת הזמיר הגיע, יצא איש משכיל לפעלו (ופעלו יש ידים חומכות לו!) ולא יבוש כי ידבר בשער, יבושו הבוגדים ריקם וכסיל בחשך הולך, ולכל בני בינה יהיה אור במשכותם.

קום משה יצחק! ושבה שביך בן ישעיהו! תערב לפניך מנחת אוהבך ומכבדך, כי פועל ירך יניש לך ומנחל עדניך ישקך, וה' המשלם על יתר לעושי צדקה וחסד, אשר מכבדיו יכבד ומשחריו ישביע רצון, הוא יפתח לך את אוצרו הטוב ויריק עליך ברכתו עד בלי די! —

ולא אוכל להתאפק מהודות חסדו לאיש נבון וחכם המשכיל המפואר כבוד ידידנו וידיד החכמה הנגיד מוהרר אברהם ראטהרוין נ"י. הנה פה מקום אתי לברכו ברכת אהבה על כל הטוב אשר עשה לי בעצה ובפועל. יהי ה' עמו ובכל אשר יפנה ישכיל! אמרנא לו שלום בשמי הלא מרואי פניך ומנכברי ביתך הוא ובשלומך לו שלום. —

דברי אוהבך אהבת עולם, אשר זכר רב טובך יביע וצדקתך ירנן.

אברהם בער בן-רחיים הכהן גאטמלאבער.

פרענומער אנטען

אלה הם שמות הנדיבים אשר תמכו את ידי בקחתם איש ספר אחד או יותר במחיר אשר נתנו לי החצי סמוך לחתימה ומתציתו השנית קימו וקבלו עליהם לתת לי בקבלת הספר. יהי נעם ה' עליהם ומעשה ידיהם כוננה עליהם וישאו ברכה מאת ה'. ואלה שמותם ע"פ סדר אלפא ביתא למשפחותם. —

ר"י קאממענער	ה' וו. מייבוואורצעל	וואר שוויא
ר' מאיר קראסניפאלסקי	ר' משה מאגענבוים	הערר א'. אייזענבוים
ה' קערשענבערג	ר' א"מ יאקבאווסקי	דירעקטאר דער ראב-ביגענשולע.
ר' זנוול קוניצא	ר' י"א יאקובשטאטם	ה' ה. אקסענפעלד
ר' ליבוש קאממענער	ה' ס. יאקבזאהן	ה' ד. ה. אייוואנצקי
ר' מאיר קרויזעהר	ה' י. יאספישטין	ה' א. בוכנער
ר' שמואל קארנבלום	ר' אפרים לעוו	ה' דאקטאר בערנהארד
ר' ליפא רשנר	ר' שמשון לעוויזאהן	ה' מי בערסאהן
ר' דוד ראזענבאנד	ה' פ. לעסער	ה' ש. בערנער אויס קיעוו
ר' אברהם ראטהענבערג	ר"ח לנדא	ה' ל. בערקזאהן
ה' ה. שווארצענבערג	ה' ל. ליכטענפעלד	ה' דאקטאר א. מ. גאלד-
ר' הענדל שפירא מצויזמר	ר' יעקב יאטשו מענקעש	שמירט פרעדיגער דער
ר' יצחק שפארען	ר' יוסף מאמי מקראקא	דייטשען געמיינדע.
ר' אהרן שענפעלד	ר' אלעזר מעהלטרענגער	ה' אלכסנדר זישא גאזאן
ה' ב"ל שטאקשיש.	ה' מענדל נאטהאנזאהן	ה' לעאן גאלדמאן
בריסק דליטא	ה' א. סאנדזער	ה' זלמן גלייכגעוויכט
ה' מ. ה. בריליאנס	ר' יוסף סאפיר	ה' מ. הורוויטין
ה' י' יאברבר	ה' אהרן סאסקין	ה' י. הורוויטין
ה' מ"י הארקאווע	ה' דאקטאר ש. עש"נגער	ה' ישראל היטעל בלויא
ה' ה. ניימארק	ה' עבר עברזאהן מקראקא	ה' ב. הערצעפלד
ר"י הלוי עפשטיין	ה' היים ערבנרונד	ה' אייזיק ווייסבלאט
ר' צדוק ליבערמאן	ה' א. פאטאצקי מקאליש	ה' מ. וואליצקי
ר' יצחק בער עפשטיין	ה' א. פראנקענטהאל	ה' זאלצשטיין
משערשאב	ה' ש. פראנקענטהאל	ה' ד. זיבערמאן
ה' ל. ראזענטהאל.	ה' י. פירסטענבערג	ה' יצחק זיבענבערגער
דובנא רבתי	ה' י"ב פאלקאוויטש	ה' שמשון זיילענזאהן
ר"ב אשכנזי	ה' י. צענטערשווער	ה' יאקאב טוגענדהאלד
ר"ח ברודעצקר	ה' ס. צענטערשווער	צענזאר אונד עהרג-
	ה' אלעזר קאממענער	ביגער

ר'ס ברנשטיין מקארען
 ר' יודל בערנשטיין
 ר' דוד גרינבארג
 ר' יואל גאלדמארב
 ר' ליבוש גלאזבערג
 ר'נ הורוויטץ מקארען
 ר' העשיל האלבערשטאט
 ר' משה דוד היילפרן
 ר' ברוך היילפרן מראוונע
 ר'ס הערמאן מראוונע
 ר' ישעיה וויינבערג
 ר' דוד ווייסבערג
 ר'י וויינער מלויצק
 ר' שלמה מרדכי זיידמאן
 ר' מאנוש זיידמאן
 ר' גרשון זילבערשטיין
 ר' א"ד טאבען מקארען
 ר' אברהם ייעלין מלויצק
 ר' א כהנא מואמושין
 ר' דוד לאנדעס
 ר' צבי לנדא מראוונע
 ר' שואל מרשאלקאוויץ
 ר' נטע מרגליות
 ר' הערין מארמארשטיין
 ר' משה מגאס
 ר' דאקטאר ה. מאליעס
 ר' י"ו סאראקא מלויצק
 ר' דאקטאר סטריזווער
 מקארען
 ר' אהרן שמעון סטרוז
 ר' מרדכי צבי עליאש
 ר' דאקטאר פעהר
 מראוונע
 ר' איצק פינקעלשטיין
 ר' ה' פינקעלשטיין
 ר' מרדכי פערלשטיין
 ר' מאיר פרנס
 ר' בעריש פייערשטיין
 ר' דאקטאר פרויא
 ר' יוסף זאלי
 ר' מ' ב' פייטשעניק

ר' ישראל צבי קאלישער
 ר' ישעיה קאלישער
 ר' הנחום ראזענצווייג
 ממעזעריטש גדול
 ר' דוד רובינשטיין ממע-
 זעריטש שאצל ראוונע
 ר' יהושע רייזער מהג"ל
 ר' ישראל כ"ץ שפירא
 ר' מאיר שימסקער
 ר' יעקב שימסקער
 ר' שלום שעפטאקאווסקי
 ר' משה מרדכי שאפיר

קרעמניץ

ר' בונם אויסטער
 ר' יעקב בראטשינער
 ר'ש בערנשטיין מלויצק
 ה' מ. גאלדפעלד
 ר'י היילפרין מלויצק
 ה' דאקטאר זאק
 ר' זלמן זוסמאן
 ר' מ' ח' זוסמאן
 ר'ש טראכטענבערג
 ר' יצחק בער לעווינזאהן
 ר' מענדל לאנדעסבערג
 ר'י בר"ל לאנדעסבערג
 ר'י בר"מ לאנדעסבערג
 ר' מיכל לאנדעסבערג
 ר' ש"י לאנדעסבערג
 ר' יעקב ליבערמאן
 ר' נחמן מרגליות
 ר' א"ז מאשציקס
 ר' דוד מאליעס
 ר' מ"צ מרגליות
 ר' יוסף מרגליות
 ר' מ"נ מרגליות
 ר' דאקטאר מארדער
 ר'ש ערבשין מיאמפאל
 ר' דאקטאר פארעצקי
 ר' ליבער פרוכטמאן
 ר' יעקב פרינאטין

ר' ראובן קארנבלום
 ר' אברהם קאטיליאנסקי
 ר' ש"א רובינשטיין
 ר' אשר ראזענטהאל
 ר' יצחק רובל
 ר' ברוך איוב שקובסקי
 קרא מסראקי

זיטאמיר

ר' אברהם אברמזאהן
 ר' דוד באקסער מלויצק
 ר' משה אבלי בושטאק
 ר' נחום בארסקע מ"ג
 וואלינסקי
 ר' נתן בארסקע מהג"ל
 ר' מרדכי בלייאוואש
 מלאדמער
 ר' י' בראנשטיין
 מראוונע
 ר' כצלאל פנחס בער-
 שטיין מלויצק
 ר' א"ב גאלדבלאט
 ר'ש דאוידזאהן מ"ג
 וואלינסקי
 ר' דאוידזאהן פ"מ
 ר' שמואל דאבראו
 ר' אליעזר היילפרן
 ר'י הערצענשטיין
 מאוורזש
 ה' מ. הויזער
 ר' זאב ווייסבלאז
 ר' אהרן וויינשטאק
 ר' ברוך וויינשטאק
 ר'י וויינצווייג מראוונע
 ר' משה וויינשטיין
 ר' מ"א וויינלאד
 ר' א"א וויינצווייג
 ר'ל וועלשטיין מאליק
 ר' ווייבערלינג צענזאר
 אין קיעוו
 ר' לאויל זילבער

ר' יצחק וואלקענשטיין
 ר' אלטער וואלקענשטיין
 ר' דובער וואהלבערג
 ר' הענד ווינאגראדאף
 ר' יוסף וויינשטיין
 ר' משה בר"ד וויינשטויב
 ר' י"ש ווארשאווסקי
 ר' ליב זאנהער
 מוואסילקאב
 ר' יודל מאיר זירווער
 ר' זעליג זירווער
 ר' יודל זיידענמאן
 ר' יוסף ז"ק
 ר' אלימלך זאהל
 ר' ליב זיידענבערג
 ר' יוסף הינקעס
 ה' א. חוואט
 ה' ס. טוגענדהאלד
 ר' הירש טשאקעס
 ה' ד"ר טראכטענבערג
 ר' י"מ טובשנייד
 ר' שמעון יאקעלזאהן
 ר' בונם יאקעלזאהן
 ר' מרדכי יעציס
 ר' ליב יאמפאלסקי
 משדה לבן
 ר' אהרן יורש
 ר' ניסן יאליסוועטסקי
 ה' דאקטאר יאס
 ר' מנשה לעווענהערין
 ר' בעריש ליסינקער
 ר' חיים ש' ליבערזאהן
 ר' בצלאל לאשיק
 ר' זלמן לעווין
 ה' ס. לאסקין מאומטן
 ר' מאיר לאציניק
 ה' מ. ליכטענשטיין
 ר' צבי הירש מאירזאהן
 מסיקטין
 ר' יעקב מאליענבערג
 ר' שמואל מאשעצק

ר' יעקב אוירבאך
 ר' מאיר אוירבאך
 ר' יעקב אוסטראווסקי
 משדה לבן
 ר' אברהם ארטענבערג
 ר' חיים אייזענהארט
 ר' אל אייזענהארט מווא-
 סילקאב
 ר' אברהם ברוינשטיין
 ר' י' בערישפאלסקי
 ר' א"א בערנשטיין
 מלויצק
 ר' בעריש כאזילינסקי
 ר' יוסף בראנדוס
 ר' פנחס בערנשטיין
 ר' מיכל ברוק
 ר' אליהו ברחץ
 ר' יוסף זאב ברודעצקער
 ר' יעקב גאלדענבערג
 ר' בעריש גאלדפארב
 ר' טוביה גליקמאן
 ר' אברהם געליבעק
 ר' א גינצבורג מרומען
 ר' ליב גאלדענבערג
 ה' דאקטאר גאלינסקי
 ר' יוסף ליב גרינבערג
 ר' מ"ש גאלדענבערג
 ר' ישעיה גאריעוו
 ר' פנחס גלאזבערג
 ה' י. דאברין
 ר' צבי העלפמאן
 ר' ח"י העלפמאן
 ר' נפתלי העלפמאן
 ר' אברהם ב. הארנשטיין
 ר' שלמה הארנשטיין
 ר' משה יצחק הורוויץ
 ר' לוי הורוויץ
 ר' מישל הורוויץ
 ר' בצלאל הימעלפארב
 ר' קלמן העלד
 ר' שמואל הירשעלד

ר' זאוועליענסקי
 מקאטעלני
 ר' גרשון חאלדענקי
 ר' מענדל חראזק
 ר' גדליה טראכטענבערג
 ה' ד"ר טראכטענבערג
 ה' דאקטאר טראכטענ-
 בערג ב'
 ר' טווענהויז מאליק
 ר' נחום יצהר
 ר' חיים יאסינאווסקי
 ר' מיכל לעבטינשטיין
 מלארמער
 ר' אהרן ליבזאהן
 ר' חיים ליטער
 מאוסטראפאלי
 ר' זלמן מוליאטער
 מוויילנא
 ר' זונדל מייזליש
 ר' אליקום מארמאישטיין
 ר' וואלף סאקסן
 ר' ליבוש פינקעלשטיין
 ר' שמואל פעלדבלום
 ה' י. קעניגסבערג
 ר' מ"ד קאשאק מנ"ג
 וואלינסקי
 ר' אברהם קורניצקי
 ר' אהרן מנשה קארף
 ר' א"י ראזענקראנק
 ר' אהרן רייך
 ר' ברוד רייך
 ר' אברהם מרדכי
 ר' רזאווסקי
 ר' רפאל רפשא
 ר' ישראל חנן ראזין
 ר' חיים ראטנער
 ר' צבי ראטנער
 ר' מ' שענבערג
 בער די ש א ב
 ר' פ' ג' אביגראוויץ

ר' משה מרגליות
 ר' יעקב נאטינזאהן
 מחמעליניק
 ר'ב סלוצקי מוואסילקאב
 ר' מרדכי סלוצקי מהנ"ל
 ה' ה. סירקין
 ר' יצחק סמאלניק
 ר' מענדל פוקסזאהן
 ר' י"ל פעלדשטיין
 ר' מיכאל פאלאנסקי
 ר' חיים פיכטענהאלץ
 ר' ש"מ פיכטענהאלץ
 ר' יצחק דוב פליהס
 ר' מרדכי פערלס
 ר' יוסף צעלטנער
 ר' מנחם צעלטנער
 ר' ניסן ציפרעס
 ר' בער קרעמיס
 ר' יוזא קראפניק
 ר' יהודא קאמיניק
 ר' יוסף קויפמאן
 ר' ישראל ליב קרא-
 קאווסקי משרדה לבן
 ר' יעקב דוד קארוישני-
 סקי מקיעוו
 האחים קאמיניקי
 ר' מאטיל קמחי
 ר' אברהם ראטההויז
 הב"ח מאיר ראטההויז
 ר' יעקב ראויטש
 ר' הירש ראבינאוויץ
 ר' אברהם רויזענשטיין
 ה' ה"ר ראטהענבערג
 ר' צבי ראזענישהאל
 ה' ה"ר ראטהענבערג ב'
 ה' לעאן ראפאארט
 ר' צמח רובינשטיין
 ר' אליעזר ראבינאוויץ
 ר' ח"ש שוחהאלטער
 ה' דאקטאר ה'שפערלונג
 ר' משה שטייגראד

ר' וואלף שיפראוויץ
 ר' חיים שפירא
 ר' אהרן נתן שווארצמאן
 ר' חיים שענבערג .

אוסטרהא

ר' אהרן דליאון
 ר' שואל הארנשטיין
 ר' מאיר זוסמאן
 ר' מ"ז טאדרוש
 ר' פנחס יאניבר
 ר' הירש ירחמיאלוויטש
 ר'ג לאשטייבר
 ר' זיסקינד לעווין
 ר' דוב פינקלשטיין
 ר' ישעיה שפייער

זסלב

ר' ד"ב היילפרסאהן
 ר' יוסף היילפרסאהן
 ר' אברהם היילפרסאהן
 ר' מרדכי היילפרן
 ר' ישראל היילפרן
 ר' ישראל היילפרסאהן
 ר' משה לערנער
 ר' יוסף מיראנסקי
 ר' מיכל מיראנסקי
 ר' אברהם מיראנסקי
 ר' יצחק פרענקל
 ר' ישראל פרענקל
 ר' ישוע דוב פעלדמאן
 ר' שמעון ליב פעלדמאן
 ר' לאביש פעלדמאן
 ר' יצחק פיינבערג
 ר' חיים קיזניק

קאסנטיין ישן

ה' מארקוס בעער
 ר' פייביל בוכשטאבער
 ר' שמואל בוכשטאבער
 ר' יצחק בוכשטאבער

ה' ס. הורוויץ
 ר' ח"ו וויינשטיין
 ה' ב. לנדא
 ר' נחום סגל
 ה' ב. קראסניסעלסקי
 ה' א. קראסניסעלסקי
 ה' ש. קראסניסעלסקי
 ר' ראובן רובינשטיין
 ר' משה רובינשטיין
 ר' יצחק רובינשטיין

קאמעניץ פאדאלסק

ר' דוד א. אפטיקער
 ר' ליבוש בראדסקי
 ר' שואל בראדסקי
 ר' חיים בלאנק
 ר' מענדעל בראנשטיין
 ר' חיים בר"א בלאנק
 ר' צבי בראנשטיין
 ר' מאיר גאלדענבערג
 ר' ליפא גאלדענבערג
 ר' צבי דייטש
 ר' יהודא העכטמאן
 ר' בנימן ה. וואלפזאהן
 ר' יעקב לעווינזאהן
 ר' לעווין לעווינזאהן
 ר' פריץ ליוואך
 מוואליטשוסק
 ר' מאיר פרענקעל
 ר' יוסף קיפערשטיין
 ר' דוד קריין
 ר' יצחק קריין
 ר' אברהם ראפאארט

**מאהילוב על נהר
 דניעסמער**

ר' משה אשכנזי
 ר' חיים משה אשכנזי
 ר' הירש אייזענשטיין
 ר' מענדל אוסטראווסקי
 משרדה לבן

XIII

ר' מענדל בערנשטיין
 ר' מרדכי בערנשטיין
 ר' ארי' ליב ברוק
 ר' אשר בערג
 ר' הירש בארסקע
 ר' פ' בלאנקמאן
 ר' ש' ביסלחוס
 ר' ניסן בלומענשטאל
 ר' משה בראסילאווסקי
 ה' וואלף גאלד
 ה' ל. גרידינגער
 ר' דינעס מורה בב"ה
 ר' מאיר דאשעווסקי
 ר' אברהם דארניקאו
 ה' דוקלעסקי מסימני-
 ראפאל
 ר' ברוך דילגיש
 ר' ש' דראקאחרוסט
 ר' יעקב הערמאן
 ר' משה ב. היילפרסאהן
 ר' איצק הורוויטץ מורה
 לשון אשכנז בביה"ס
 ה' ה. דעהערצעבשטיין
 ה' ח. דעהערצעבשטיין
 ר' טאלף האלבערשטאם
 ר' ה' האלבערשטאם
 ר' מ' הורוויטץ מורה
 בביה"ס
 ה' ז. הורוויטץ
 ר' שמואל הורוויטץ
 ה' לעאן העללער
 ה' יאזעק העללער
 ר' ישעיה ליב הורוויטץ
 ר' צבי הערנער מווא-
 סילקאב
 ר' משה הורוויטץ
 ר' אליהו מ. ווערביל
 מורה בביה"ס
 ה' וואלשק
 ר' שמואל ווייסבראר
 ר' ליבוש חארי

ר' ישראל העלמענשטיין
 מקליעא
 ר' יצחק צבי הורוויטץ
 מדובסאר
 ה' דאקטאר פ. הורוויטץ
 ר' יוסף כנציון הורוויטץ
 ר' גרשון הורוויטץ
 ה' י. וועקסענשטיין
 ר' אליהו ווייוויצאו
 סבעלו
 ר' מאסיל סערעסמאליר
 ר' צבי כהנא
 ר' מרדכי כהנא
 ר' ישראל כהנא
 ר' חיים כהנא
 ר' ליב כהנא
 ר' משה לנדא מאומאן
 ר' ברוך לאנדעסבערג
 ה' ש. מאלטישינער
 ר' שמעון פרוכטמאן
 מיאמפלא ע"ג דנסטר
 ר' יעקב קאראסיק
 ר' בנימן רעוויצאו
 ר' הירש ראבינאוויץ
 ר' אהרן ראבינאוויץ
 ר' יואל ראפאפארט
 ר' לוי שור
 ר' יצחק שווארצמאן
 ר' שלמה שימעלאוו

א ד ע ס א

ה' ד"ר ב' אברמזאהן
 ר' יצחק ליב אבראמאו
 ר' יעקב אבראמאו
 ר' ישראל אקסענפעלד
 ר' חיים אפרתי
 ה' לעאן אפרתי
 ר' שלמה ביים
 ר' ליב בארמניקער
 ר' יעקב בראהן
 ר' מאיר ביליג

ר' יחזקאל בלאנק
 ר' א גרינבלאט מבאר
 ר' יוסף הערצעבערג
 ר' ישעיה הורוויטץ
 ר' הערץ הורוויטץ
 ה' דאקטאר היילפרין
 ר' זאמאנסקי מנייען
 ר' ק שווערסקי מווילנא
 ר' צבי כהנא
 ר' ליב לעווענזאהן
 ר' מאיר לעווענזאהן
 ר' חיים לעווענזאהן
 ה' ד"ר ס' לעווענזאהן
 ר' שמואל לנדא
 ר' יואל לנדא
 ר' ישראל ליב ליפשיין
 ה' ד"ר מ. לילענשטאל
 אויס ריגא
 ר' רוב מאנשאר
 ה' דאקטאר עטינגער
 ר' ש"א. פוסירעווסקי
 ה' פ. פיגיין
 ר' א"ש קאראסיק
 ה' א. קראנפעלד
 ר' שלמה ראפאלאוויטש
 ר' א ראפאלאוויטש
 ה' ניסן רבין
 ה' י' ראזענשטיין מיאסי
 ר' עבריל ראשקין
 ר' ישראל רוזינטהאל
 ר' הירש רייך מבאר
 ר' נתן רייך
 ה' יאקאב ראשהענבערנ
 סכ"ד.

ק י ש י נ א ב

ר' מרדכי בלאנק
 ר' צבי בוקשפאן
 ר' בארמניק סבעלו
 ה' י. בלומענפעלד
 ר' מאיר דינס מחאטין

ר' שלמה חינין
 ר' בעריש טראכטענבערג
 ר' אברהם ט"ב
 ר' משה ט"ב
 ר' יחזקאל ט"ב
 ה' יאאכים טארנאפאל
 ג' ד"א לאנדעסבערג
 ה' ב. לאנדעסבערג
 ה' מ"א ליכטענשטאדט
 ה' שמחה ליפשיץ
 ה' מרדכי ישראל לנדא
 ר' אברהם מיוזש
 ה' מ. מארגאלין
 ה' ר"א ניוגירצער
 ר' פייבל נאטינזאהן
 ר' ווא"ף עדעלבערג
 ר"י עלציוס
 ר' שמחה פינסקער
 מורה ל"ע כביה"ס
 ר"מ פישל פירדענבערג
 ר' אליהו פינקעל מורה
 לשון רוסיא כביה"ס
 ה' פ. פרענקעל
 ר' דוד צבי פריסטער
 ר' יצחק פערלמאן
 ר' שמואל פערלמאן
 ר' צבי דוב פאררובסקי
 ר' הירש ראזענבלאט
 ר' שמואל ראזענבלאט
 ר' מענדל ראבינאוויץ
 ר' מרדכי ראזענבערג
 ר' ליבוש ראבינאוויץ
 ה' יאקאבראפאלאוויטש
 מרובנא
 ר' יעקב ראטה
 ה' מאזעס ראיענקראנץ
 ר' בעלאל שטערן די-
 רעקטאר דער שולע
 אונד עהרנברגער
 ר' בעלאל שולזינגער
 ר' מיכל שפירא

וויניצע
 ר' שמשון בערנשטיין
 הב"ח יצחק בערנשטיין
 ר' בנימן בערנשטיין
 ר' אברהם בערנשטיין
 ר' נחמן גאלדענסראכט
 מכאר
 ר' נחמן דוקלער
 ר' יורל דוקלער
 ר' יהושע הארנשטיין
 מפראסקראב
 ר' מאיר הארץ
 ר' נחמן וויינרעב
 ר' בעלאל וויינשטיין
 ר' חיים מפראסקראב
 ר' פריץ מאליע-בערג
 ר' בעריש קאלינווסקי
 ר' בעריש שער

ראדיוויל

ר' דניאל ארטענשטיין
 ר' שמואל ארטענשטיין
 ר' יעקב ארטענשטיין
 ר' ליבוש דאוורדאף
 ר' שלמה ל. דאוורדאף
 ר' יהושע דאוורדאף
 ר' יוסף דאוורדאף
 ר' יוסף ז"ק
 ר' יוסף סמעיניקער
 ר' הירש חרמץ
 ר' משה צבי יאקובזאהן
 ר' חיים צבי לערנער
 ר' בעריש ראפאפארט

בראדי

ר' נפתלי אשכנזי
 ה' מ. אסטערזעסצער
 ה' אויסשפיטץ
 ר' אברהם ברוק
 ר' ישעיה בראנדיס
 ר' חיים בראנדיס

הב"ח לימא בלאצער-
 קאווסקי
 ר' מנחם מאנוש
 בענדעסזאהן
 ר' אלעזר האלבער-
 שטאם
 ר' בנימן ווילבישעוויץ
 ר' יחזקאל טיפאגראף
H. Lapatin
 ר' ברך סאטאם
 ר' משה סאכאנאוו
 ר' משה קאנעל
 ר' בצלאל קאנעל
 ר' אהרן קויפמאן
 ר' שלמה ק"ב
 ר' יהושע שערשאווסקי

ווילנא

ר' בנציון אבראמסקי
 ר' ר"ב אלשוואנגער
 מקראטינגע
 ר' יצחק אייזיק בן יעקב
 ה' ל. בראמסאהן
 מלאמוע
 ר' אליהו גורלאנד
 ר' מאיר גארדאן
 ר' לוי גארדאן
 ר' יוסף בצלאל
 הארקאווע
 ר' משה ליב הערצקין
 ר' אליעזר ליפמאן
 הורוויץ
 ר' אברהם זויניאווער
 ר' ישראל ווארשאוועניג
 מקאווע
 ר' מאיר זאבלודאווסקי
 סביאליסטאק
 ר' ליב הערץ זאבלו-
 דאווסקי סה"ל
 ר' שלום חפץ מווילייקע

ר' מ"א אינגבער
 ר' יוסף אדלערסבערג
 ר' יהודא לאייזענבערג
 ר' מיכל ביק
 ר' אביגדור בריללאנד
 ר' שמואל ליב גאלדענ-
 בערג
 ר' הערץ גאלדהאבער
 ר' משולם נארמין
 ר' ישראל דיניס
 ה' דאקסאר הורוויץ
 ר' משה ש. וויינשטיין
 ה' י. סראכטענבערג
 ר' ליבוש יאנוש
 ר' יוסף כהנא מזבארז
 ר' בעריש לנדא
 ר' יונה מעסטינג
 ר' משה סויבל
 ר' משולם עבערמאן
 ר' יואל עפשטיין
 ה' מיכל פערל
 דירעקטאר
 ה' פראוועסלער
 ר' מענדל פערל
 ר' אברהם פינקעלשטיין
 ר' אלעזר קארמין
 ר' מרדכי ליבוש רעכליש
 ר' יהושע ראזענפעלד
 ר' יצחק רעגעל
 ה. רייטמאן
 ר' אבא שמעטערלינג
 ר' הירש שסעליקס
 ר' יוסף שור
 ר' יעקב שטערנשוס
 מזבארז

הוראדנא

ר' יקותיאל בלאצער-
 קאווסקי
 הב"ח מאיר בלאצער-
 קאווסקי

ר' יהושע סגל מואסושץ
 ר' ליבוש סעגאללע
 ה' דאקסאר י' ערטער
 ר' אבא עבערמאן
 ר' משה פראנצויז
 ר' משה פראנצויז ב'
 ר' ישעיה מ. פינקעל-
 שטיין
 ר' ישעיה פּרענקל
 ר' מאטעל פאזנער
 ר' לוי פאזנער
 ר' הירש מענדל פינילעש
 ר' שלמה לוי פיינבערג
 ר' דוד צוני
 ר' יעקבא צימענט
 ר' משה יואל קארנפעלד
 ר' ליבוש קארנפעלד
 ר' שמחה קארנפעלד
 ר' הירש קארנפעלד
 ר' יחזקאל קארנפעלד
 ר' מאיר קראסניפאלסקי
 ר' א' זיסקינד קאלליר
 ר' אלעזר קאלליר
 ר' משה קאלליר
 ר' נתן קאלליר
 ר' יצחק קאלליר
 ר' ליבוש קאלליר
 ר' אברהם קראחמאל
 ר' אייזיק עוזר
 ראטהענבערג
 ר' ילמן רובינשטיין
 ר' הירץ ריינהערץ
 ר' משה ראזענטאווער
 ר' יצחק שור
 ד' בעריש שפירא
 ר' יצחק שענבערג

טארנאפאל

ר' יצחק ליב אטלאם
 ר' שמואל אשכנזי

ה' ל"ב קאנצעל מסעל	ר' נחמיה נאטהאנזאהן	ה' ר"מ. טראכטענבערג
ה' ניסן ראזענטהאל	ה' ב"י נאטהאנזאהן	שטאבטארצט אונד
עהרנבירגער	ר' דובער נאטהאנזאהן	קאללעניען אספעסאר.
ה' שבען ראזענטהאל	ר'ו נאטהאנזאהן	ה' וו. טוגענדהאלד
ה' ר"ו. ראזענטהאל	ה' מ. סלוצקי	צענאר אונד עהרנ-
ה' מארקוס ראזענטהאל	ה' אברהם אבלי סירקין	בירגער
ה' שלמה ראזענטהאל	ה' מרדכי פלונגיאן	ר' יוסף העשיל יאהויכעש
ה' אראם מצאויל	ה' שמואל יוסף פין	ה' שמואל ג. יאהויכעש
ה' י"א. רינדזונסקי	ה' אליהו פינס	ה' אדם הכהן לעבענזאהן
ה' הלל ראבינאוויץ	ה' שווינצאן	ה' אהרן לעבענזאהן
מרוכנא	ה' הירש קלאצקי	ה' דוד לוריא ממינסק
ה' יהודא ל. ראמפארט	ה' ליב קלאצקי	ה' ש"ל יוחאווסקי כמינסק
ה' יעקב ליב ראזענבלום	ה' דוד קלאצקי	ה' לעאן מאנדעלשטאם
מלאסיע	ה' הירש קאצינעלנבונגען	קאנרידאט פילאלאגיע
ה' משה ראזענזאהן	ה' ז"ל קאצינעלנבונגען	ה' בנימן מאנדעלשטאם
ה' ז' וו. ראזענבערג	ה' צמח קאצינעלנבויגן	ה' יחזקאל מאנדעל-
ה' אליעזר שאסקאלסקי	ה' י. קושעלעווסקי	שטאם
ה' ה. שייקעוויץ	עהרנבירגער	ה' אהרן מאנדעלשטאם
ה' יהודא שערשעווסקי	ה' י"י קראסיסעלסקי	ה' מ"מ מינדעלסאהן
		ה' מרדכי נאטהאנזאהן

דברי חכמים

בצאת לאור עולם מתחזק זו הנצנים כוללם זכרים נעמים אשר פעל
 גבר חכם ומסוגל המסורר הנסגל כוז ידוד לנו איש בריטי כמוכחז כמעלות חר מיות
 לו נלוס פסלס כבוד מוח אברהם דוב הכהן גאסטלאבער כ"י . סנוי לקבלה אי"ס
 כמחיר אשר יושט עליה מירידי המחכר כ"י כדו גיל וששן . כי שיכוו מלהים סדרה
 קודש עוז והדר לכוסם . רעיוניו כמו ונכרו וכלו אומר כבוד לירידי כמתכר כ"י .

קרעמניץ. אור ליום צום אסחר שנת לקים
 את אנרת הפורים הזאת השנית .

יצחק בער לעווינזאהן.

XVII

כִּי יִשָּׂא אֶת הָאֵלֹהִים תְּשַׁלְּמוּם הַחֲכָמָה רַבּוֹ הַהַרְיִים כְּשֶׁהֵם הַמְדַעִים לְדַעַת אֵת כֹּל
הַנְּעֻשָׂה בְּהַתְּלַחֲוֹתָן כֵּן בְּהַנְּעֻשָׂה כֹּאֲשֶׁר בְּהַמּוֹסְרִים . יִכְסֹּף לְדַעַת אֵת אֲשֶׁר נִשְׁמִים מִזַּעַל
וּבְאֶרֶץ מִחַצֵּת . עַל אֵל אֱלֹהִים יִדְגְּרוּ וְעַל כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם כַּעַל טַרְפֵּס וְלֹחַם חֶסֶם . כֹּאֲשֶׁר
חֹזֵר עֹבֵר אֶתְּמוֹת יָמָיו כְּתָרָף נֶפֶשׁ לַעֲיֹב מַעֲרַבָה . כֹּל נִשְׁכָּם בְּנֶפֶשׁ יִשְׂמוּ . לְשׁוֹטַע
בְּמַחְבֵּי אֶרֶץ וּבְקִלְבֵי מְרוֹם הַרְיִים בְּלֹב יָמִים לַמְדוּד וּלְהַעֲרִיךְ מַסְלוֹת וּנְלִיזוֹת כֹּל זָנָב
הַשָּׁמַיִם . לֵיעַד עַתְּ לֹאֲתָם וּכְוֹאֵם . לְחֹק בְּסֶפֶר אֵת אֲשֶׁר יָחוּז פְּנֵימוֹ . כְּהֹנְרֵי שָׁמַיִם אֱלֹהִים
כֵּן גַּם אֲנִי . אֲשֶׁר יָמִים רַבִּים נֹאֲמַנֵה רְרִי אֵת הַשָּׁכֵּנִים . קָבַל עַם אֲעֻמְדֵה עִתָּה נִשְׁעַר
הַחֹבֵרֶת הַחֲמוּדָה הַזֹּאת . לְהוֹשִׁיעַ אֶת הַיָּדָיִם עַל דְּבַר תְּכֹוֹת הַחֶסֶם הַמַּחֲנֵר הַזֶּה אֲשֶׁר
כּוֹכֵב מִזֹּר כְּהַוֵּר לָנוּ כְּחַג כְּשִׁמְשֵׁם הַמְדַעִים אֲשֶׁר הִרְקִיעָה עֲלֵינוּ הַתְּקוּפָה הַחֲדָשָׁה הַזֹּאת .
מִמֵּאֲשֶׁלֶּה מִיִּרְכַסֵּי פֶתַח כֹּל הַגַּל כְּדַמּוּס דְּרַךְ כּוֹכֵב מִזְכִּיר כֹּזֵה כֹּזֵה הַחֶסֶם הַמְלִיךְ
הַנִּשְׁבִּיל הַמְשׁוֹרֵר הַמְשׁוֹרֵר מִזֵּי אֲבָרְהָם בְּעַר גַּאֲשַׁטְלָאֲבַעַר הַכְּהֵן נִי .
וַיְכִי אַחֲרָי הַאִירֹו שְׁמֵהּ בְּסַפְרוֹ הַמְּוַעִיל פְּרַחֵי הַאֲבִיב כֹּא גַם עַד הַלֹּס וְעַל כִּסֵּי כֶּסֶף
אֶת הַקְּרִיבֹו לְשֵׁנֵי מַחֲבֵי מַכְנֹוד אֱלֹוִסֵי וּמִיִּזְדַּעֵי אֱוִהֵנִי וְרַעֵי הַרְבֵּי הַחֶסֶם הַמְשׁוֹרֵרֵם חֹנֵר
הַהַרְיִים מִחֹסֶם הַיָּד מִחֵר יִצְחָק בְּעַר לְעֻוּיִזְוֹאֲהֵן מְקַרְעֵמִנִיךְ . הַנּוֹסֵן בֹּו אֲחֵרִי
שֶׁפֶר וְעִדּוֹת מִוִּכִּית עֲלֵיו כִּי הַחֶסֶם הַמַּחֲנֵר הַזֶּה כֹּאֲ כִלִּיל הַמְדַעִים תִּשְׁאֲרֵת אֲדָם . וַיַּחַל
אֵת פְּנֵי לְהִיֵּת לוֹ מַעִיר לְעֹזֹר כְּדַבֵּר הַדְּשָׁח בְּסַפְרוֹ הַנְּעֻשִׂים . מִכֵּן הֵאֲרַךְ שִׁמְעֵנוּ רַנְּנִים .
הַזֵּיִן אֲחֵי כִלְקָסָה שׁוֹשֵׁנִים . מִבֵּין פְּרַחֵי אֲבִיב וְהַנְּלִיִּים . כִּמְלֵאִים אֲחֵרֵי שֶׁפֶר וְנוֹסֵת
זֵיִס הַנְּאֲמָרִים בְּלִשָּׁן עֵבֶר בְּהַרְבֵּה . תְּהִיֵּת עַל קִנְיֹו וְהַרְאֵנִי לְדַעַת כִּי לֹא הַגִּיד לִי
הַרְבֵּי לְעֻוּיִזְוֹאֲהֵן מִתְּלַחֲוֹתָן גַּם כֹּחֵנִי . וְאֲשֶׁר לֹא כּוֹסֵרִי מִמֵּנִי בְּמַחְבֵּי מִלְּאֲחֵי בֹו . זֶה
בְּלִשָּׁה וְיִחִס כִּי מִלְּבָבִים לוֹ בִּינֵינוּ . וְהִנֵּה יוֹם יוֹם יָבִיעַ אֲוֹמֵר מְכַשְׂרֵיִתִּי וּמַעֲלוֹתִי
הַקּוֹבֹת וְהַרְמֹות . תְּכֹו מִמֵּתִקִּים וְכֹלוֹ מִמֵּתִדִים . מִלִּיִּתִּי קִרְוֹת וּבְשִׁנְוֹת . מְדוֹת
וּמְדוֹדִית . נְעִימוֹת וּמַעֲרִימוֹת . לְנֹחַ יִסְנוּ רִיחַ זְרוֹר הַסְּרָחִים הַאֱלֹהִים וְלֹא יִנְסוּ
מִקְרוֹס וְהִיֵּן כְּרוֹכִים לֵהֵ . וְעִתָּה מִשְׁכִּילִי וְיִלְנֹא וּבֹוֹרֵה אֲשֶׁר לְשִׁמְכֵם כֹּא הַאִישׁ הַנִּכְבֵּד
הַזֶּה עַד הַלֹּס שִׁיבֹו לְקִרְאֵת הַאִישׁ הַזֶּה וְלִקְרֹאת זְרוֹר נִנְיֹו וְהַחֲלִיפוֹסוּ בְּזְרוֹר כֶּסֶף־כֶּסֶם .
כְּדוֹדֵהוּ בְּכָל עוֹן כִּי לִפְסָרְתָהּ הוּא לָנוּ וְלִשְׁפָת קִדְשֵׁנוּ הַעֲנִיִּים . וְכֵן שְׁלוֹם לְבֵית יִשְׂרָאֵל .

כִּרְדֵּבִי בְּהַרְבֵּי הַחֶסֶם הַנּוֹדַע כֹּדֵה בְּנִימָן וְלִהְיֵה נֹאֲמָה אֲנִיזְוֹאֲהֵן

וְיִי לְנֹא , יִיִם וְהִ לְחֲדָשׁ מִרְחֻשׁוֹן שְׁנַת תַּר י"א לַפ"ק

רחיש לבי דבר טוב!

לידידי הרב המליין המפואר התכם השלם כבודה'ר
אברהם דוב גאטגאל אבער.

כברתני יודיד נכבד - כנדחתי לקרא את שיריך הנעימים בעודם נכתובים -
ולמות רגשות לבי על מנעמי זמירותיך - האומנם לא אכחד ממך ידידי - כי אכיב
נעורי כבר חלף ואש הקודש אשר הוקד בקרבי בעתים שנות עלומי כבר עוממה - וחסות
אשר מלפנים מול ללל שיר נפשי עוז דרכי וכלב נוקף ורועש כים הלכתי אל
הקודש עתה נמנוחה שאננה עלי שדמות הוילולה אעדה - וכלב שקם על נחתי השיר
אנות - אולם האתם אניד כי בשחתי את דלת הנן אשר בחלת על סלגי שפת הקודש
בשחתי השמים לנגדי ואראה מראות ימי עלומי כי נחתדשו בקרבי - ועשות נעורי בתב
נצב בכל עורקי דפקי - ראיתי גן אלהים מלא ננים ופרחים - ראיתי כר נרחב
אשר יפין בשם מן קום אל קהו - עונג מרום ראיתי לדרוך בין ערונות שושנים
ולשות בין נעמיים כאלה - מחזה אלהים חותי הסעס - ראיתי שחילי קודש
הלוים - יצאו נננים גם יבשילו פרי תאום יחד -

נעלה אתה מוזר אלוה - נעלה אתה נמכלל כדר זמירותיך - נשגבו המה מן
שירי אדם - רמו מן לללי בני המותה - נשמת שדי תרחף במנגינותיך - ורות ננות
שמים תשחרע על כל מלימותיך - הוד שלל ננעים המה לעין - וללל ננס כובדים המה
לאון - כם חיים כם מרפא לנפש יודעת. כם עוז כם ישע שפך נוחם על ראש אוהבי.
דעת ישעושו - וקדקוד כבילים בהמון נורא ימחיו: שמש נעורים שפכת על תלמי
כי'יך - וחום חרבוני קין ימחיקו מגד תנוכתם - את אלה מלאתי כשיריך - זאת
אניד לך ידיד נכבד - אנדרכ על טוב פעלך - ושירי הקטן יודך בלה -

מִי־זֶה בָּא מִשְׁכְּבֵי וְאֶהְיֶין אֹר וְיִפְיעַ ,

פּוֹכֵב נּוֹצֵץ יִהְיֶה וְהָרָו בְּשִׁחְקִים ?

מִי־זֶה מְקַצֵּת אֶרֶץ שְׂבִיב אִישׁ יְגִיה ,

וּבְאֹר שְׁפִישׁ יְאִיר עִם קִרְנֵי בְּרָקִים ?

מִי־הוּא מְמַטֵּר שִׁירִים בְּפֶסֶל יִמְסִירוּ ,

כִּלְ-לֵב צָבֵא יִשְׁקוּ נְחָלֵי עֲדָנִים ?

XIX

תחת צעדי ערמי ערן יאירי,
יכתיר שפת קדש עם זר נצנים?

זה ברכיה! על כמתי שיר עלה עליה,
על מרומי המליצה עליה לשבת;
כן באר חפרוה שרים דלה דלה,
וישתי בוס אלהים, בוס אלמות!

אשריה אברהם! אשרי גורלה!
בנגינותיה, ברחמים, שבח צוקתבל!
על-כנפי נצח, ברכיה, יעוף פעלה,
ושם עולמי עד יהיה לה למנת חבל!

שמעון ראזענמהאל.

ווילנא, יום ו' ה' חשון תר"א לפ"ק.

לידידי היקר והנבון המשורר המיפלא החכם מוהר"ר
אברהם דובער גאטטלאבער.

כצאת ספרו הנצנים לאור

מבין עבי חשך, רקיע חלדנו יאפילו,
זעיר שם, זעיר שם, מאורי אור יבריקו;
הפה מלאכי יה עלינו ראות ישפילו,
ושפע דעת קדושים עלינו יריקו:

בִּינֵיהֶם הַשִּׁיר וְהַהֲגִיזוֹן בְּאוֹר אֱלֹהִים יוֹפִיעוּ ,
 וְכָל בְּנֵי אֱלֹהִים עִמָּם יִתֵּר יִרְיעוּ .

וְעַל שְׁמֵי בְּנֵי צִיּוֹן , זֶה פָּקֵדָה קָדְרוּ ,
 עוֹד אֹר אַחַר עוֹד לָכוּ בָּם זְרוּעַ ;
 וְכְרוֹנוֹת הַיָּסִים לְפָנִים בְּנֶאֱוֹן נִהְרוּ ,
 נַחֵם , תִּקְוֶה וַיִּשַׁע , הֵן בָּם נִמוּעַ :
 וּבִינֵיהֶם שִׁפְתַּי קָדֵשׁ , פְּלִיטַת הַסְּפָלָה
 הוֹד וְהִקְוֶה תִּרְיָק עַל כָּל הַדָּר הַגְּלָה .

עַל כֵּן יִקְרוּ לִי גִּי'ה , מְאֹד גִּפְלָאוּ ,
 שְׁרָוִי בַת שִׁירְתֶּךָ כִּשְׁל שִׁפְתָּנוּ נִרְטָבוּ ;
 עַל בְּנֵי הַגִּיזוֹנָה מִשְׁלֵי עֶבֶר מִהַדְּנָשָׂאוּ ,
 וְהַנְּשׂוֹת נַפְשָׁךָ בְּהִמַּת קָדֵשׁ מִהַדְּנָשָׁנְבוּ :
 מִה־טָבוּ לְהַשְׁבִּיל , מִה־נִּחְמְדוּ לְדַעַת ,
 לְלֵב כָּל־אֲהָב עִמּוֹ בְּנִסֵּי יוֹדַעַת .

ולנפש אוהבך סוקירד כערכך הרם

שמואל יוסף פיין.

ווילנא , י"א מרחשון תר"א.

כבוד ידירי המשורר המפואר התכם היקר מוה'
 א"ב ג א ט ל א ב ע ר נ"י .

לא להסכים על שירך מנעים וזמירות! נאמי סנה — אחרי אשר כבר מוכר
 ועומד סגן, כן ע"י פרחיך הכנים אשר הולאת כבר באביב ימי נעורייך, כן ע"י סג
 אנשי כהם אשר מלאו את ידיך לכראות גם בצניך אלה בארץ — כי אם לשפוך על כנני
 הזה את אשר רחם לכני בעת כהענגתי לקדוא את שיריך אלה, קבל פס ועדה .

בן הוא ידידי, ענג רב התענגתי עליהם. כי כל שיריך אהובים וחביבים.
 על שיריך נדורים ונחורים. וכל שיריך המה גבורים ואדירים. כאשר כלמו המה
 לחים וקלים. רכים וגמרים. בלי כל כנידית וזלי כל לחץ. כלמו מלאים כח
 הרגשות נשגבות ויקפת רעיונות רוממות. ועל כלם הוא: כי מרבית נושאים ותוכן
 עינים המה נכבדים וגאונים ויחודתם בהררי קדש תולדות ומצב עמנו. נכחך זה
 יקירי! לך הלאה. והסוף לשמתנו גדומה לאלה חדשים לשנים. ונקדמה פניך
 בכרכה. כי אין נפשי למבורי בכל ורעות רוח אשר לא יכילו כל חועלת וכל פרך
 סנימי. אחרי אשר גם תולדותינו ופרטי קורותינו אינם חסרים כל מחוות יקרות
 מחוות רוממות המספיקות די חומר נעלה למשורר אמן להוציא מהם מפעל נאות
 למעשהו. ומדוע לא יבואו משוררי עמים אחרים לטוות להם מכל הגדה מקובלת
 ספורי אנשים זקנים ומשל קדמוני מבכת שירים יקרים ומליצית נעימות להוציא
 מהם למוד ומיסר משל ומליציה לפטול על הדמיון ועל הכסף כאחד. ואנחנו רק
 אנחנו עובנו את המקור ביקר הזה ונלך לשאוף לללי דמיון הרגשות יקרות. אשר
 כל מזון לנפש אין בהם. לא כן עשו אבותינו הקדומים והזקנים ממנו. המה
 עבדו בראשונה את שדמת קירות אבותיהם. וירימו כל פרח וזין מכין ערבות
 משעיהם ויאלגדום למקלטת על מזח הדת והאמונה. גם בכרמי עמים אחרים
 הלכו לבוח כאות נפסם. וילקטו מהם דברי מדע והשכל. דברי משל ודובר. כי
 ללמד ולהודות לא רק לשעשע ולענג את הולכי בעל כיה כל חפסם וישטם כל הימים.
 על בן ידידי היקר! מנך שירך הנכבד על תולדות השיר העבירי פי שנים
 את עיני ולבי עליו-ואכבד לאשר כבדתני בטובך לבית עליו נוספות והערות מודיעות
 את זמן חיי גדולי אומתנו אלה אשר הודות לאל לא אלמן ישראל מאנשים כאלה.
 יישר חך וחילך ידידי! הגדלת כזה את כבוד ישראל אחיך. ממך יראו וכן יעשו
 כל חושבי עש בישראל. ולא יבאו קולב כשירים כשעירים אשר גואל הכותב
 לבתם וילאה הקורא הנבאר נעור וריק אצרי קרחתו הוות כאשר היה בראשונה;
 כי קדושה היא השפה העברית וקדושה היא רק לדברים קדושים
 ונכבדים. רק לעינים נאותים ורימונים; וכל דבר מול ונקלה. וכל ענין בלתי
 נכבד ושל מה בכך לא יבואו בקהל לה.

ולי יקירי! אין כל נכבד אחרת לך כי אם לאמר: יואל נא ה' להסוף
 לך חיל וזמן למחר לשמתנו בקרב הימים ביתר מפעליך אשר אתך וישמח גם
 לבב מוקיך כנאמן,

אליעזר ליפמן בלא"א מוה' חיים הלוי הורוויץ.

וי' ל' נ' א' כ"א אלול שנת תר"י

XXII

Die ~~XXI~~ des Herrn A. B. Gottlober, ächte düftig frische Blüten des Morgenlandes, haben mir durch ihren innern poetischen Gehalt, wie durch ihre ansprechende, anmuthvolle Form, einen wahrhaft ästhetischen Genuß gewährt. Ein Ton ist's zumal, der aus all den lieblichen Klängen am vernehmlichsten her-austönend, stets Ohr und Herz zugleich trifft und rührt. Es ist das sanfte wehmüthige Klagen Israels.

Möge der geistreiche Verfasser durch die Hilfe Gottes und der Edeln in Israel im Stande gesetzt werden, den Garten der hebräischen Literatur mit vielen solchen duft- und farbenreichen Blüten zu schmücken.

Tarnopol 16 April 1844

H. Reitmann

תְּקוּנִים

צד	תחת (נקלף) צ"ל	
19	מַעֲטִים	מַעֲטִים
31	קוֹה	קוֹי
245	בהיותנו	בהיותנו

דבר אל הקורא

בטרם תקרא את ישרי אלה המונחים לפניך, קורא נעים,
שמע את אשר אניך לך:

הנה נא ידעתי כי רק בעבור התענג במ תקחם בידך,
לבעבאר מצוא במ את המטעמים אשר אהבה נפשך; כי מתנאי
השיר, לו גם יהיה תוכן ענינו למודי, הוא השעשוע והענג:
לכן יקירי! — יען הסכן הסכנתי מעודי לבלתי הונות את עמיתי
במקח וממכר, כי לא מכרתי מעודי; כספי לא נתתי בנשך, כי
כסף לא היה לי — שמעני, אם רך לבבך ועורקך כפתיל
הנעורת, יאחזך השבץ כראותך חרוז מלרע, והבט אל שוא נע
בראש המלה לא תוכל, אם בטרם שוכך לב על תוכן השיר
וענינו תספור תנועות החרוזים, והיה אם העדיף המרבה או
החסיר המכעים אחת צירים והבלים יאחוזך כיולדה תחיל — אם
דרך גיים לך הנח את השירים ואל תגע במ ירך כי לא תמצא
בם עונג. הלא ידעת את השירים אהובי נפשך אשר קקלו משם
אבני נגף אלה קחם נא וענדם עטרות לראשך ושומה כל מעינך
בם. ואני אך אחלה פיך לבלתי תמהר לחרוץ משפטך עלי
ועל ישרי, על בלתי לבתי בדרכי המבערים קמינוני השואים
כפרם בית ישראל ולנס בני מלעיל לא נשבעתי עד אשר תקרא
את דברי וראית את אותותי אשר הראיתי בספרי פרי קיין
(שבדעתי להוציא לאור הדפוס אייה בקרב כאשר יהיה ה' עמדי)
כי שוא עמלו השוררים האלה ויגעו לרוק ולבלי הועיל. שם
אבקש מידם את דמי השואים האלה אשר קממו בלא עת הצועקים
אלי מבטן שיריהם, נקם אקח ולא אפגע אדם.

ואולם אם אף לך להרית, אם ידוע תרע להבחין בין מור
ואהלות וכל אבקת רוכל, גשה אלי וקחה מנצני אלה והריתה
את ריחם; והיה אם באפך תוכיתני ובתוש הרית תיסרני

XIV

לאמר, כי נבל ציץ קמל פרת וריתו נמר, הנני! שפמני משפם
אמת ואקבל עלי את הדין; כי אמת חפצתי ולא תהלה, תועבת
נפשי חנף וחלקלקות.

ראה נתתי לפניך רק מקצת יירי, רובם נתחברו בימי
עלומי, עת הזמיר, בימים אשר הלוך הלכו הרעיונות למשורת
עליהם מלך את הדמיון, ואם אמנם יש בתוך השירים האלה
גם מקצתם שנתחברו בימי העמידה, הנה גם אלה ביין הדמיון
שגו ולימי העלומים יחשבו גם הם, כי גם עד זקנה ושיבה עוד
תחלם הנפש לפעמים את חלום ילדותה המנחם אותה והמשיב
נפשה מכל העמל והתלאה אשר תשבע בהקיץ תמונתם; על כן
קראתי אותם בשם הַבְּצִנִּים, כשם השירים המעטים שהוצאתי
לאור בשנת תקצ"ו שקראתים מטעם זה בִּשְׁם פְּרָחֵי הָאֲבִיב.
יש מהשירים האלה אשר יפרשו אור על קצת קירותי בימי חיי
הבלי ולא יכלתי להוציאם החוצה עד הנה ממעמם אשר המשביל
יבין מאליו, וכן יש תחת ידי עוד רבים מאלה אשר עוד לא יראו
אור הדפוס עד אשר תגיע עתם.

ובטרם אפיר טאך ירירי הקרא, אודיעך כי בדעתי להוציא
אי"ה בקרב לאור הדפוס את ספרי פְּרֵי קִיּוֹן, עניניו רבים המה לא
אוכל לפורטם פה, מליצתו היא בלתי חרוזה ושקולה (פְּאֶעֱשִׂישֶׁע
פראוע), והאגרות הבאות בו כוללות ענינים נכבדים מבאורי כתבי
קודש ושאר ענינים רבים אשר תתענג גם נפש כל קורא משביל.
על מהות השירים האלה לא אדבר דבר, הנם לפניך,
קרא במ ולמששטך איתל. וביחוד שים נא עיניך בשירי
תולדות הַיְשִׁירָה אשר יבא ההמשך ממנו אי"ה במתברת הבאה
אם יעורני ה'.

ווי לנא. יום ו' כ"ט אלול, קץ שנת תר"י.

המתבר.

אֵל הַנְּצָנִים

נְצָנִי ! עֲדַת דְּבוּרִים אֲתָכֶם תִּסְבְּינָה ,
אֵל תִּירָאוּ חֲמַתְּנִי , כִּי לָכֶם תִּכְאִיבִינָה ;
הֲלֹא אִם אַךְ אֵלֶּה בְּכֶם בִּלְתִּקְוֹצְנָה ,
הֵן אוֹת הוּא לָכֶם כִּי גַם עֲסִים תִּמוּצְנָה .

קול ששון

רחש לבי דבר טוב בהסיר מישראל בגדי הרפתם, וביום תת
להם אדונינו הקיסר יר"ה. פקדה ליסד בתי ספר ומורים
לצדקה, לישר תלמי לבביהם למען הצליח אחריהם.

הללויה!

צְהִלֵי וְרַנְּי בְּתוֹלַת יְהוּדָה,
לֹא יִקְרָא לָךְ עוֹד עֲזוּבָה;
הִנֵּה לֹא תִשָּׁבֵי עוֹד גְּלָמוּדָה,
וְלֹא יֵאמְרוּ לָךְ: יִשְׂרָאֵל מְשׁוּבָה.
כֹּה אָמַר יי', שְׁכַחֵי אֲבִלְךָ,
וְתַחַת אֵפֶר פְּאֶרְךָ תִּחַבְּשִׁי;
הֵן הִפְלִיתִי בְּנְעִימִים הַכְּלָךְ,
לֹא עוֹד תִּבְלְמִי וְלֹא תִבְשִׁי.

כי הגה סלבה חפץ חסד ,
 רחמים ואהבה בשלמה עמה ,
 במקום נאמן תקעתיו יתר ,
 בנהר שלום עליך נטה .

אביר המלכים לבית רומנוב ,
 נקלי תראשון , יהי עליון !
 עוד דישן ורענן בשיבה יגוב !
 הקים מעפר עם כל ואביון .

בזרוח שמש , בצאת קניה ,
 יפרחו פרחים נתני ריח ;
 ישישו משובש כל קניה ,
 יצא איש לפעלו שמח :

שמש נקלי אה הופיע ,
 ופרח הצדק בלי מגרעת ;
 יום ליום יחסד . אמר יגיע
 ולילה ללילה יחיה ידעת !

על יד אברהם יועץ פלא ,
 יפרש אור לכל ישוב הארץ ;

עֲשׂוֹת טוֹב לֹא יִיעָף, לֹא יֵלֵא,
גַּם לְהַלְעֵת יַעֲקֹב עֲמֵד בַּפְּרָץ.

כִּי בַפְּרוּחַ צַדִּיק כְּמוֹ עֹשֵׁב
יִצְיָצוּ כָּל פְּעָלֵי צַדִּיק,
בְּצֵל הַחֲכֵמָה וּבְצֵל הַכֶּסֶף
יִשְׁיֶשׂוּ כָּלֵם לְחֹזֶק בְּדָק.

מִשָּׁל צַדִּיק אֲהַב מִיִּשְׁרָיִם
יִגִּיל בְּטוֹבוֹ, צַדִּיקְתּוֹ שִׁמְחָתוֹ;
מִעֶפֶר מֵאֲשָׁפָה אֶבְיוֹן יָרִים,
יֵט עָלָיו חֶסֶד, וְהִיא תְהַלְתּוֹ:

כָּכָה מְלַבְּנוּ מִכֶּסֶף כְּבוֹד
הַלְעֵת יַעֲקֹב הֶרְמוֹסָה רָאָה,
וַיִּלְבֹּשׂ חֶסֶד וַיֵּט שְׁמֵי הוֹדוֹ
וּבְעֵנֹת צַדִּיק גָּאָה גָּאָה.

וַיֹּאמֶר לְיַעֲקֹב: הַתְּגַעַר מִעֶפֶר,
הִסֵּר הַבְּגָדִים שִׁנּוּאֵי נַפְשׁ הָעַם.
וּבִוְשָׁה הַקִּנְיָאָה וְהַנְּקָם חָפֵר,
וּסְרָה הַרְפֵּת יִשְׂרָאֵל וְכָלָה זַעַם.

נתן דת בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ
 לְיִסּוֹד לַיהוּדִים בְּתֵי סֵפֶר ,
 לְהַסִּיר מֵעֵקֶב בְּגֵרֵי תְרַפְתּוֹ
 וּלְהַלְבִּישׁוֹ פָּאֵר תַּחַת אֶפֶר .

כִּי מִי נָתַן יַעֲקֹב לַמְשֻׁפָּה ?
 לְבוֹז וּלְתַרְפָּה מִי זֶה שָׁמְחוּ ?
 הֲלֹא בְּגֵר זֶר אֶת־הוֹדוּ כֶּסֶה ,
 וְלַעֲג לְשׁוֹנוֹ לְעַם נָכַל עֲשִׂהוּ .

אִישׁ אֲהֵב צֶדֶק וְיָדָיו אֲמוּנָה
 הִנֵּה בְּבִגְדוֹ לְכַד נִכְתָּם עֲוֹנוֹ ,
 וְגַם כִּי תִרְפֶּה רַעַת וּתְבוֹנָה
 נִדְמָה בַחֲשֵׁךְ בְּאֵין מִקְשִׁיב לְשׁוֹנוֹ .

עוֹד יִלְמוֹד יִשְׂרוּן לְשׁוֹן וְסֵפֶר ,
 וְנִגְלָה חֲכָמָתוֹ לְעֵינֵי הַתִּבְלִי ;
 כְּדַבְּרוּ בַשְּׁעַר יְהוָה אִמְרֵי שֵׁפֶר ,
 לֹא יֵאמֶר עוֹד כִּי חֲבָלוֹ רַק הִבָּל .

כִּינּוּ בְנֵי עַמִּי ! מָתִי תִשְׁכְּלוּ ,
 כִּי מִי פָתִי בַמַּזְבֵּחַ יִמָּאֵן ;

לְכִימֵי אֶת הַקֶּסֶף הַדָּחַת הַגִּילּוֹ ,
בְּמִשׁוֹשׁ הַתְּהַרְגוּ סְאֵרֵי יִבְהִין .

הוֹדוּ לְמַלְכֵנוּ , לְשִׁמּוֹ זְמִירוֹ !
לְמִדְרוֹ הַיָּמִיב , וְשִׁנְנֵתָם לְבְנֵיכֶם !
רַחְצוּ הַיָּבֹב וְהַמְתִּירוּ !
וְשִׁפְעַת חֶסֶד עוֹד יִשְׁפֹךְ עֲלֵיכֶם -

הַ לְלוֹיָהּ !

ד ם נ ק י

בשׁלש מערכות ובמהוות משתנות על דרך ההוה .

וְאֵלֶּה הַבְּעֵר הַדָּם הַקָּי מִקְרָבָה

קִרְבָּנֵי הַיֵּשֶׁר קָעִיג יְהוָה .

(דברים כ"ב , ט)

שמות המדברים במערכה הראשונה .

צפניה , עברי נחבא במדבר על דבר עלילה אשר הושמה עליו .

חנה , נערה נוצרית נתבאה נ"כ בסני איש רע מעללים הפורש רשת עליה .

שומרים ואנשי חיל , ערביים .

סקום המעשה מדבר עממה באכה אשקלון .

דֵם נָקִי

הבקר אור צפניה יוצא מתחת אחת המערות הולך הלוך
 ושוב בסתרי מזמותיו, וסדבר אל לבו.

מהיפו פְּעֵמֶיךָ אֶת־שָׁמֶשׁ צְדָקָה ,
 בֵּין הַרְרֵי שְׁקֵט אֱלֹהִים , עַל־מִי מְנוּחֹת ;
 הַרְחֵק מִרְעֵשׁ וְסֵאוֹן וְקוֹל צְעָקָה ,
 מִיִּשְׁאוֹן הַקְּרִיזוֹת וְהַעֲרִים הַהַפּוּכּוֹת .
 כִּי הַפּוּכּוֹת הִנֵּה הַעֲרִים הָאֱלֹהִים ,
 הִרְשָׁע בְּאַרְמוֹן וְצַדִּיק בְּכֶלֶא ,
 גַּם פְּגִי זָקֵן וְשׁוֹב שֵׁם לֹא־יִהְדָּרוּ ,
 וְעַל־מַף וְנָשִׁים נְחַמִּיהֶם לֹא נִכְבְּרוּ ,
 אֲךְ פֹּה בַּעֲדָה אֹרֶךְ־תָּמִים ,
 אֲכֵן בְּעֲרִים גּוֹאֲלֹת־בְּדָמִים ,
 עֲתֵר עֵנֵן הַכִּבְשָׁן וְהַשְׁלֵהֶבֶת ,
 הָאוֹכֶלֶת אָדָם בְּאִשׁ צַרְבָת ,
 הָעוֹלִים לְמַעַלָּה לְבִסּוֹת פְּנֵיךָ ,
 הִמָּה יִקְדִּירוּ זֹהֵר קִרְנֶיךָ .
 אֲךְ דָּמֵי אֲחֵי נָקִיִּי בַפִּים ,

אֲשֶׁר יוֹם יוֹם יִשְׁפָּךְ כַּמַּיִם
 גַּם הוּא יִחְשֶׁיךָ אוֹרֶךְ , אֲהֵה שְׁמִשׁ !
 עַד אֲשֶׁר יִהְיֶךָ לְשֵׁאת וְאֲמִשׁ .

(הילך הנה והנה אח"כ עומד ומביט השמימה)
 מִי יִפְתַּח שְׁפָתָיךְ שְׁמִשׁ , לוֹ תִדְבְּרִי ,
 וּמֵרֵאשׁ יָמוֹת עוֹלָם הַקּוֹרוֹת תַּסְפְּרִי ;
 כְּנִישֵׁת אֲלָפִים שָׁנָה סוֹבֶכֶת הַגֶּן ,
 אֲפָסִי אֶרְץ יוֹם יוֹם הֵן תִּחְזוּה עֵינֶיךָ ,
 עַמִּים רַבִּים יִדְעוּת , לְכֹלֵם אוֹרֶךְ זוֹרַח ,
 גּוֹיֵי קָדָם רְאִיתִי , לָךְ הִשְׁתַּחֲוּוּ וְלִירַח ,
 לְמַרְוֹת כְּבוֹד עֲלִיּוֹן יוֹצְרֶכֶם גַּם יָחַד ,
 אֲשֶׁר אֲתוֹ תִירָאוּ , מִשְׁמֹ תִפְחָדוּ פָחַד ;
 וְהִיָּה מִדֵּי צֵאתְכֶם לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ
 חֲקוּי תִשְׁמְרוֹן , לְבַלְתִּי יִפְרוֹץ בְּכֶם פְּרִץ ,
 חַזִּית עַמִּים מִהַבִּילִים זָר מְעַבְרֶם ,
 לְבוֹל עֵץ יִסְגְּרוּ , לְפָסֵל חֲרִשׁ עִשְׂתָּה יָדָם ,
 מְקַטְרִים לְבַהֲמָה , לְגִשְׁר לְיוֹנָה ,
 מִגִּישִׁים לְשׁוֹר מְנַחָה וּלְבוֹנָה ,
 מְעַבְרִים בְּאֵשׁ לְמוֹלֶךְ בְּגִיחָם ,
 זֹבְחֵי אָדָם עַל מִזְבֵּחַ עֲגָלִיחָם ;

אֶת־בַּעַל וְעִשְׂתָּרוֹת וְאֶת־עֶקְרוֹן יִדְעוּ ,
 עַל עֹבְדֵי דָגוֹן רִמּוֹן וּכְמוֹשׁ הוֹפְעוּ ,
 כִּי לַעֲשׂוֹת הֶסֶד עַת תִּגְדְּלִי ,
 בֵּין אוֹם לְאוֹם הֵן אֲנִי לֹא תִכְדְּלִי .
 גַּם עַל הַהָר אֱלֹהִים שֵׁם הוֹפִיעַ
 לְעַם בָּחַר לְנַחֲלָה חֲקִיו הוֹדִיעַ ,
 וְלוֹחֹת פָּרִית עוֹלָם אֶרְצָה הוֹרְדוּ ,
 רִגְלֶךָ , שְׁמֶשׁ , שֵׁם אֲנִי עָמְדוּ .
 אֲנִי בְּרִצּוֹת יְיָ לְהֵאִיר לְיֹשְׁבֵי תִבְלַת ,
 לְכַלְתִּי יִתְעוּ בְשׂוֹא לְכַת אֲתָרִי הַכֵּל ,
 וּבְאֹזֶר בְּהִיר , אֵשׁ דָּת , חֲשָׁקֶם לְהַגִּיהַ
 פָּקֵד עַל־עַמּוֹ (רֹאשׁ עַמִּים שְׁמַח) ,
 עֲרֵה עַד הַיְסוֹד שֵׁם אֱלִילִים צְוֵהוּ
 וּבְכֵל קִצּוֹת תִּבְלַת שֵׁם יְיָ יוֹדִיעַ ,
 וּבָעַת מְלַחֲמָתוֹ אֶת־אוֹיְבֵיהֶם יִלְחַמוּ
 לֹא יָחוּסוּ עַל מָת , וְנָשִׁים לֹא יִרְחַמוּ ;
 כִּי עֹבְדֵי אֱלִיל תְּהוּ כְּנֻגַע הֵם לְתִבְלַת ,
 כְּאֵשׁ מִתְלַקַּחַת עַד אֲבֵרוֹן אִבְלַת ,
 כְּכֹה עֲבוֹדַת אֱלִילִים רֹאשִׁית הָאוֹלַת ,
 מִשֵּׁם נִפְצָה כְּאֶרֶץ אֲמוֹנֵת שׂוֹא וְהִבֵּל .
 לְחוּס עַל הַחַוְעִים , עֹבְדֵי עֵץ וּבְהֵמָה ,

יחַשׁוּב אֱלֹהִים עֶז אַבְרָהָם חֲמָה ;
 כִּי עַל אֱהֱלֵי הַרְשָׁעִים הַרְשָׁע חוֹפֵף
 לְלַכֵּת אֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם בַּחֲמַת קָרִי :
 כִּי כִמוֹ פְּרִי נַחֲשׁ צָפַע הוּא וְשָׂרָף מְעוֹפֵף
 בֶּן פְּרִי קָסָם וְתַרְפִּים אֲנִי וּמְרִי ,
 לָכֵן בַּחֲסֵד אֱלֹהִים עַל הָאֲנָשִׁים
 לְבַלְתִּי יוֹנוּ לְלַכֵּת לְקַבֵּאת הַנְּחָשִׁים
 לְשִׁכּוֹחַ אֵל מְחוֹלְלִים וְלַעֲקֹשׁ הַיְשָׁרָה ,
 צְוֹה לְהִשְׁמִיד שֵׁם וְזָכַר דַּת לֹא־מְטוֹהֶרֶת .
 וְאֵף כִּי שְׂפוֹךְ דָּמִם גָּזַר אֱלֹהֵי עוֹלָם ,
 לְבַלְתִּי חוֹם כִּי יִשְׁמִיעוּ בְּבִכִּי קוֹלָם
 שִׁבְרֵי דָמָם תוֹעֵבָה לָמוֹ סֵלָה !
 הַדָּם אָדָם יִשְׁתּוּ אֱלֹהֵי הַיְהוּדִים ,
 אֲיֶשֶׁר טָמְא לָמוֹ דָּם פְּרִים וְעִתוּדִים
 כְּמוֹ טָמְאֵת הַטְּרֵפָה וּבָשָׂר הַנְּבֵלָה ? —
 אֱלֹהֵי הַיְשָׁמִים בְּגֵאוֹן תִּפְאָרְתָּם ,
 הַנְּצַבִּים מִנִּי אֲנִי עָלִי מִשְׁמֵרְתָּם ,
 גַּם אֶת שֶׁמֶשׁ בַּבִּלְהָ בְקִשׁוּרֶיהָ ,
 הַמְּחַדֶּשֶׁת בְּנֶשֶׁר יוֹם יוֹם נְעוּרֶיהָ ,
 אֲשֶׁר לֹא טָחָה עֵינֵיכֶם וְאֲזוֹנֵיכֶם לֹא עֲרַלְתָּ ,
 עֲדִים בְּשִׂחַק אַתֶּם נְאֻמְנִים סֵלָה !

ואיכה יאמר לסגלת העמים,
 ביה חסד וחקים ישירים יחדו תמים:
 כעת לצודר נפשות לפורחות הנגילי,
 אוכלת אדם את, ודם אנשים תעלעי?
 דם? — דמי מי צועקים מבטן האדמה
 כי ידי בם גואלו לעשות נקמה
 באיש בודון לבו הואל לי הרע
 את-בני ואשתי לטבח הכרע?
 הלא לשמים אז עיני נשאתי
 עפעפי נגרו וזאת היתה תפלת!

• שומה אל עליון בין צבאות שמה
 • אלה התרוגים על קדושת כבוד שמה!
 • וגם אמנה חכמה איש נקמת אכזרי
 • לבל עוד ישמני ולא יהיה עוד ערי •

ועתה זממו את-נפשי לקחת,
 לתת עלי דמים פרו לי שחת •
 ולא אף דמי כי גם דמי אחי מבקשים,
 ממנו להם פחים להגליהם מוקשים •
 אבא אלהים, מדוע השימות כל עדתי?
 אבוי! מה הטאת עמי ומה הטאתי?

(רואה פתאום תחת האלה נערה שוכבת כמתה ארצה, פניה חורו,
שערותיה לא סדורות, נגש אליה בחרדה).

אוי לי! מה המראה אשר אנכי ראה,

גם במדבר המות ברוב כחו צעה?

הגם בין חגוי סלע למות תוצאות

והרצח בחרון אפו ישחית יבלע?

אין מקום מפלט מחצי מלך בלהות,

האדם נצב למטרה והוא קלע! —

פה במקום אין עבר בו בארץ עיפתה

מי הבה הנצרה, יד מי בה היתה?

מי נשאה הנזה? איכה הגיעה עד הלום?

או אולי ישן אנכי וגם חלם חלום,

אם חלם אנכי מי יתן אעירה,

בני ואשתי אחוה ולא להים אשירה;

ואולם אם ער אני, הוה, אישן המות!

לבילתי אלה פה קדר בארץ צלמות,

גלמוד, ערירי, בכה ומתאבל,

ירא חמת עריץ משחית מתבל. —

אבל מה בושש אני והיא שכבת לפני,

פניה כשילג, בפני אשתי ובני. —

אולי עוד רוח בקרבה אלכה אחקורה'

אֶמְצָא נַחֵם לִי כִי אֶמְלֶלֶה אֶעֱזֹרָה !

(הולך וקרוב אליה, משים ידו על נחיריה).

אוֹלָם הוּא ! אֵינן בְּאַפָּה נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים !

(השקטה. אחרי הביטו בפניה רגעים אחדים).

מִי יִתְנַנְּנִי מְרוֹם, וְשֵׁם רִצְפָּה בְּמִלְקָתָיִם

מִתַּחַת זְרוּעוֹת הַשָּׁמַיִם הַזּוֹרְחֹת

אוֹכֵל קֶחֶת,

אֲנֵעַ עַל פִּיךָ גַם אֲנֵעַ עַל הָעֵינַיִם

לְמַעַן תִּפְקַחְנִי וְיִפְיִצוּ קַרְנַיִם

וְשׁוֹשְׁנֵת לְחִיךָ עוֹד אֶרְאֶה פְּרִיחַת

וְאֶמְצָא נַחֵת •

מַה יִּפְיִפִּית ! תִּאָּרֶךְ כְּמַהֲרַת הַשָּׁמַיִם !

אֲבַקֶּשֶׁה פְּנִיךָ אֵלַי, אֶפְרוֹשׁ כַּפַּיִם

אֵל בְּאַפְּךָ תִּתֵּן גִּפְּנִי זֹאת סִרְחַת

לְרֵאוֹת שַׁחַת •

הֲלֹה־בְרוֹת תּוֹלְעָה נִבְנוּ לָהּ יְשָׁרִים ?

אִם לְמַעַנָם בְּמַחֲוֶגֶה תִּאָּרֶךְ לְחַיִּים ?

(מענע אותה להעידה).

קוּמִי ! לִשְׂוֹא עוֹרֵד לְךָ פֶּחַד וּפְחַת

שְׂאוֹל מִתַּחַת ,
נִשְׁמָתִי עִם רוּחִי אָפַח בְּאֶפְדִּי אֲחוֹתִי ,
לֹא תִמּוֹתִי !

(משים פיו על פיה, אח"כ שולח ידו לראות אם לבה דופק, מוציאה משם חיש ברעדה, ובה תבנית פסל ישוע על העין).

מה זאת? מפגנות דת נצרת זאת הנערה?

(מתרחק מסנה מעט)

הִיא , הַפְּלִטָה עַל נִפְשֶׁךָ צְפִינָה מִהֲרָה !
לְמַחְלוֹת עֶפְרָ שׁוֹבָה לְחַגֵּי הַסְּלָעִים ,
אֶת חַיּוֹת הַשָּׂדֶה הַשְּׁלֵם וְאֶת הַפְּרָאִים •
הִנֵּה אֶעְזּוֹר אֶמְרָתִי , עֵתָה אֶתְרַדֶּה ,
כֵּן יִרְאֶה אִישׁ וְאָמַר : עֲבָרִי יְדוּ הָדָה
לְהַכּוֹת בֵּת נּוֹצְרֵי בְּזוּזֹן לְמַזְעֵד חֲגִהוּ ,
וְאֶת דָּמָה עַל מִצּוֹת וּמְחֻרִים יֹאכְלֶהוּ •
אִם אֶמְנֶה בְּנֵי אָדָם פֹּה עֲבָרִים אֵינָמוּ
הִנֵּה לְיוֹם אִיִּדֵי תְרוּחַ יִשְׂאָמוּ ,
כִּי מֵעֵינֵי הָאִסּוֹן הַמְּבַקֵּשׁ נִפְשֵׁי
גַם בַּמְּדַבֵּר בְּעֶרְבָה אֵינְנִי חֲפָשִׁי •
הוּי מָה אֶעֱשֶׂה אִפּוֹא ! אֶבְרַחָה , אֲנוֹסָה ?
הִנֵּה קוֹל קוֹרָא בְּקִרְבִּי לֵאמֹר : חוֹסָה ?

איכה אַעזֹבָה, עַד שְׁעָרֵי שְׂאוֹל תִּגִּיעַ,
וְלִבָּה הֵן עוֹד דֹּפֵק, עוֹד אוֹכֵל הוֹשִׁיעַ.

(ננש אליה שנית).

לֹא אַעזֹבֶךָ אַחוֹתַי בְּמִדְבַר לְנוֹעַ.
אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם עַל גְּבוּהִים גְּבוּהַ!
עַל שְׁפָלִים בְּשִׁפְלַ עֵינֶיךָ יִשְׁקִיפוּ,
עָלֶיהָ שְׁמִיךְ מַל הַחַיָּה יַעֲרִיפוּ.
כִּרְךָ נָא אֶת יָדַי עַת אוֹתָהּ יִגִּיעוּ
לַבְּעֵרָה הָאֲמֻלְלָה חַיִּים יָבִיאוּ. —

(מנענע אותה עד התעוררה ותפתח את עיניה).

מִפְּיָי הֵן אֱלֹהֵי הָעֵינַיִם הַשְּׁחֵרוֹת,
הַיִּשְׁבוֹת עַל מְלֵאֵת וְהֵן כְּעֶרֶב שְׁחֵרוֹת
חֲצִי הַסֵּד וְרַחֲמִים אֵל קִרְבִּי יִשְׁלַחוּ
כָּל קִרְבִּי יִבְקְעוּ אֶת־לִבִּי יִפְלַחוּ.
בְּתִי אֵל תִּירָאִי! שְׂאִי סָבִיב בַּת עֵינֶךָ,
אֵין מִבְּקִשׁ אֶת־נַפְשֶׁךָ, פֹּה בְּמַח הַנֶּךָ.

חנה

(מתעוררת מהתעלפותה שומעת אך דבריו האחרונים).

בְּמַח ? — בְּיָדֵי אִישׁ ? —

לֹא! לֹא! בְּרַח לָךְ חַיִּשׁ! (בתחנונים)

אָחִי! רַעִי!

עֲזֹבְנִי !

חַנְּנִי !

הִיא חוֹסֶה !

אֲמוֹתָה ,

— וּבִטַח אֱהִי !

צ פ נ י ה

מה תִּירָאִי מִפְּנֵי לֹא לִישׁ אָנֹכִי •

אִם יִגּוֹן בְּלִבְךָ הֲלֹא בְּחִיקִי תִשְׁפְּכִי •

מִה־יֵשׁ אָבִיךָ ? אָנָּה דַּבְּרִי !

וּמִה מְשַׁפְּחֶתְךָ ? חוֹשֵׁי סַפְּרִי !

הוֹלִיבְךָ אֶל־אָבִיךָ הִנֵּה שְׁלוּחָה יָדֵי •

אָךְ אֵיחָו לִי תִגִּידִי וּלְכִי עִמָּדִי !

ח נ ה

מָה ? — אֶל־בֵּית אָבִי תוֹלִיבְנִי ? —

(אחר השקפה מעט בשחוק מפחיד) .

— — — — אָבִי ? — — —

לוֹ הֵייתָ לִישׁ אוֹ לְבִיא ,

אֶל־מְעוֹנְתְךָ אֲמַרְתִּי קַחְנִי

וְאוֹלָם מִבְּנֵי אָדָם הֵן אָתָּה

וּמִפְּנֵיהֶם אָנִי בִרְחַת עֵתָה •

בָּרַח לְךָ גִּבּוֹר, לְבִדִּי הַגִּיחִינִי!
 מִי הִבִּיאָה אֶרְצָה צְלָמוֹת,
 אֲבוֹרִי! הֲלֹא עָרְבָה לִי שְׁנָתִי?
 הֵן לֹא הִשְׁבַּת מְנוּחָתִי
 כִּי עָתָה יִשְׁנָתִי הַמּוֹת * (סוּרָה בַּצְּבָעַת הַשְּׂמִימָה).
 שָׁם בָּא לִי חַי יוֹדֵעַ לְבָבִי
 אֵה שָׁם בֵּיתִי, שָׁמָּה בֵּית אָבִי!

צ פ נ י ה

אֲרִיָּה כִּי יִמְרוֹף מִדָּף לֹא יִצִּיל רַעְהוּ,
 אִם זֶאֱב יִשְׁפַּע הַגְּדִי אִין זֶאֱב מִצִּילָהוּ,
 וּבְנֵי אָדָם לְאָדָם יִרְעוּ אִף יִיטִיבוּ.
 אֵלֶּה נִפְשׁ יִכְאִיבוּ, וְאֵלֶּה יִשִּׁיבוּ.
 אִם זֶה הָאֶחָד מִכֶּה אִישׁ בְּאֶגְרוֹף רָשָׁע
 הִנֵּה רַעְהוּ בּוֹ יָבֵא וַיַּחֲיֵשׁ לוֹ יִשָּׁע.
 לְכֵן מִפְּנֵי בְּנֵי אִישׁ אֵל תִּבְרַחִי בְּרוּחַ,
 אִם בָּם עֵיפָה נִפְשֶׁךָ בָּם מִצְּאֵי מְנוּחַ.
 וְאִף כִּי אֲנֹכִי, נִחְבָּא מִפְּנֵי הַרְעָה,
 מִי עוֹד כְּמוֹנִי יִדַּע נִפְשׁ גְּדַבָּאָה.
 הֵן נִפְשֵׁי כְּמַעַם הִיָּתָה בְּעַבְרֵי פִי פָתָה
 כִּי קָמוּ עָלַי זָדִים כְּרוּ לִי שָׂתָה.

ואיכה מפני גבר תחת תיראי
 אח לצדה בישמן אותו תמצאי ?
 קומי בתי, אחזי את ידי,
 אלהמנערה לכי נא עמדי!
 שמה לבך תסעדי שמה טוב לגוח,
 יקום לדממה בקרבך סערת הרוח,
 ואנכי עשות תעלה מעשב אבינה
 לתשקוט הדם ולכבות האש הבער,
 ללקט העיטבים אלכה, כזאת לך אבינה,
 כי דמד בים נגרש ורוחך זעף וסער.

חנה (מתנערה מעפר ועוד לא קמה).

רופא אליל אתה כבני אדם כלמו •
 כל הפסחים בם בושו כי קוו למו •
 עת רפאות תעלה יבינו לספחת
 הלא בם שודש פרה שחפת וקפחת •
 כל צדי גלעד בידכם מות ורעל
 הרופא ומחבש לבדו הוא אל מפעל •
 הנה זה ימים מעמים אחרי מות אבי
 לרפאות מבתי האנושה ויגון לבבי
 אמר איש אחד, ואל ביתו אספני,

ותהי לו למות את-אבי יחד עובדי! ;
 ואקו למרפא ודנה אך מרה וחלי ;
 לולא אלהי אבותי כעת שמע בקולי
 לפלמני מבן מעול מחפיר מרשיע ,
 מי ידע אם לא הם לפי הכניע
 או בחזקת היד אם לא לחטוא אלצני .
 וגם היום אחרי נוסי עוד לא שכתני ,
 בערבה ביער הן מבקשני עורני ,
 ואתה אנוש כמהו , המזוב אתה מפנו ?

צפניה

כה פרי עץ הדר לבוסר יחשבו הנערים
 כי יקר מקבניהם מעום ראשונה המדים .
 אמנה חטאת איש אחד לא תהיה לעדה
 כי כמהו ירבו לחטוא גם כל העדה .
 איש אחד ידעת בליעל ובגד בגד
 הבעבור זה תשליכי את נפשך מנגד ?
 היאמר איש נואש לא יאמין עוד פחיים ,
 כי בא אל הצפחת ולא מצא מים ,
 עת ירא ים גדול יבם פני יבשת
 והוא מפנו והלאה במסתוי קשת ? —

מִמַּתִּי צְדָקָה וַיֵּשֶׁר לֹא אֶלְמָן הַחֶלֶד ,
 יֵשׁ רַעִים לְהוֹשִׁיעַ וְאָח לְצָרָה יוֹלֵד ,
 הִמָּה הִצִּיל יִמְהָרוּ עֲשׂוּק מִיד עָרְוִי
 אִף יְחִישׁוּ לְדָבָא עֹזר מְצָרָיו • —
 אִם עֶכְרֶךָ בְּלִיעַל עוֹד לָךְ תּוֹחֶלֶת ,
 כִּי בְּבֵית הַמְשֻׁפָּט הֵן לֹא סָגְרָה הַדְּלָת .
 שָׁם יֵשׁ עֵינַי רֹאֵה שְׂמָה אֲנִי בְּשֶׁבֶת ,
 לְכָל חַמָּא בְּדוֹדוֹן לֵב שָׁם הוֹכֵן בְּלִימּוֹת .
 שְׁמַעֲנִי נָא , מִתְּרִי אֶל־הַמְעַרְהָ אֲתִי !
 הִרְגִּיעִי , וְסַעְדִי לְבַדְךָ מִלְחָמִי וּפְתִי ,
 וְאַחַר תִּלְכְּוִי הַעִירָה עַל יַד הַשַּׁעַר ,
 שָׁם יִגְשׁוּ לְמִשְׁפָּט מִזְקֵן וְעַד נָעַר ,
 שָׁם עֹזֵר תִּבְבְּקֵנִי שָׁם תִּשְׁפָּכֵנִי שׁוֹחֵ •

חנה

לָמָּה אֲדַנִּי כְּזָבִים אֱלֹהֵי תְּפִיחָה ? —
 לֹא מִשְׁפָּט צְדָק וְאַמֶּת שִׁפְטוֹ בִּישְׁעַר
 לָמָּה נִחַבְּאֶת פִּה בְּנִקְיֵי הַסְּלָעִים ?
 הֲלֹא לִזְמַת תִּבְתֵּר לָךְ מְעוֹן בֵּין חֵיתוֹ יַעַר
 יַעַן כִּי נִתְּנָה הָאָרֶץ בְּיַדִּי רִשְׁעִים • —
 שָׁם יִקְנְנוּ עִם שׂוֹבְבֵי מַרְחָם

כַּעַם לְעֵלְיוֹן לְמִשְׁיחוֹ מְמַר ,
 אוֹכְלֵי עֵמִי אוֹכְלֵי לֶחֶם
 אֲשֶׁר דָּם אָדָם יִשְׁתּוּ חֶמֶד —

(צפניה חורר מאוד בשמעו דבריה אלה)

וּבְמָקוֹם הַמְּשֻׁפָּט הִיא, גַּם שָׁמָּה הִרְשָׁע!
 הִנֵּה לִשְׂוֹא יָנוּם שָׁמָּה מִבְּקִשׁ יֵשַׁע ,
 גַּם כִּי יִזְעַק חֶמֶס, יִזְעַק וַיִּשְׁנַע
 אֵינֶן הַשִּׁפְט עֲרֵלָה, אֵינֶן לוֹ שֹׁמֵעִי
 הַשִּׁפְט בְּשָׁלוֹם וְהַשִּׁר שׂוֹאֵל
 וַיִּתּוֹם וַאֲלֻמָּנָה אֵינֶן לָמוֹ נוֹאֵל . —
 אֶל-אֶרֶץ טוֹבָה וּבְרוּכָה הוּא מִי יִבְיָאֲנִי
 אֶל אֶרֶץ מְטוֹהֶרֶה מִמַּתִּי אֵינֶן אֱלֹהִים ,
 לוֹ יוֹדֵה רוּחִי וְלִבִּי, זֶה יוֹשִׁיעֵנִי ,
 מֵאֲרֻמוֹן מְלֶכֶה פֹה טוֹב לִי שֵׁם הַבְּלָא .
 אוֹתָהּ לְבָרָה הֵן אֲחֻזָּה אַתָּה מְרֻבָּה
 כִּי עֲדֵנָה נַר אֱלֹהִים בְּלִבְכֶּה לֹא פָבָה ,
 יַעַן רְסִיסֵי דַמְעָה מִרְחָמִים מְלֵאוּ
 יַעֲדוּ בֵּת עֵינֶה מִמְּקוֹרָה יֵצְאוּ .
 אָנָּה הִצִּילֵנִי ! אַתָּה עָלִי חוֹסֵה !
 הַגִּידָה נָא לִי אֵיפּוֹא אָנָּה אָנוּסָה ?

במערה בנקיק סלע בטח אינני ,
 כי הנה מעול וחומס גם שם יבקשני .
 אל־ארץ בני עמי איכבה אברחה ,
 שמה ! — אך שם צוה אלהים את הפרכה .
 במקדש מושיעי אז אנודה עולמים ,
 לא אירא יהודי אף לא אירא מושלמים*)

צפניה

יהודי תיראי ? —

שקמית התפש בידים ,
 ישבת בממנויה תחת הנור וכירים ,
 נחבאה , צפונה , סמונה בחורי קוריה ,
 ולקול עלה נרף יהפכו ציריה ,
 בביף סלע תסתר , בין שמיר ושית
 לבלתי תשלקי חוצה את צחנת הבית ,
 עכביש נמבזה ומאוסה , רמוסה ברגלים ,
 נשוא חרפת צורריה זה חלקה בחיים
 האותה תיראי ? —

חנה

לדם יצמאו כפתן בשקמית .

*) Moslemim , oder türken .

אם זה אדם ישר, הן זאת זכוכים תמית.
 לכן מחמת הפתן ירא הגבר,
 וקורי עקביש לזכוב הם מות וקבר.
 ובארץ הזאת, מקום אפל וצלמות
 אנו שמרי דת נצרת זכוכי מות,
 לו יקום איש רע בנו ונפש יבנו
 מי יגער בו וידרש מידו דמנו?
 בערבי בעברי, להם חקה אחת:
 לשפוך דם! — לנצרי כלם יכרו שחת.

צפניה

היגון בלבבך עם דמעות עיניך
 יקמינו אשמתך אם אמנה היא רבה.
 אך צרת נפשך החרותה על פניך —
 האמן בשוא ובזב לך הסבה.
 עוד יבא יום יביטו לראות העורים
 כי תגם תרשט מזורתה על העברים.
 תגם אבדו ביהודים, תרגו, מבחו,
 הדרם ההוא אמנם לא ידיהם שפכו!
 רע נאמן לי בצרפת, נוצרי הנהו,
 (מי יתן אראהו באחי אתבקהו.)

הִנֵּה הוּא יוֹשֵׁב עַל כְּסֵאוֹ כְּמוֹשֵׁב חֲכָמִים
 יוֹדֵעַ כִּי אֲנַחְנוּ לֹא שֹׁפְכֵי דָמִים ,
 לוֹ פֹה הִיָּה הַיּוֹם בֵּין שֹׁפְכֵי אֲרָצֵנוּ
 כִּי עָתָה לֹא עָלָה הַכְּפֶרֶת עָלֵינוּ ,
 וְגַם אֶת הַנְּעֻדָה יִפֹּת הָעֵינַן
 לֹא שִׁמְתָה עָלֵינוּ עֵזוֹן קִוּוֹן .

חנה (בחרדה)

הוּי ! מָה אָנֹכִי שֹׁמְעֵת ? עֲבָרִי אֶתָּה ?
 אֶתָּה נִגְזַרְתִּי ! נִפְלַתִי מִטָּה מִטָּה !
 אֵל מְעַרְבֵת צְפָעוֹנִי וְאֶפְעָה נְהַלְגִי
 אַךְ אוֹתָךְ הָעֲבָרִי לֹא תֵרָא בַּת עֵינַי .
 הָעֲבָרִי ! קַח הַפְּאֻקְלֶת וְדַקּוֹר לְבָבִי !
 אַחִיָּה , אַחִיָּה הֵם הָרְגוּ אֶת אָבִי !

צפניה (תודר מאד)

מָה זֹאת ? — אָבִיָּה ? — הַשָּׁב הַנִּמְצָא טְבוּחַ ?
 בְּכַנְפֶיךָ צָרוֹר אוֹתִי וְשִׁאֵינִי הָרוּחַ !
 הַשְּׁלִיכֵנִי הַמִּדְבָּרָה , אֶרֶץ שְׁמָמָה ,
 אוּלַי סֶתֶר יִהְיוּ לִי חֲגוּי הָאֲדָמָה ,
 שֶׁם אֶסְתִּיר הַפְּתִי בְּנִקְיֵי הַנְּחָשִׁים
 לֹא אִירָא חֲמַת פְּתָגִים פְּחַמַת הָאֲנָשִׁים .

כי אין רצון וחפץ לפתן,
 דבר יי לפיו מהג ורסן.
 אם נשודך יאמר לו יי, עקב ישופנו,
 ואם כה יאמר אליו: חדל! וחדל מִמֶּנּוּ;
 ובני אדם לאדם ירעו ישחיתו
 למרות פי אל עליון ברעתם יצמיתו.
 לשוא נחמתוך לאמר: «אל תיראי בני איש!»
 בַּחֲפוֹז אִמְרָתִי: «כי בני אדם ייטיבו».
 הפלט על נפשנו גם שנינו נחיש,
 השחיתו בני אדם עלילה התעיבו!
 כמוני כמוך בשחיתותם נפלתי,
 עלי הם אומרים בדם הזה געלתי,
 בדמי אביך העב, בנפשי אהבתיהו,
 עלי געלילו לאמר כי הרגתיהו.
 הנה צפניה אנכי, צפניה רעהו,
 אשר נפשי ורוחי קשורות היו בנפשהו.

חנה

צפניה? ! —

צפניה

כן! אני הוא אשר בועת אפים,

הצַלֹּתִי אֲבִיךָ מִיַּטְבַּלַת הַמַּיִם .
עַתָּה בְּהַמּוֹתָיִם לְהַשְׁבֵּר חֲשֻׁבָה אֲנִיחֹתוֹ
עָלַי קָרֵשׁ מֵעַץ חַיִּשׁ מִהַרְתִּי לְקַרְאֹתוֹ ,
בְּזִרְעוֹתַי אֲחַזְּתִיהוּ לֹא הִרְפִּיתִיו
עַדִּי מִשְׂאוֹן גְּלִים וּמִשְׁבָּרִים הוֹצֵאתִיו ;
אִזּוּ בְּרִית מַלְחָ עוֹלָם בֵּינֵינוּ כְּרַתְנוּ ,
(לֹא חֶפֶץ אֱלֹהִים וַיַּחֲד עִפָּה מִתְּנוּ !)
אֶת אֲנָרְתוֹ כְּתוּבָה אֵלֶיךָ קָרָאתִי ,
דְּבָרָיו אֵלֶּה אֲזַכּוֹר כָּל עוֹד בִּי נִשְׁמָתִי :
יַעֲבְרֵי (כֹּה כְּתִב) חֲרָף נִפְשׁוֹ לַמּוֹת ,
"בְּאֵין לוֹ נִחְשְׁבוּ גְלִים וְרוּחַ נִשְׁבַּת ,
יִרְאֶה וַיִּבֹּא וַיִּרְבֵּב עַל מִשְׁפָּרִים ,
יִנְשָׂאוּ מִיָּם קוֹלָם נִשְׂאוּ גְלִים כְּהָרִים ,
יְהוּא בְּשֵׁאוֹנָם יִתְקַלֵּם , מִשְׁחָק לוֹ הִמּוֹנָם ,
יַבְּאֵלֵהִם שְׁלַח יָדוֹ לְשִׁבְךָ אֶת תְּרוֹנָם ,
יְהַרְחוֹת קָמוּ וְלֹא נִשְׁבוּ ,
"רָכְסֵי הַגְּלִים לְבִקְעָה שָׁבוּ ,
"חֲרָדוֹ הַסְּעָרוֹת לֹא נֹתְרָה בָּהֶם נִשְׁמָה ,
יִנְבְּהֻלוּ סוּפּוֹת קָרִים מִיָּדוֹ הִרְמָה י
"הִיָּד הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּחֻזְקָה אֲחַזְּתִי ,
"וּמִן הַמַּיִם הַיַּיְדוּנִים הוֹצִיאֵתִנִּי .

"באי נא אלי בתי, בתורה חבקהו
 "וכמו אתבתיו אני גם את אהביו."
 הגה כה כתב אביך, ובאני קרא,
 גם אמנה מאד נכלמתי והיטב לי חרה
 כי הנדיל פעלתי ותהלותי הנם,
 ובתוך עמי כמני רבים הגה הנם,
 כמו בקרב יתר העמים למשפחותיהם,
 אשר יקר פריון נפש בעיהם בעיניהם.
 אבל בצאת איש מעיר, והיא בבקעה לירבתיים,
 הר כי יראה ישום ראשו בשמים,
 פה חסרי עברי בעיני אביך נפלאו
 כי מאז עקבותיהם לו לא נודעו.
 לא בן אחיך, אם אמנם הוא צעיר לימים,
 יודע כי גם ביהודים הולכי חמים,
 על בן לא נפלא בעיניו אשר עשיתי,
 כי אם יד ליד תקענו ויהי איש בריתי.
 אהה ליום שובו צרפתח ונלמוד עבני,
 היום בלי אהב מה חי ומה אני.
 בני ואשת חיקי הוי, לטובח הכרעו!
 שאר רעי זה בכה וזה בכה גדו גם נעו.
 ואנכי מציתי כוס רעל בפלים,

בְּמוֹת אֲבִיךָ , וּבְנֵי בֵּיתִי , הֵן מִתֵּי פְּעָמַיִם •
 וְעוֹד רָעָה גְּדוּלָּה מְזוּאָת (הַמְּעַט מִמֶּנִּי !)
 לְמַעַן דַּעַת נִגַּע לְבָבִי חַי עוֹדֵנִי •
 כִּי הִנֵּה זְרוּעַ יְיָ עָלַי נִגְלָתָה
 בְּיוֹם בֵּינִי וּבֵין אֲבִיךָ הַפְּרִיִת כְּרָתָה ,
 שְׁמֵשׁ חֲדָשָׁה לִי זָרְחָה
 וְצִרַח לִבִּי בְּמַעַט נִשְׁפָּתָה :
 גִּיד אָנִיר לִי , אֲמַרְתִּי , אֲהַבָּה אֲזוּרְעָה ,
 אֵף לֹא אֲזוּרַע אֶל־קוֹצִים יִשְׁלַמוּנִי רָעָה ,
 אֲהַב בָּאֵחָ לִי קִנִּיתִי , בּוֹ אֲתַפְּאֶרְהָ ,
 הִנֵּה אֹרֶךְ יָקָרוֹת יְהוָה לִי בְּאֶרֶץ גְּזֹרָה ,
 עוֹד אֹרֶךְ הַשְּׁמֵשׁ לֹא יִסְתַּר מִפְּנֵי ,
 וְרַק שׁוֹשְׁנִים לִי יִפְרָחוּ בְּגֵן עֲדֵנִי •
 עוֹדִי מְדַבֵּר וַיַּעַל בְּיָדֵי הַחַיִּחַ ,
 כִּי אֲמַרְתִּי בְּלִבִּי אֶקְמוֹף הַשׁוֹשְׁנִים •
 בּוֹרַח אֵלֶכָה לְפָנֵי רֹדְפֵי בְּלֹא כֹחַ ,
 לְבַקֵּשׁ לִי מָנוֹס וּמִפְּלֹט בְּמַעוֹן תַּגִּים •
 בָּא הַשְּׁמֵשׁ בַּצְּהָרִים ,
 וַיִּמָּשׁ חֲשָׁךְ וְעֶרְפֶּל ;
 דָּמִי אֲבִיךָ נִשְׁפָּה בְּמָיִם ,
 וְהוֹתִי , אֹיְהָ , תִּכְפֹּל •

איש דמים ומרמה חסר לב ודת ותבונה,
 ילעג לכל קדוש, נכרתה מפיו האמונה,
 דתי נוצרים וערבים לו חליפות תהיינה,
 אשר תרבה לו מהר לו מהר ימהרנה,
 על ברפי דתה נולד, שר לו חלצה,
 ויחלל את כבוד האם מבמנה יצא;
 בדת מחמוד*) אוה ולעם נכרי התמפר,
 ובמלוא חפנים כסף גם בזאת ישקר.
 הצר הצורר אהב בצע מעשקות,
 לפניו יבא חנף לשון שוא וחלקלקות,
 אשר בעזן ישובי עירנו
 הוא הושם לשופט עלינו,
 הוא מתגולל על אחי נקיי בפים,
 ועלי הוא אומר (על זאת שמו שמים!)
 כי בדם אביך היקר לי נגואלו כפי,
 ויהרג מבלי חמלה עוללי וטפי,
 ואת-אשתי יעלת חן בת נדיב ושוע;
 פכה כל נפשות ביתי תמו לגוע.
 ואני במדבר הזה אנוד אנוע,
 במר אבכה ואהיה כל-היום ננוע.

*) נביא הישמעאלים Mahometh

רב-לך צפניה! עוד מרם שמך שמעתי
 דמעותיה ראתי ולבך ידעתי .
 ואם עין בשר הזזת שוא ותהפכות הרב ,
 גם נפש לי , ולנפש שבעה עינים ! –
 לב ללב יגיע , וקרוב אל קרב ,
 רב מאד מאשר ידבר איש אל האזנים .
 אתידם אבי הנה לא שפכת אתה ,
 והמבקש נפשה חטאה גדולה חטא ,
 ואף כי זה השופט הוא הדורש דמים ,
 הלא הוא הפרש לנפשי מצודות ותרמים ;
 ברשתו אלקד , אמר , כמו צפור בפה ,
 און חשב בלבבו ויאמר : האח ! האח !
 ואלהים ראה בעניי ויושיעני ,
 נסתי המדברה – ועמך פה הנני !
 עמך ! הו צפניה ! רענאמן לאבי .
 הוחילי נפשי לאלהים ! קנה לבבי !
 דום והתחולל לו כי קרא עלי אבל ,
 עוד נקמת דם אבי ינקום לעיני תבל ;
 כי לא לגצח יסתר המרצח ,
 והוא שלו מפחד שקט ובטח ,

הן דִּרְשׁ דְּמִים בְּשָׁמַיִם מִמָּעַל ,
 לֹא יִתֵּן מַחְסְהוֹ לַיָּד וּבְלִיעַל .
 (הוא רֹאֵה לְלֵבב וּנְאֻחָנוּ אֶךְ לְעֵינַיִם !)
 לְמוֹעֵד שְׁמוֹד לוֹ נָקַם שְׁבָעֵתִים ;
 הַחַת אֲשֶׁר עַל יָדוֹ לְאָבִי אֲבַד כְּלַח
 וְחַיִּת נִקְוִי כַּפַּיִם עֲבָרָה בַּשָּׁלַח .

(מדי דברה דבריה האחרונים שוטרים ואנשי חיל באים ותופסים
 את שניהם)

אחד השוטרים

הַנָּם שְׁנֵיהֶם עַל עֵינַיִם הַמַּיִם !

ה ש נ י

מִתְּרוּ אֶתְרֵיהֶם הַפְּשׁוּם חַיִּים !

צ פ נ י ה

הַפְּעַם אֲבָדְנוּ , אֲבָדְנוּ גַם שְׁנֵינוּ !

ח נ ה

אֵל תִּירָא צְפַנְיָה , אֱלֹהִים לֹא יַעֲזֹבֵנוּ !

(המסדה נפלת)

תמוה המערכה הראשונה

(וההמשך יבוא)

חותם שדי

שיר ספורי

על דרך ההוה וסדר מדברים

במערכה אחת.

תבר

בשנת ה"א תד ליצירה

—הַבְּרִינָא לְמִי הַחֲתָמָת !

(מלאשים ל"ח).

שמות המדברים

אבידע ראש השופטים

עיפה
עפר
תנוך

שופטים

אדבאל, פחה וראש לישמעאלים,
רעואל, חסדן אגרוף לנצורים ברוסא,
עבדיה, איש מסכן יהודי,

שלושה אלה בני
אלדעה המת

ישבק, עבר

קול ממרום מתוך הסערה

מקהלה, (מיין קקרה)

אנשים שונים: עברים, נוצרים וישמעאלים, מהם בעלי

ברית אלדעה וסוכני אוצרותיו, ומהם אשר סרו לראות,

מקום המעשה

העיר דמשק על-יד השער.

חותם שְׂרִי

המחזה הראשונה

(על יד השער נצבים כסאות למשפט, עיפה עפר חנוך השופטים ואבידע בראשם יושבים איש איש על כסאו, המון אנשים מבל עם נאספים סביבם, סוכני אוצרות אלדעה מבית לעמורים המגבילים את הככר סביב סביב, ואלח אשר סרו לראות מבחוץ).

אדבאל הפחה

(עבריו סביביו הרחק ממנו כאמתים סביב בכבוד והדר יעטרוהו, נגש אל השופטים והעם, משתתחה שלש פעמים, נוגע בארץ בראשי אצבעותיו ואחיכ בפיו).

לְכֶם שׁוֹפְטֵי צֶדֶק
 יוֹדְעֵי דַת וְדִין,
 וְלְכֹל הָעָם בְּרִגְלֵיכֶם,
 מֵאֵתִי פְתַח וְרֹאשׁ, שְׁלוֹם!

ה שׁוֹפְטִים

שְׁלוֹם לְךָ אֲהוּבֵנוּ!
 מֵהַ נְאֻלְתְּךָ וְתַעֲשׂ.

א ד ב א ל

זֶה לִי יָמִים רַבִּים ,
 אֶתְהַלֵּךְ בַּמִּדְבָּר בִּישִׁימֹן
 בְּאַרְצֵי צִיָּה וְעַרְבָה
 סָבִיב מִקָּא וּמִדִּינָה ,
 לְשֵׁם פְּרָאִים יִקְנְנוּ
 בְּעֵרִים וּבְכַפֵּי הַסְּלָעִים ,
 כָּל עוֹבֵר אֶל-אֲדָמַת קִדְשׁ
 יִהְיֶה לְמוֹ לְשָׁלָל :
 וּכְמִים הַנְּגָרִים אֲרָצָה
 דָּם קְדוֹשֵׁינוּ נִשְׁפָּךְ
 בְּיַד הַמְרַצְחִים הָאֵלֶּה
 שׁוֹפְכֵי דָם נִקְיִים ;
 לְמַעַן חֲלַק שָׁלָל ,
 וְעַל לְבוּשָׁם גּוֹרֵל יִפִּילוּ .
 וְנַפְשֵׁי יִרְעֶה לִי
 עַד מָה יֵאָבְלוּ צְרִיקִים ,
 דִּרְכָם לִפְנֵיהֶם חֲשָׁךְ
 וּרְשָׁעִים כַּפְּפִיר יִכְמָחוּ .
 אֲזוּרְתִי כְּגִבּוֹר חֵיל ,
 קִרְאתִי בְּמִרוֹמֵי קִרְת :

ימי לאלוה אֵלֵי !
 וַיֹּאמְרוּ אֵלֵי רַבִּים
 וְהִלְכְנוּ לֵב אֶחָד
 לְסִקֵּל מִסֵּלָה בְּעֶרְבָה
 לַפְּנוֹת דָּרָךְ לְצַדִּיק
 הַחֹלֵךְ מִקְצוֹי אֶרֶץ
 לְהִישָׁתַחֲוֹת לְאֱלֹהִים בְּמָקוֹם
 וְלַהוֹדוֹת לַנְּבִיאָנוּ בְּמִדְיָנָה
 אֶכְלְנוּ הַחֹרֵב בַּיּוֹם
 וּבְלֵילָה לֹא הִרְצַעְנוּ
 עַד טֹאטְאָנוּ בִיעַר וּבְעֶרְבָה
 שׁוֹרֵד וְחוֹמֵץ בְּמִטְאָטְא הַשְּׂמֵר
 שְׂמֵחִים יִלְכוּ עִתָּה
 לְחִצְרוֹת בְּתֵי קְדֻשָׁנוּ
 הָעוֹבְרִים מֵאֲפָסֵי אֶרֶץ
 אֵין מוֹרָא וְאֵין פֶּחַד
 הַהִלֵּךְ עַל מְשַׁעֲנֵתוֹ
 בֹּא יְבֹא בְרִנָּה
 לֹא יְגוֹר אֵימֹת
 זֹאת יְדֵי פְעֻלוֹ
 וְלִבֵּי שְׂמֵחַ

אֶךְ כָּלֵה כְּלִיתִי
 מְלֶאכֶת קֹדֶשׁ זֹאת ,
 וְלָשׁוּב אֶל אֶרְצִי אִמְרֹתַי
 בְּגִיל וּבְשִׂמְחַת לֵבָב ;
 וְהִנֵּה שְׁמוּעָה שָׁמַעְתִּי
 וְשִׂמְחֹתִי נִהְפְּכָה לְיָגוֹן .
 אֲהֵה לְיוֹם צָרָה ,
 אִיד וְשֹׁכֵר גְּדוֹל !
 אָבִי מַחְמַד עֵינַי
 רָקַב . יִשְׁמַעְאֵל וּפְרָשׁוּ
 אֲהֵה גָּזַע וְאִינְנוּ !
 כַּנְּשָׁר הִנֵּה רָאִיתִי
 לְנֶשֶׁק אֶת עַפְרוֹ
 וּלְרַחֲצוֹ בְּמֵי דְמַעוֹתַי ,
 אֲחֵרֵי שׁוֹב נַפְשׁוֹ
 לְחֶסֶת בְּצֵל נְבִיאָנוּ ,
 וּלְהִתְעַלֵּם אִתּוֹ בְּעֵדֵן
 בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת הַוַּפְפוֹת .
 וּכְבוֹאֵי הַגֵּד לִי
 כִּי כָּל כְּבוֹד עָשָׂרוּ ,
 בְּסֶף וְזָהָב וְאֲבָנֵי הַפֶּזֶז ,

לַיְדָכֶם, שׁוֹפְטֵי צֶדֶק,
 לַיְדָכֶם מִיָּדוֹ נִתְּנוּ,
 עַד יָבֹא בָּנוּ אֱהוּבֹו
 עַד יָשׁוּב מֵעֲרֵבוֹת מִקָּא,
 לְרִשְׁתָּ אֶת אֲשֶׁר לוֹ.
 עַל כֵּן עָתָה בְּאֵתִי
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי הַשָּׁמַיִם
 הַעוֹמְדִים בְּמָקוֹם אָבִי.

א ב י ד ע

בֵּן, שָׁמְנוּ אֲבִיךָ,
 פָּחַה וְיֵשֶׁר בִּישְׁמַעְעָאֵל!
 שָׁמְנוּ נִזְמְרֵי אוֹצְרוֹתָיו.
 וְלֹא אוֹתָנוּ בְּלִבְד
 שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶת סֶחֶטֶד
 עֲבָדֵי אֱלֹהִים וְנִבְיָא;
 כִּי גַם לְאֵלֶּה קָרָא
 וַיִּבְאוּ מֵאֲפָסֵי תִבְלִ:
 גוֹצְרִים מִמְּרַחֵק בָּאוּ,
 מֵאֲשַׁכְּנוּ סִפְרָד וְצִרְפָּת,
 גַּם לְשֵׁם אֲסָף אֲבִיךָ
 הוֹן וְעֵשֶׂר וּסְגֻלוֹת מְלָכִים.

ואלה העברים אחינו
 זרע אברהם אבינו,
 מכנף ארץ הביאו
 מרבֵּלֶת אֲבִיךָ הַעֵזֶר;
 רבו עצמו מספר
 אצרות כסף וזהב,
 פְּנִינִים וְכֹל אֶבֶן טוֹבָה,
 אֲשֶׁר נָתַן לוֹ אֱלֹהִים.
 אולם לא נוכל עשות דבר
 עד אם מלאת את דברי הספר,
 כתוב באצבע אביך
 ונמן בידינו לעיני העדה • (אל עיפה)
 קרא באזניו את דברי הספר!

ע' פ' ה (קדמא)

• הנה אנכי הלק
 » לשוב בית עולמים,
 • לשבון בתצרות קדוש
 • בין מלאכי עליון;
 • והיה הבא מבני
 » (כי שלשה המה בארץ),
 » לרשת את אשר-לי,

יִהְיֶיָא בְּיָדוֹ הַמַּבְעֵת
 יֵאָשֶׁר שְׁמִי עָלֶיהָ ,
 וְלֵאמֹר הַכֹּחַ וְהַמְּשָׁלָה
 יִלְתֵּת אֶת נוֹשְׂאָהּ לְחַן
 וְלְחֶסֶד בְּעֵינַי רְאִיו ,
 הוּא הַבֵּן יִקְרֶה לִי
 יוֹנָה יִרְשָׁנִי ;
 יוֹאֲתֵאֱשֶׁר לֹא יִהְיֶה אִתּוֹ
 הַמַּבְעֵת יִשְׁמִיט יָדוֹ ,
 כִּי לֹא לוֹ הַנְּחָלָה .

א ב י ד ע

אֵלֶּה דִבְרֵי אָבִיךָ ,
 וְעַתָּה אֵיךְ חוֹתְמָךְ ,
 תִּרְאֶנּוּ , וְקַחְתָּה !
 לְמִי כָּל חֶמְדַּת אָבִיךָ ?
 הֲלֹא לְבָנֵנו יִקְרָאוּ ? —

א ד ב א ל

תוֹרָה לְךָ הַיֵּשֶׁר בְּשׁוֹפְטִים
 כִּי בְּעֵינֶיךָ כֹּה יִקְרָתִי !
 וְעוֹד טָרַם אוֹתוֹתֵי תִרְאִיתִי

כִּי לִי כָל־חַמְדַּת אָבִי
נִפְשָׁה יְדוּעַ הַדַּע .

(מרים ידו ומראה המבעת על אצבעו)

הֵא לָכֶם שׁוֹפְטִים יִשְׂרָאֵל!
אֲשֶׁר נָתַן לִי אָבִי
לְיוֹם הַמַּל בְּשֵׁר עַרְלָתִי,
בְּשָׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
לְיוֹם הַגְּלָדִי ,
וְכֵה אָמַר בְּתַתּוֹ :
קָחָה וְשִׂאָהּ לְזָכְרוֹן ,
שְׁמֹר צֶדֶק וְרַעַה אֲמוּנָה ,
וּמִצָּא חֶסֶד בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם .
וַיְדַעַת כִּי שְׁלוֹם בְּמַגּוּרָה ,
וְכֹל אֲשֶׁר אֵתָה רֵאָה ,
הוֹנִי וְכָבוֹד עֲשִׂרִי ,
לָהּ הוּא — לְמַעַנָּה אִסְפָּתִי .

הַשּׁוֹמְטִים

בָּרוּךְ אַתָּה לְאָבִיךָ
וּבָרוּךְ אָבִיךָ לְאֵלֹהֶיךָ
אֲשֶׁר בָּחַר בְּבִנְךָ כְּמוֹךָ

לְתַהוּ עֲלִיּוֹן עַל כָּל בְּנָיו .

(אבידע קם מכסאו , רשמי פניו יעידו כי רוצה הוא לחבק את אדבאל ולתת בידו את הרשימה מנכסי אביו ומכתב הממשלה עליהם, ואולם טרם קרב אליו והנה נשמע קול רעש גלגלסואופני מרכבה , בעוד רגע והנה חמשים איש רצים בסוסים נראים , ואחריהם מרכבה מרקדה כמרכבת אחד הסגנים וחורי העם מארץ אייראמא) .

המחזה השנית

הקודמים , רעואל הבהן הגדול לנוצרים ברומא .
 (רעואל יורד ממרכבתו טרם הגיע למקום מצב העם, נגש ברגליו לפני השופטים וראשו פרוע . — הנוצרים ממהרים איש ממקומו לנשק ידיו) .

רעואל

אל נא אָחִי!
 לא לְמַעַן הַרְבוֹת כְּבוֹדִי
 אֲרָאָה לְפָנֶיכֶם הַפְּעֵם ;
 כִּי מֵה כְּבוֹד אָנוּשׁ , אָפֶס וְתַהוּ!
 כְּבוֹד עֲלִיּוֹן יִקָּר בְּעֵינַי ,
 וְאוֹהֲבָיו הֵם מְכַבְּדֵי .
 שׁוּבוּ אִישׁ לְמִקְוֵמוּ !

(אל השומעים)

בְּרַבַּת יי אֵלֵיכֶם אֱהִי!
 בְּנֵי אָב עֲלִיזֵן כְּמֵנִי אִתֶּם
 וְאִם דְּרָבֵיכֶם שׁוֹנוֹת מְדַרְכֵי.
 דְּבַר לִי אֵלֵיכֶם אֲדַע!
 אֵל נָא תִרְאוּנִי בְּזֶר וּבְנֶכֶר
 אֵל תִּפְרִיד הַדָּת בִּינֵינוּ .
 בְּזֶר עֵשֶׂר שָׁנִים הָיִיתִי -
 בְּצֵאתִי מֵאֶרֶץ וּמִלְחָמִי,
 בְּמִצְוֹת אָבִי יֵצְאתִי מִיָּם
 לְלֶכֶת בְּאֲשֶׁר אָבָה ,
 לְשׁוֹמֵט בְּאֶרֶץ לְאַרְבֶּה וּלְרַחֲבָה
 וּלְרֵאוֹת מֵהַיָּסוּב וְאַבְתָּרָה .
 יָמִים רַבִּים הִתְהַלַּכְתִּי בְּאֶרֶץ ,
 וְהָיִיתִי נָע וְנָד .
 גְּסִיתִי דָתוֹת , אֲמוֹנוֹת שִׁחַתְתִּי ,
 הִשְׁתַּחֲוִיתִי לְעִשְׂתָּחוֹת וְאַקְשָׁד לְכַעַל ,
 אֶתְכַתִּי דַת מִשְׁחָה , וְעִזְבֹתֶיהָ ,
 אֶתְזַתִּי בְזֹרְעוֹתֵי תוֹרַת מִסְמָד ,
 וְגַם אוֹתָהּ אֶחְרִי גַם הִשְׁלַכְתִּיהָ ;
 עַדִּי בָאתִי אֵל רוּמָא קְרִיָה נְאֻמָּה ,

שָׁם חֲמוּזֵי רְאִיתִי אֹרֶךְ יְקָרוֹת ,
 בְּהִיר הוּא בְּשִׁחְקִים וְגִירוֹ לֹא יִדְעָה ,
 שָׁם דַּעַת לְמַדְתִּי אֶתֶּה שֶׁהַתָּמָס ,
 אֲשֶׁר הֶעֱלָה עַל מִזְבַּח יְיָ
 לְכַפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ ,
 וּבַחֲבָרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ .

הַנּוֹצְרִים (כַּנְיָהִם)

מִיִּשְׁעֵנוּ שָׁם דְּבָרָיו בְּפִי כָהֵנוּ !
 רַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֹלֶת יִקְיָצוּ
 וְעֹזְבוֹ אֶת־אֱלִילִם וְנִבְיָאֵם הַיִּשְׁקָר
 וְהַשְׁתַּחֲוֹ לַיְיָ וְלִמְשִׁיחוֹ !

הַעֲבָרִים (כַּנְיָהִם)

הוּי לְאֻנְיָנוּ הַשׁוֹמְעוֹת זֹאת !
 עוֹרָה אֱלֹהִים מִיִּשְׁפָּט צְנוּת !

אֲבִירָע

סֶלַח אִישׁ נִכְבֵּר ! כִּי אֲשִׁיבָה
 טָרָם כְּלִית דְּבָרֶיךָ .
 אִם דְּבָר לָךְ אֵלֵינוּ דְּבַר וְנִשְׁמָעָה !
 אֹלָם לֹא טוֹב אֶתָּה עֲשֵׂה
 אִם רַק לְהַלֵּל אֶת־מְשִׁיחָךְ בָּאת .

וּגַם אֶת־אֲשֶׁר הִגַּדְתָּ הַיּוֹם ,
 כִּי כָאֶחָד מֵאַהֲבֵנוּ הָיִיתָ ,
 אָמֵן עַל בְּרַכְיָ דָתֵנוּ ,
 וְתִשְׁלִיכֵנוּ אַחֲרַי גּוֹ ,
 לְאַרְחָ לְחֻבְרָה אֶת עִם אַחֵר —
 לְטוֹב לָךְ לֹא נֶאֱמִין זֹאת .
 לוֹ הָאֲמֵנוּ וְנִשְׁאַתְּ אֶת־עֲוֹנֶךָ !
 אֲבָל אֵל תִּרְבֶּה תְּדַבֵּר גְּבוּהָהּ ,
 הַתּוֹדָה לְמוֹשִׁיָּהוּ בְּרוּמָא
 וּבְבֵית מְקַדְשׁוֹ הַשְּׁתַּחֲוָה לוֹ ,
 דְּבַר אֲשֶׁר בְּפִיָּה וְשׁוֹבָה לְמִקְוָמָה !

ר ע ו א ל

תֶּאֱמִינוּ אִו לֹא תֶאֱמִינוּ ! —
 לֹא לְפִתּוֹתְכֶם בְּאִתִּי
 לְסוּר מֵאַחֲרַי נְבִיאֵכֶם
 וְאֶת־חֲזוֹרְתּוֹ תַעֲזוּבוּ ,
 יְהִי לָכֶם אֲשֶׁר לָכֶם ;
 וְאֲנִי בְּאוֹר מוֹשִׁיעֵי אֵלְכָה
 נֵר לְרַגְלֵי דְבַרְיִו .
 אֲבָן לְהִרְאוֹת לְעֵינֵי הָעֵרְוָה ,

כִּי דַבְרֵי אָבִי מִלְאֲתִי
 וּפְקַדְתּוֹ שְׁמֶרְהָ רוּחִי ,
 בְּרָצוֹנוֹ מוֹלְדֹתִי עֲזָבְתִי
 לְבַחֲרוֹר בְּטוֹב אֲשֶׁר אֶמְצֵא ,
 שִׁבְתִּי הַיּוֹם אֶל אֶרְצִי
 לְרִשֶׁת אֶת אֲשֶׁר לוֹ .
 כִּי עֹזב אָבִי אֶת־הָאָרֶץ
 בְּקִרְוֹת הָעֵתִים קָרָאתִי ,
 וְאֶת־אֲשֶׁר צִוָּה בְּיוֹם אֲתְרוֹן ;
 וּלְאוֹת אֶמֶת כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא ,
 הַבֵּן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ ,
 הַבִּירוֹ הַשּׁוֹפְטִים וְרֵאשֵׁי הָעֵדָה
 לְמִי הַחֹתֶמֶת הַזֹּאת !

(סרים ירו וסראה החותמת , כלם משתאים סחרישים
 סביטים רגע על רעואל ורגע על אדבאל)

א ד ב א ל (הולך וקרב)

אֶל נָא אֲדַנִּי !
 אֶל תִּשְׁעוּ לְדַבְרֵי שִׁקֵּר
 אֲשֶׁר בָּרָא מִלְּפִי .
 אֵף לֹא אָחִי הוּא ,
 לֹא בֶן לְאָבִי , וְחֹתְמוֹ שִׁקֵּר ! —

מי יאמין לשמועתו ;
 זר ונכר לנו ,
 משתחוה לבעל ולעשתרות ,
 וכרע ברך לאדם לא-אל ,
 שהוא בן לצדיק
 חוּסָה בְּבִנְיָ מִחֲמַד ?

ד ע ו א ל

אם , אביך קמוץ בשוא נתעח ,
 בן , לא אחי אמת ,
 ואביך לא אבי .
 כי לא האמין אבי בקל קוב ,
 ודתי היא אמונתו .
 ואם לא במקדש מושיעי דרכו אשוריו ,
 הלא לבבו היה קדש לו
 כל הימים אשר היה חי .
 כי לא בן-אדם מושיעי
 באשר שפתיה תבענה ;
 כי בן-אלהים הוא ,
 ואלהים כאביו בשמים .
 ואולם לא התעשק באתי
 לעמוד לפניכם היום ,

שָׁפְטוּ שִׁפְטֵי צְדָק
הֲלֹא לָכֶם הַמִּשְׁפָּט,
וְעֵינֵיכֶם רְאוּ חֹתְמַת אָבִי. (הַשּׁוֹפְטִים עוֹדִים מִשְׁחֹמְסִים)

א ד ב א ל (מרים את טבעתו)

אוֹלָם גַּם לִי כִמְהוּ,
וְאָבִי בְיָדֵי נִתְּגוּ,
וְאוֹתֵי רַבִּים יִקִּירוּ
כִּי בָנוּ אֶהוּבֹ אֲנֹכִי,
וְאִתָּה מִי לָךְ פֹּה
אֲשֶׁר יִדְעָה בְשֵׁם.
קוֹם בָּרַח אֶל מְקוֹמָךְ,
בְּטָרֶם יִגְלָה לְעֵינַי הַשֹּׁמֵשׁ,
כִּי חֹתְמָךְ מַעֲשֶׂה אֶצְבְּעוֹתַיָּךְ,
אוּ מִפְּעַל אִישׁ אֲחֵר,
וְאֶת־אָבִי לֹא יִדְעָת.
דַּבְּרוּ שׁוֹפְטִים יִשְׂרָאֵל!
לְמָה תִּחְנְשׁוּ?

(הַשּׁוֹפְטִים עוֹדִים מִשְׁחֹמְסִים, וְהִנֵּה קוֹל רַעַשׁ וּסְאֹן, קוֹל נְהִי וּבְכִי נִשְׁמָע)

ה שׁוֹפְטִים

מִי וּמִי הַמִּשְׁבִּיתִים אוֹתֵנוּ?
מֶה קוֹל הַרְעֵשׁ?

מי בוכה שם?

י ש ב ק ה ע ב ד (נגש אל השופטים)

הלא איש עני לבושו שק,
 נעליו בלות ומטלאות,
 חפץ לגישה לפני כסאכם,
 ואמר: גש הלאה!
 וימאן, וביד חזקה רחפני,
 ואקום ואכהו על לחיו,
 והנה הוא צועק ובוכה.

ה שופטים

יבא!

המתזה השלישית

(עודם מדברים והנה עבריה העברי איש מסכן, בגדיו בלויים וקרועים נגש ברעש וסאון לפני השופטים צועק בקול גדול)

עבריה

הבזה משפט אמת הישפטו בשעריכם?
 להבות באגרף רשע,
 תציבו אנשים על יד היערה,
 בלידל תקרב אליכם,

וְאֵל הָעֲשִׂיר תִּקְשִׁיבוּ ,
 שְׁמָעָה אֲזִנִּי וּתְבֹן-לָהּ ,
 כִּי קָשְׁרוּ עָלַי קֶשֶׁר
 שְׁנֵי אַנְשִׁים אֱלֹהִים ,
 לְחַרֹּט בְּחָרָט אָבִי
 תִּבְגְּיֹת חוֹתָם קִדְשׁוֹ ,
 לְעוֹר עֵינַי הַשּׁוֹפְטִים
 וְלִקְחַת כָּל הַרְבוּשׁ
 רַב־נֶשׂ אָבִי לְמַעַנִּי ,
 הֲלֹא לִי כָּל עֲשׂוֹ
 בְּמִשְׁפָּט וְצֶדֶק ;
 לְמִי אוֹי ? לְמִי אָבוֹי ?
 לְמִי הָעֵמֶל וְהַתְּלֹאָה ? —
 לְמַלְאֲת דְּבַרֵּי אָבִי
 גּוֹלָה הָיִיתִי יָמִים רַבִּים ,
 אֶכְלְנִי הַחֶרֶב בַּיּוֹם
 וְאֶפֶר לִילָה לֹא נִחֲתִי ,
 הָאֱלֹהִים הִרְוָעָה אוֹתִי
 הַשְּׂקִיף מִמַּעוֹן קִדְשׁוֹ ,
 לְבַלְתִּי יִנְחֲלוּ הַמָּה
 כְּבוֹד עֲשָׂרֵי חָנָם :

ראו, פי כֹּזֵב בְּפִיו
 אִישׁ עַל הַעֲהוּ יֹאמֵר,
 אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא!
 וְזֶה לְכֶם הָאוֹת
 כִּי חוֹתְמֵי אֱמֶת! (סראח חותמו)
 כְּזֶה רְאוּ וְשִׁפְטוּ,
 לְמִי מִשְׁפַּט הַיְרוּשָׁה,
 הֲלֹא לִי?

ת ש ו ט י מ (משחוממים איש אל רעהו)

מִי אַתָּה? מַה שְׂמֶךָ?

וּמֵאַיִן תָּבֵא?

ע ב ר י ה

עֲבְרֵי אֲנֹכִי כְּכֹל אֲבוֹתַי!

כֹּל הַנְּצַבִּים (קול אחר)

עֲבְרֵי! שְׁמְטוּהוּ!

א ב י ד ע

עֲמְדוּ וְנִשְׁמָעָה!

לֹא יָרוּם אִישׁ אֶת־יָדוֹ

לְעִשׂוֹת עֲמוֹ רָעָה,

לֹא עֵת שְׁפוֹט הַיּוֹם

עַל דְּבַר־יְדֵי וְאִמּוֹנָה,

אף לא ספרדים אִנְחָנו
 לְהַעֲלוֹת עֲבָרִים עַל מוֹקֵד . (אל העברי)
 הַגִּידָה ! הַחֹתֶם הַזֶּה
 אֵיכָה לִיְרֶךְ הַגִּיעַ ,
 לְאַלְדָּעָה בֵּן אֵינָה ,
 אֲשֶׁר עֹזב אֶת־הָאָרֶץ ,
 וְעֹזב אֶתְרֵיו בְּרָכָה
 אֶת־כָּל הַעֲשָׂר הַהוּא .

ע ב ר י ה

בָּנוּ בְּכוֹרוֹ אֲנִי ,
 אֲשֶׁר אֶהֱב סָלָה ,
 לִי כָל־חַמְדַּת אָבִי
 לִי אוֹצְרוֹ הַטּוֹב . —
 עוֹדְנִי נֶעַר שְׁלַחְנִי
 לְלָכֶת אֶרְצָה בְּנֶעֱן ,
 לְשִׁבֶת עַל אֲדַמַּת קִדְשׁ
 וְלַעֲבוֹד אֶת־אֱלֹהָיו ;
 וְאֵת טַבַּעְתּוֹ נָתַן לִי וַיֹּאמֶר :
 שִׁבּוֹן בְּאֶרֶץ בְּרוּכָה
 וְרַעֲיָה אֲמוֹנַת אֲבוֹתֶיךָ ,

וְאֵת חוֹתְמֵי תִּפְחָךְ בְּיַדְךָ
 לְאוֹת כִּי בָנִי אֲהוּבֵי אֶתָּה ;
 וְהָיָה כִּפְאֲשֶׁר אָגֹעַ
 וְשָׁבְתִי אֶל-אֲבוֹתַי בְּשָׁלוֹם ,
 וְשָׁבְתָּ גַם אֶתָּה הַנְּהַ
 וַיִּרְשָׁתָּ אֶת-כָּל-דְּרוֹשֵׁי .
 וְאֲנִי בְּשָׁבְתִי בִירוּשָׁלַיִם
 וְאֶהְיֶה בְּתוֹרַת אֱלֹהֵי ,
 הַרְחֵק מִשְׂאוֹן אֲנָשִׁים ,
 (אֲחֵרֵי שְׁבָעֵי נְדוּדִים
 וּמְלִמְלֹתַי מְלִמְלָה גְּבָרָה) ,
 וְהִנֵּה שְׁמוּעָה שָׁמַעְתִּי
 וּבְשָׂרֵי אֲחִזוּ פְּלִצוֹת ,
 כִּי לָקַח אֱלֹהִים אֶת-אָבִי
 וַתַּעַל גַּפְשׁוֹ הַשְּׁמַיְמָה .
 חֲשֵׁתִי וְלֹא הִתְמַהֲמַתִּי
 לָשׁוּב אֶל מוֹלְדֹתַי
 כְּמִצּוֹת אָבִי עָלַי .
 וְאָבִא וְאֶרְאֶה חֶמְסָה ,
 בּוֹגְדִים קָמוּ וַיִּתְחַפְּשׁוּ
 לְתַעֵב אֶת-יְשָׁם אָבִי —

אדבאל ורעואל (יחזו)

נבֹזָה וְנִמְאָם!

כִּי וְכִי הַבּוֹגְדִים?

אבירע

הם! אל תשמיעו קולכם!

ואתה העברי אל תהרף

את־שני האנשים האלה,

כי כמותם כמות מראים

חותמת אֶלְדָּעָה אֲבִיהֶם.

עבריה

אֶלְדָּעָת אֲבִיהֶם?

אָבִי עוֹבְדִי אֶל נָכֵר!

אבירע

הם, עברי משוקץ!

פֶּן יִחַרְהָ אִפְּנוּ בָךְ

וְנִתְּנוּ נִבְלָתְךָ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם.

עבריה

הודיעני הפאתי!

את־אֶשֶׁר אֶמְדָּתִי אֲשׁוּב וְאֶמַר:

אֱלֹהֵי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֹהִים
 לֹא אֱלֹהֵי אָבִי הוּא ,
 וְאָבִי לֹא אֲבִיהֶם .

א ד ב א ל

אֶלְדָּעָה אָבִי הָאֱמִין בְּנְבִיאָנוּ
 וְתוֹרָתוֹ שְׁעִישְׁעִיו .

ר ע ו א ל

לֹא ! בְּמוֹנְשֵׁי הָאֱמִין וּבְרָתוֹ .

ע ב ד י ה

שְׁמָעוּ הַשׁוֹפְטִים !
 דְּבַרִי שְׁנִיהֶם יַחַד לֹא יִכְנֹו ;
 אִם אָמַת בְּפִי אֲדַבְּאֵל
 הַנּוֹצְרִי לֹא בֵּן דְּבַר ,
 וְלוֹ דְּבַרְיוֹ יִכְנֹו
 הַיִּשְׁמָעֵאֲלִי שְׁקַר בְּפִיו ;
 וְאוֹלָם אִם בְּצַדֵּק אָמַרְתִּי פִי
 שְׁנִיהֶם דְּבַרְוֹ יִשָּׂא .

אחד השופטים (בשחוק מהול בכעש)

וְאִם דְּבַרִי אֶחָד מִשְׁנִיהֶם אָמַת ,

דְּבַרְיָה שֶׁקָרַח הַמָּה .

א ב י ר ע

יְהִי מָה !

מִה־לָנוּ וּלְדַתִי אֲבִיכֶם ?

הָבוּ אֶת חוֹתְמוֹתֵיכֶם

וְנִשְׁמָה עֵינֵינוּ עֲלֵיהֶם ,

וְנִדְעָה מִי יִדְשָׁנוּ .

זשופטים מביטים בעיון יפה על שלשת החותמות , מדברים
 וניהם, מתוכחים, מתיעצים, מחשים, ואין מענה בפי אחד מהם .
 אחר השקמה רבה ראש הזשופטים קם מכסאו) .

א ב י ר ע

מֵעַת נִסְתַּם הַחֻזֹן

וְאִין עוֹד גְּבִיא בְנוֹ

אִין מַגִּיד מִשְׁפָּט בְּזֶה :

כִּי מִי יִסַּק שָׁמַיִם

לְשֹׂאוֹל אֶת־פִּי־אֲבִיכֶם

לְמִי הַחוֹתְמֹת עִשׂוּ אֶצְבְּעוֹתַיִו?

וּמִי יִגִּיד לָנוּ פֶּשֶׁר דְּבָר ,

אוּלַי כְּלַכֶּם בְּגִיו אֶתְמָה ,

וּשְׁלֹשֶׁת הַחוֹתְמֹת מִיָדוֹ נִתְּנוּ?

וְאוֹלָם נְדַרְשָׁה מֵעַל הַסֵּפֶר
 הַנֶּחֱמַן בְּיַדֵּינוּ
 טָרָם הִפְרָדוּ מֵאַתָּנוּ ,
 וְאַבִּיכֶם חֶבֶם כְּמִלְאָה אֱלֹהִים .
 הַקְּשִׁיבוּ לְדַבְּרוֹ הָאֲחֵרוֹנִים
 עַל דְּבַר הַטְּבָעַת :
 « לָהּ הַכֹּחַ וְהַמְּשִׁלָּה
 « לְתֵת אֵת נוֹשְׂאָהּ לְחַן
 « וּלְחֶסֶד בְּעֵינֵי רֵאִוִי .
 הֲלֹא כֹה הָיוּ דְבָרוֹ .
 וְעַתָּה לָכוּ אִיעֲצָכֶם ,
 לְקִיָּם אֶת־דְּבָרֵי הַסֵּפֶר
 שְׁיִמוּ הַיּוֹם לְבַבְכֶם ;
 אֶהְבּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ ,
 וַיִּשְׂאוּ חֵן וְחֶסֶד ,
 וַיִּשְׁלְשְׁתְּכֶם יַחַד הַשְּׁתֵּרְרוּ
 עַל כָּל־סְגֻלוֹת אַבִּיכֶם !
 וַיִּשְׁלַח יְיָ אֶת הַבְּרָכָה
 בְּכֹל מִשְׁלַח יְדְּכֶם .
 זֶה מִשְׁפָּטֵי הַרְצָתִי .
 וְהָיָה אֲשֶׁר יִמְאֵן

אות הוא על רעתו,
 לִבְבוֹ צִפּוֹן מַחְסֵד,
 וְחֹתְמוֹ שׁוֹא וְקֹב,
 וְחֵלֶק עִם אָחִיו לֹא יִקַּח.

(דממה. האחים נושאים עיניהם ומתחילים להביט איש בפני רעהו. אחר זה יתנועעו איש ממקומו אשר הוא עומד. שתאום נגשים זה אל זה ונופלים איש על צוארי אחיו מתבקים זה את זה).

א ד ב א ל (אל רעואל)

סֵלַח רְעוּאֵל אָחִי! סֵלַח לְחַטָּאתִי!

(אל עבדיה בחבקו אותו)

גַּם אַתָּה עֲבֹדֶיךָ בְּפֶר!

ע ב ד י ה (מחבק את שניהם)

בְּפֶרוּ אָחִי! אֲדַבְּאֵל! רְעוּאֵל!

ר ע ו א ל

אַהֲרֵה! קַנְאֵת הַדָּת עֲנֹרָה אֶת־עֵינֵי

לְבַלְתִּי הַכֹּהֵן אָחִי בְּנֵי אָבִי. (מחבק את אחיו)

בְּפֶרוּ אָחִי!

מָה עֲשִׂיתָ עַד הַנְּהָ?

אִיפֹה הִיִּיתָ עֲבֹדֶיךָ?

בְּעֵרָם וּמַחְסוֹר נָע וְנָד הִיִּיתָ,

וְאַנְכִי עִשְׂרָתִי ,
 הוּי לִי , רַבָּה אֲשַׁמְתִּי ! (כוכה על צואריו)

ע ב ר י ה

אֵל נָא אָחִי ! אֵל תִּבְכּוּ
 לֹא צְדָקָתִי מִכֶּם .
 הֲלֹא נִסְחִי מִפְּנֵיכֶם
 כַּאֲשֶׁר יָנוּם אִישׁ מִפְּנֵי הָאָרֶץ ?
 הֲלֹא מָאֲסָתִי בְכֶם וּבְדַתְכֶם ?
 הֲלֹא בָעֶרְהָ בִי אַף וְחִמָּה
 עַל לֹא דָבָר ? כִּפְרוּ אָחִי ! כִּפְרוּ !

(מחבקים ומנשקים זה את זה באהבה)

ע פ ר (אל יתר השופטים)

מִי שָׁמַע בְּזֹאת וּמִי רָאָה כְּאֵלֶּה ,
 הִוָּעֵבָה בְּזֹאת תַּעֲשֶׂה
 לְעֵינַי הַשּׁוֹפְטִים וְהָעַם ,
 כִּי יִחַבְּקוּ מִוֶּשֶׁל מִי שֶׁ
 אֶת־אֲנָשִׁים עֲבָרִים וְנוֹצְרִים
 וְלֹא נִסְקְלָם בְּאֲבָנִים !
 וְלָמָּה אַתֶּם מַחֲשִׂים
 כִּי עֲזֹבוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה

אֶת־תּוֹרַת הַנְּבִיא הַגָּדוֹל ?
 הַבְּרוּב עֵשְׂרָם יִבְטְחוּ
 וְעֵין מִשְׁפָּט יִנְקְרוּ ?
 הֵן צְדָקָה נְשִׂיא שׁוֹפְטֵינוּ ,
 וְהַשְּׁפוּט שְׁפוּט בְּמַעְצוֹת וְדַעַת ,
 מִבְּלִיתִי יִכְלֹת לְבַבְךָ
 בֵּין דְּבַר אֱמֶת וְכֹזֵב ,
 כִּי לִשְׁלֹשָׁהֶם יַחַד הַמְּשָׁלָה
 עַל הוֹן וְרִכּוּשׁ אֲבִיהֶם .
 זֹאת הַתּוֹרַת הָאָדָם סָלָה . —
 אִוְלָם הַתְּשֻׁבַח תּוֹרַת אֱלֹהִים :
 לְבִלְתִּי שְׂאֵת פְּנֵי מִתְרַף
 אִם רָשׁ וְאִם עֹשִׂיר הוּא ,
 וְאִזְנִיקָה הֲלֹא שָׁמְעוּ ,
 כִּי חֲרָפוּ בְּנוֹצְרֵי כְּעַבְרֵי
 אֶת־אֱמוּנַת דַּת נְבִיאֵנוּ ,
 וַיּוֹדוּ וְלֹא בִּנְשׂוּ מַעֲזָנָם ,
 כִּי עֲזָבוּ בְּרִית מַחְמַד
 לְלָקַח לְעִבּוֹר אֱלֹהִים אֲחֵרִים . —

המחזה הרביעית והאחרונה

(קול רעם ורעש וברקים בגלגל האירו, רעדה תאחו את כל הנצבים וקול ברמה נשמע כקול הַד הרים סתוך הסער, קול דברי עפר האחרונים, בצחוק ספחיר).

אֱלֹהִים אַחֲרַיִם! ח! ח! ח!

(דמסה אחר הרעש)

קול אלהים סמרום

הֲלֵאלֹהִים יְרִיבוֹן אֱלֹהִים

בְּחִנְפִי לְעֵנִי מְעוֹג?

סוֹבְאֵי דָם נְקִיִּים

הַעֵינִיָּהֶם מִיִּשְׂרָאֵל תְּחַזְּקֵנָה?

אֲבֹן בְּסַנְגֵּרִים הַבֵּיתָם,

לֹא לָכֶם הַמִּשְׁפָּט!

שִׁמְעוּ זֹאת כָּל־הָעַמִּים

כְּעֹבְרֵי בְּנוֹצְרֵי וְכִי־שִׁמְעֵאֵלֵי!

שִׁמְעוּ, וְשִׁימוּ יָד עַל פִּה,

כִּי אֱלֹהִים דִּבֶּר.

מָה עוֹל מְצִאתֶם

אִישׁ בְּרַת הַעֲדוּי,

כִּי יִבְעַר כֹּהֵן אֶפְכָּם ,
וְחַמְתְּכֶם כִּישְׂאוֹל הַזֶּקֶד ?

אֲנִי יי אֲבִיכֶם
וְהִדַּת חוֹתֶם יְמִינִי
חוֹתֶם עַל זְרַעוֹתַי ,
וְאַתֶּם בְּנֵי , נְאֻם יי :

הַנִּסְתָּרוֹת לִי עַד עוֹלָם
לֹא יֵדַע אָדָם וְחִי ;
וְזֹאת אוֹת הַבְּרִית
בֵּין הַתּוֹרַתְכֶם וּבֵינִי ,
אֶת־חֲסֵדִי צָרַרְתִּי בְּתוֹכָהּ
וְאַהֲבַתִּי לֹא תִזַּח מִמֶּנָּה .

אִם אֱלֹה אוֹתוֹתֶיהָ
בָּהּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם יִשְׁקוּ ,
זֶה חוֹתְמֵי אֶמֶת
וְנוֹשְׂאוֹ יִגְחַל כְּבוֹד .

וְעַתָּה מֵה־לְכֶם
הִדְבָּאוּ עִמּוֹם רַבִּים ,
וּקְנֵאת אִישׁ דַּת

תִּבְעִירוּ יוֹם וְלַיְלָה ;

חֲקֹקָה אַחַת לָכֶם
 כָּעֵבְרִי כַּנְּזִירִי וְכִישְׁמֵעָאֵלַי ,
 לְשִׁנּוֹא אֲחֵיכֶם בְּלִבְבְּכֶם ,
 אֲחֵיכֶם בְּנֵי אָב אֶחָד .

אִם זֹאת פְּרִי אֱמוּנַתְכֶם
 תּוֹלְדוֹת מְשֻׁפְּטֵי תּוֹרַתְכֶם ,
 שְׁלֹשְׁתְּכֶם הֵלֵא נּוֹאֲלֵתֶם ,
 וְחֹתְמֵי אֵין לָכֶם .

לָכוּ אֵיפּוֹא זֹאת עֲשׂוּ:
 בְּקִשׁוּ שְׁלוֹם וְחֶסֶד ,
 וְאִישׁ אֶת־דַּעְתּוֹ אֶהְבּוּ ,
 וּשְׁבוּ בְּאַחִים יָחַד .

וְהִיָּה אִם כָּאֵלֶּה תַעֲשׂוּן
 וַיִּדְעֵתֶם כִּי שְׁלוֹם בְּמִגְדָּרְכֶם ,
 חֹתֶם אֶמֶת בִּימֵינְכֶם
 וְעַל גְּחֻלַּת שְׂדֵי תִתְעַנְּגוּ !

כִּי גְחֻלַּתִּי תִבֵּל וּמְלֵאָה

לְכֶם נָתַתִּי בְנֵי אִישׁ!
 וְטוֹב הַצֶּפּוֹן בְּפָרוֹם
 גַּם הוּא לְכֶם מוֹרְשָׁה .

וְאִם בְּרִכְיֹכֶם שׁוֹנֹת
 שְׂמָחָה בְּמַח תָּבוֹאוּ ,
 אֶךְ אֵל תִּרְיֹבוֹן
 אֵל תִּרְגְּזוּ בְּדַרְךְ .

(דמסמ, כרק ורעס כבראשונה וכל העם משתוממים)

ה ס ק ה ל ה

• לְקִיָּם אֶת־דְּבָרֵי הַסֵּפֶר
 • שִׁימוּ הַיּוֹם לְבִבְכֶם!
 • אֶהְיֶה אִישׁ רַעֲהוּ
 • וְשִׂאוּ חֵן וְחֶסֶד ,
 • וְשִׁלְשָׁתְכֶם יַחַד הַשְׁתַּרְרוּ
 • עַל כָּל־סְגֻלוֹת אַבְיָכֶם ,
 • וְשִׁלַּח יְיָ הַבְּרָכָה
 • בְּכָל מְשִׁלַּח יְדְכֶם ! •

המסוה נופלת

בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל

— וְעַרְיָם בְּאֵמִנְתּוֹ יִתְּנָה .
(מחזיק ב' , ד')

בְּתוֹהוּ יֵלֵל יִשְׁיִמֹן , בְּמִדְבָּר בְּעַרְבָה ,
עַל שֵׁן הַסֶּלַע , הַנְּעֵרָה יִשְׁבָּה ;
סְבִיבָה הָאָרֶץ אֶף שִׁמָּה וּשְׂאִיָּה ,
בְּלִמּוּדָה יִשְׁבָּה וְעֵינָה בּוֹבִיָּה .

וַיְהִי לַפְּנוֹת עָרַב עַת בֵּא הַשֶּׁמֶשׁ ,
מִבֵּין מַפְלְשֵׁי עֵב אֶף הָאִיר הַסֹּהַר ;
וַתִּכַּר הַנְּעֵרָה בְּשִׂאָה וְאָמֶשׁ ,
וְהִגָּה עֹמֵד נָצַב עָלֶיהָ נָעַר .

וְהַנְּעַר מִזֹּב רָאִי עִם יָפָה עֵינָיִם ,
לוֹ הָדָר וְתוֹאֵר כְּסוֹהֵר הַשָּׁמַיִם ;
רַגְלָיו כְּאֵילוֹת לְלֶכֶת מְהָרוּ ,

עובר עליה ונתחמוז נכמרו .

— מה ילך כי תבכי , הרבה ותעננה !

מה אמלה לפתך , מה את נוגה ?

בפרךר הזה למה את ישבת ?

קומי ! לבי אתי אל ארץ נושבת !

• אחת נשבעתי , נשבעתי בכבודי ,

אם אימנה ואשמאילה עד־שוב דודי ;

פה עזבני , עת אפו בי תרה ,

יִשְׁרֹדָה , נִלְמֹדָה , וַיֵּלֶךְ הַתְּרָה . •

• יפה עולם אישבה , דומם נאנתה ,

עד ישוב אלי וחמתו שככה ,

הוא לברו ירגני דשן ונחת ,

על־מות ינהגני , ימישני משחת . •

כְּשִׁמוֹעַ הַנַּעַר דְּבַר־יְהוָה חָן אֵלֶּה

וַיִּפְּלֵא מְאֹד לַעֲשׂוֹת הַפְּלֵא וּפְלֵא :

וַתַּהֲיִינָה יָדָיו לְשֵׁתֵי בְּנָפִים

לְשֵׁאת אֹתוֹ , לְהַעֲלֹתוֹ הַשָּׁמַיִם .

וַיִּתְּנוּסֶם רוּחַ צַח עָלַי שָׁפִים ,

יֶרַח שָׁלַח כְּשִׁמְשׁ בְּרָנִים .

הָלָאָה נִרְשׁוּ כָּל יַגּוֹן וְאֶכֶּל ,
וְקוֹל נְעִים נִשְׁמַע כְּקוֹל כְּנֹר וְגַבְל :

יִהְיֶה פּוֹנֵת לְעֵינֶיךָ , אֶתְּ נַעֲרָה יִשְׂרָאֵל !
אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ וַיֵּשַׁע בַּצָּרָה ;
בְּאֹר אֵיטִי לְכִי בְּטַח אֵל נָא תִירָאִי ,
שָׁם דָּרָךְ אֲרָאָךְ , אֶת־דְּוֹרְךָ תִּמְצָאִי .

יֵאֵם לֹא תִרְעִי לְךָ , הַיָּפָה בְּעֶלְמוֹת ,
מִהַיֵּשֶׁם הַדְּבָר בְּךָ עָלִי אֲדַמּוֹת ;
דַּעֲי , כִּי חוֹסִי בְּצֵל שִׁבְי יַחְסִיּוֹן ,
בְּטַח יִשְׁכְּנוּ , מִדְּשֵׁן יִרְוִין .

יִאֲנִי בְּתוֹלוֹת נֹגוֹת נַחֵם אֶלְבִּישָׁה ,
וּלְאִשָּׁה עֲזוּבָה מִפְּלֹט אַחִישָׁה ;
אֵל בַּעַל נַעֲוִרֶיהָ הַיָּשֵׁב אֲשִׁיבָהּ ,
תִּפְרַח כִּתְּבִצֵּלֶת תִּשְׁיֵשׁ בְּאַהוּבָה .

יִאֲנִי נַעֲלָה עַל־כְּלִדְעַת וְתַבּוּנָה ,
וְלִבִּי אֲדַם נִירְעֵתִי בְּשֵׁם אֱמוּנָה .
וְאֲנִי וְקִרְאָה הַנַּעֲרָה הַגְּלַמּוּדָה ,
אַחֲוֹתְךָ הַשְׂדוּדָה אֲנִי , הַבַּת יְהוּדָה !

צ י ו ך *

— רַבְתִּי עִם הַיְתָה בְּאַלְמָה
(איכה א', ב').

עַל הָהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשֹׁבֵת
הַלֹּךְ הַלֹּךְ יִדְמֶיהָ בְּרוּחַ גְּעֻצָּתָה ,
בְּיוֹם נִאֲצָה וְעִבְרָה יוֹם גָּבַר הָאוֹיֵב ,
לְשֹׁפוֹךְ מְרֵי שִׁיחוֹ עַל אֲבָרֵי אֶרְצָהוּ ,
וּלְבָבוֹת אֶת־שָׁרְפָת בֵּית־אֵל מַחְמַדְהוּ ,
וּתְהַיְיָנָה עֵינָיו דְּמָעוֹת וְלִבּוֹ כְּאֵב .

* ע"ס ססקתא ירמיה על פסוק אמללה יולדת השבעה
(ילקוט שמעוני סי' רנ"ג) .

לבו אֲשֶׁר נָמַס וְהָיָה לַמָּוִם
 לֹא מִצָּא נַחַם תַּחַת הַשָּׁמַיִם,
 גַּם אֶח לַצָּרָה לֹא נוֹלַד לְמַעַנְהוּ.

צָרוּעַ כִּי יִהְיֶה יִמְצָא מְנוּחַ
 גַּם בְּרָעוּ נִגְעוּ כִּי תִפְרַח פָּרוּחַ;
 אֶךְ אֶלְמֵן, אֶךְ יְתוּם, מִהֲרֹה יִנְחָמֵהוּ ?

הַיֵּשׁ כְּרַעֲיוֹתוֹ אֵילַת אֲהָבִים ? —
 שׁוֹשְׁנָה הַיְתֵיהָ בֵּינוֹת סְרָבִים,
 בְּמוֹתָהּ מַת הַבַּל, גַּם שָׁמַשׁ, יָרַח;
 וּמִי זֶה בְּאֲבִיו אָב יִקָּר לַבָּנִים ?
 בְּמוֹתוֹ חָדְלוּ תַת רֵיחַ הַנְּצַנִּים,
 נָבֵל כָּל צִיץ וְהַשָּׁמַשׁ לֹא זוֹרַח.

וְאוֹלָם אִם גַּם אֵלֶּה מַלְבַּגְּנִים
 וּבְרָבוֹת הַיָּמִים דִּמְעוֹת נִמְחוּ —
 אִישׁ אֲרִצוֹ אֲהָב וְהָיָא כְּסֻדוֹם נְהַפְכָה
 עַד יִרְכָּתִי בּוֹר הַלֶּךְ יִלְךְ וּבָכָה,
 כָּל מְנוּחַם כִּי יִקְרַב יִדְחֵהוּ רְחוּהוּ,
 רַעֲהוּ עַד מוֹת רַק יְגוֹן וְאַנְתָּה.

כֹּה עַל הַרְבוֹת צִיּוֹן לְפָנַי כְּאֵהָלַיִם
 הַתְּהַלֵּךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְעֵינָיו כְּגֹהָלִים,
 מִבְּקִשׁ לֹא קָבַר עַל אֶחָד הַהָרִים;
 כִּי טוֹב לְגִבֹר יֵשֶׁר וְנֶאֱמָן רוּחַ
 תַּחַת רִגְבֵי אֲרָצוֹ דוֹמֵם לְנוּחַ,
 מַחֲיוֹת חַיֵּי שָׂרִים בְּאַרְמוֹן זָרִים.

וַיְהִי הוּא שָׁם נוֹרֵד כְּעָרְעַר בְּעָרְבָה,
 וַיֵּרָא וְהִנֵּה אִשָּׁה קִשְׁת רוּחַ נֶעְעָצָה,
 עַל שֵׁן סָלַע צָחִיחַ לְכַרְדֵּי שִׁכְנָת;
 דִּמְעָתָה עַל לְחִיָּה בְּמַיִם נִגְרִים,
 מְתוֹפֶפֶת עַל לְבָה וְקוֹלָהּ בְּבִכֵי תָרִים,
 הוּי בְּעַל! הוּי בְּנַיִם! הוּי הוּ! הוּ! מְקוֹנְנָת.

• מַה־תִּבְכֶּי אֶת שִׁמְהָ וּמַה־תִּקְוֶנִי!
 הַגִּידִי לִי שִׁבְרֶךָ, לְנַחֲמֶךָ הַגִּנִּי,
 הֵן אַח לְצָרָה יִרְמֶיהוּ אֲנִכִּי. •
 — אֵין שִׁבְרֶךָ כְּשִׁבְרִי, אֶךְ הַבֵּל תִּנְחַמְנִי,
 נַחֲלָה מִכְתִּי, אִם שִׁכְלָה הַגִּנִּי,
 אֵין אִישׁ, אֵין בְּנַיִם, מָה אֲנִי מֵה כְּחִי! •

ישם נגועל בפקעה מַגן גבורים,
 ויו נצחם על אדמת הורים מהורים,
 בני הם בלם, אשר טפתתי ורביתי!
 בעל נעורי — לשוא תבקשהו עיני,
 מבני בלהם — אין מי ינחמני,
 אלמנה, גלמודה, שבלה הייתי.

— לפמה זה לבנה את תרפי כפי?
 בנפול ארץ ביר אויב מי זה עוד יחי?
 שושן נקטף האיש בקרב גוע,
 עלה על מזבח ארצו לרית נוחח;
 אולם בקוץ מוגד, בדרדר וחוח,
 הנשאר בחיים לאויב פרע!

ואם באם על בניה רוחך נשברה,
 חוי גא ציון זאת האם היקרה,
 שדודת בניה, גלמודה נשארה,
 גם היא כאלמנה פניה פסתה,
 לאבל בניה על שפם עמתה,
 תתחבקי את בנה והיא בצרה.

כה דָּבַר הַחוּזָה בְּבְכִי וְאַנְחָה,
 עֵינָיו לְהִטּוֹ וּבְפִיו אִשׁ קָדְחָה,
 אִשׁ אֲהַבֵּת מוֹלְדָתוֹ וְאַרְצוֹ הָאֲהוּבָה •
 וְהִנֵּה דִבְרֵי הָאִשָּׁה בְּנַחַת נִשְׁמְעוּ:
 יְהִיבְעֵת בְּנִי אֶת־מִי עֵינֶיךָ רְאוּ?
 צִיּוֹן אֲנִכִּי! בֵּת צִיּוֹן הַעֲזוּבָה! •

יַעַל שְׂבָרָךְ, עַל שְׂבָרֵי, לְנַחֲמָךְ וְצִאתִי:
 לְיוֹם מוֹעֵד יִאֲסֹף אֱלֹהִים חֲרָפְתִּי
 וְקָרָא לִי עִיר הַצֶּדֶק, קְרִיַת מְלֶךְ •
 לֵךְ הַיָּד לְעַמִּי, לִישָׁאֲרִית הַנִּמְצָאָה,
 כִּי עוֹד יִשׁ תִּקְוָה, עוֹד נִשְׁמָשֵׁם לֹא בָאָה! •
 וַיִּשְׁמַע יִרְמְיָהוּ — וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ •

הַצְפּוֹר

קְצוּצַת הַכַּנְפִּים

—כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת־הַקּוֹל
 וְהַעֵל בְּנַפְסוֹ יַגִּיד דְבָר :
 (קהלת י', כ')

אֹי לִי נְדַמִּיתִי ,
 נְהִיִּיתִי נֶחְלִיתִי ,
 לָמָּה לִי חַיִּים
 קְצוּצַת כְּנָפַיִם ;
 תַּחַת הַרוֹל גִּסְפָּחָתִי ,
 כַּמֵּת מְלַב גִּשְׁכָּחָתִי .
 אַחֻזִּיתִי מִהַלְלָת
 חֲמֻדַּת הָאָבִיב ,

הַסּוֹבֵב חֲבֻצּוֹת
 סָבִיב סָבִיב ,
 וְאַנִּי עָלִי עָלָה נִבְּלָת
 אֶת קִשְׁי יוֹמִי מִקְּלָלָת .

זְבַרְתִּי כִּי עֲפָתִי
 רוּחַ שְׂאֵפָתִי ,
 בְּרֵאשִׁית הַשָּׁנָה
 עִם רַעוּתִי בְּלָנָה ,
 אִזּוּ גַם אֲנֹכִי
 צִפּוֹר נִקְרָאתִי ;
 אֶךְ כָּלָה פָּחִי
 אוֹי לִי , נִדְּמִיתִי !

מִטַּל שָׁמַיִם
 רְסִיסֵי מַיִם
 בְּרֻכָּה יְצוּוּ ,
 אֶרֶץ יְרוּוּ ,
 יִרְטְבוּ פָּרְחֵי וְנִצְנֵי ,
 בִּן עֵדֶן הָאֶרֶץ לְפָנֶי .

שׁוֹשְׁנָה יָפָה

מְמַלֵּי נִשְׁקָפָה ,
 רִבְתִּי בִּשְׁוֹשָׁנִים ,
 שָׁרְתִּי בַּגָּנִים ,
 עַת דּוֹרִיָּה הַגִּיעַ ,
 נִשְׁמַשׁ עָלֶיהָ הוֹפִיעַ .

רִיחַם הַנְּעִים
 יִהְנוּ דוֹדָאִים ,
 וְכָל עוֹף לְמִינוֹ
 שְׂמַחַח הֵנוּ ,
 לְבַד אֲנֹכִי
 קְצוּצַת בְּנָפִים ,
 בְּלָה פָחִי
 קִצְתִּי בַחַיִּים .

עָלֵי צְרוּר הַמּוֹר
 קֹן מְצֹאֵה דְרוֹר ,
 צִפּוֹר כְּמוֹנִי
 לְעוֹף אֶהְבֵּת ;
 אֵךְ לֹא כְמוֹנִי ,
 קִשְׁת רֹחַ גַּעְצָבֶת .

הַשָּׁמַשׁ וְצִיָּן
 מִתְרַבֵּי שָׁמַיִם ,
 כָּל פֶּחַח וְצִיָּן
 יוֹל בְּשָׁמַיִם ,
 עָלַי כֶּסֶף כְּנֶפֶחַ
 וְיִרְקָק חֲרוֹץ אֶבְרוֹתֶיהָ .

זְכַרְתִּי כִּי עָפְתִּי ,
 חֲבֻצֶלֶת סוּבְבֹתִי ,
 שׁוֹשְׁנָה נִשְׁקָתִי ,
 דוֹרְאִים חֲבִקְתִּי ,
 אֲזוּ גַם אֲנֹכִי
 צָפוֹר נִקְבְּרָתִי ,
 אֶךְ כָּלָה כְּחִי
 אוֹי לִי , גְדַמִּיתִי !

אֲחִיזוֹתֵי נְפֻצוֹת
 בְּנִגְנִים , בְּחוּצוֹת ,
 תְּמוֹשְׁנָה , תְּעוֹפִינָה ,
 וְעֵינַי תִּרְאִינָה
 בְּלָנָה כְּסוּ בְּנוּצוֹת ,

וּבְנִפְיָהֶן לֹא קְצוּצוֹת .

לְהִקַּת רֵעוּתִי

שְׂבִיעוֹת צַחְצָחוֹת !

חֲנוּנֵי אַחִיוֹתִי ,

חוֹסְנָה עַל אָחוֹת ,

רְצוּצָה , קְצוּצוֹת בְּנָפְיִים ,

מִשְׁתַּחֲוֶה אֲרֻצָּה אֲפִים !

שְׂאוּנֵי בְּנִפְיָכֶן ,

הִבְיִאוּנֵי אֲלִיכֶן ,

מִמְשׁוֹאֵה וְאִמָּשׁ

לְנִכַח הַשָּׁמֶשׁ ,

מֵרִיחַ הַגִּיחֹחַ

אֲחֻלֵּיךְ בַּח ,

אִזְ צְפוֹר אֶקְרָא

וְחִדְשָׁה אֶבְרָא !

הַגִּיּוֹן

למשורר כי יעטוף ולפני יי ישפוך שיחו.

א.

קול עֲנִיָּה,
בַּת עַמִּי בְּקִנָּה.

—וְהִבֵּל בְּבַת־יְהוּדָה הַמְּאֲנִיָּה וְהָעֲנִיָּה:
(איכה ב', ס')

עד אֵן אָבִי
תִּכְאִיב לְבָבִי?
בְּתֶרֶךְ הָאֲמוּלָה
תִּשְׁבַּח יְשׁוּבָה,
שׂוֹלְלָה שְׂכוּלָה
הִלֵּךְ בְּלֹא כֹחַ.

מִצָּרִים צָרָתִי
 שָׁמִי לֹא הִמְרָתִי ,
 בְּבִלְהַ הַגְּלִיתִי
 בְּתֶדֶד נִקְרָאתִי ,
 קָדַר שָׁכַנְתִּי
 בְּהַ הָאֶמְנָתִי ,
 מִגּוֹי אֶל גּוֹי גִּרְשִׁיתִי
 הִחְשִׁיתִי , הִתְרַשִּׁיתִי .

לְאֹוִילִים נִמְכַּרְתִּי
 בְּלִבִּי אֶמְרָתִי :
 פֶּסֶל יִהְיֶה לָּו
 בְּאֶזְנֵי יִרְהָבוּ ,
 שֵׁם אָבִי יִחַלְלוּ
 הַאוֹתִי יֶאֱהָבוּ ?

רָעֲשׂוּ זַעֲמוּ ,
 נֶאֱצוּ גְלַחְמוּ ,
 וְאֲנִי שׁוֹחֲחֶתִי ,
 בַּגּוֹלָה הִלְכֶתִי .
 מִדְּחִי אֶל דְּחִי ,

נָתַתִּי לְמוֹ לַחַי ;
 מֵאֵהְלִי לֹא מִשְׁתִּי ,
 הַחַיִּשִׁיתִי , הַחֲרָשִׁיתִי .

לְעֵפֶר יִרְדּוּ
 כְּבוֹדִי בְּסִפְרָד ,
 הַיִּיְתִי מְאוֹסָה
 בְּצִרְעַת מְאֻרָּת ,
 בְּרִגְלֵי רְמוּסָה ,
 עַל הָאֶחָ מְבוֹעֶרֶת .

אֲמַרְתִּי גַם הַמָּה
 חֲנָם מְלֹאוֹ הַמָּה ,
 בָּם מִשְׁתַּתֵּם
 קִנְיַת דָּתָם .

מֵאַרְצֵם בְּרַחֲתִי
 הִלָּאָה נִדְחִיתִי ;
 אֵהְלִי נְמִישְׁתִּי ,
 הַחַיִּשִׁיתִי , הַחֲרָשִׁיתִי .

וְאוֹלָם עֲתָה
 אֲנִכִּי נִמְלָטָה
 אֲמַרְתִּי מִפַּחַח ,

בְּאַרְצוֹת יִשְׂרָאֵל
 לֹא אָרְאָה הַשַּׁחַת
 וְרֵאשֵׁי אָרִים.

בְּאַרְצוֹת הָאֵל
 אֹדָה תְהִל
 שְׁמֵשׁ צְדָקָה ,
 וְחִדְלָה צְעָקָה ;
 אֶךְ לִי גִדְחָה
 הַשְּׁמֵשׁ לֹא זָרְחָה .
 הִרְאִיתִי עִמָּךְ קִשָּׁה
 וְאִיכָבָה אֲחַדְשָׁה !

• שְׁבִי הוֹלִיכָה ,
 • אֲלֹהֶיהָ הַשְּׁלִיכָה ,
 • הַשְּׁלֵךְ וְזָרַק
 • בְּיַד מוֹנֶיָה ,
 • וְאָבִיָה יָרַק
 • יָרַק בְּפָנֶיהָ ;

זֹאת אוֹתִי יִשִּׁיבוּ
 וְרוּחִי יִבְאִיבוּ ,

עת כפי אַפְרָשָׁה
 וְחֶסֶד אֶרְרָשָׁה.
 בָּכָה אֲנִי
 מִרְחֹם מְגוּחִי
 נִעְנָה נִגְשָׁה;
 וְאִי־כֶבֶת אֶחְרָשָׁה!

הַגִּידָה אָבִי,
 צוּר לִבִּי!
 הִלְנִצַּח
 שְׂמֹרָה הוֹתִי?
 וְאוֹת עַל מִצַּח
 תְּרוֹתָה תִּרְפְּתִי.

עַד אֵן בְּדַמְעָתִי
 אֲמָסָה מִטְּוִי,
 וְאֶהְיֶה נִעְלָמָה
 בְּשֵׁה נִאֲלָמָה,
 בְּתִרְפָּה הַבֵּיתִי,
 יְגוֹן מְלֹאתִי,
 וְאִנִּי חֶגֶם נִעְנָשָׁה
 וְאֶחְרָשָׁה, אֶחְרָשָׁה.

ב

קול בְּרָמָה,
מִשְׁמִיעַ נְחֻמָּה.

לְשׁוֹם וְלִאֲבֵלֵי צִיּוֹן לְתִתִּי
לְהֵם פֶּאֶר תַּתַּת אֶפְרַיִם
(יִזְטִיכֵם ס"א, ג')

הִרְגָעִי בְּתִי!
הִנֵּה נַחֵם אֶתִּי,
יְשׁוּעָה אֲשַׁמְיַעֲךָ
סְעָרָה עֲנִיָּה,
אֲנֹכִי אֲשַׁיַּעֲךָ
אֵל תִּרְבִּי תֵאֲנִיָּה!

גִּרְתָּ מִצְרַיִם,
וְאֲנִי מִשָּׁמַיִם
וַעֲקַתְךָ שְׁמַעְתִּי,
וְאוֹתְךָ הוֹשַׁעְתִּי;
נִקְמַתְךָ נִקְמַתִּי,

אוֹיְבֵיךָ הִתְרַמְּתִי ;
 דִּמּוּךָ דִּרְשֵׁתִי
 וְלָהֶם לֹא הִתְרַשְׁתִּי .

גַּהֲלִיתִיךָ לְרֵשֶׁת
 בְּנֶעַן וּפְלֶשֶׁת ,
 נִהְגַּתִּיךָ כַּפְלָה
 אֶל אֶרֶץ מְבוֹרָכָה ,
 וְאַתָּה בְּכָרָה קָלָה
 דִּרְכִיָּה מְשֻׁרְכָת ,

בְּהִיוֹתְךָ מְלֻכָת
 זְנוּת לְלֻכָת
 בְּעַקְבֵי הַעֲלָמוֹת ,
 וַתִּבְנֵי לָךְ בְּמוֹת
 וּמִזְבַּחוֹת לְבָעַל ,
 וַתִּמְעַלֵי בִי מְעַל ;
 אֲזִי אוֹתְךָ גִּרְשֵׁתִי
 וְלָךְ לֹא הִתְרַשְׁתִּי .

הִן קָדָם וּמַעֲרָב ,
 קָדָר וְעֲרָב ,

יָד בְּדָהּ הַפְּכוּ
 וַיְדוּ בְּדָהּ אֶבְרָם ,
 רְמָסוּדָהּ , דְּרָכוּ ,
 כְּמוֹ טַיִט , כְּמוֹ תַבְּנִי :

אִוְלָם גַּם אוֹתָם
 כְּחֶמֶר חוֹתָם
 הַפּוֹדֵה הַפְּכֹתַי
 וַיְדוּ בָּם שְׁלַחְתִּי ,
 כִּי רַבָּה אֲשַׁמְתָּם
 כְּאִישׁ קִנְאָתָם ,
 אֲרֻצָּם הִרְעִשְׁתִּי
 וְלָהֶם לֹא הִחְרַשְׁתִּי .

גַּם הִנֵּה סִפְרֵד
 לְדַבְּרֵי לֹא תָרַד ,
 וַתְּהִי אִישׁ דָּחוּ
 אֶכְלֹת עַמִּים ,
 וַנְּלִי אֶמּוֹנָתוֹ
 הָמוּ כְּהַמּוֹת יָמַיִם ;

וַתְּהִי תוֹדַת הַמֶּד

קמנתי מכל המעלות הנכבדות הנותנים לאיש משפט מוכ
 בשער אל תתנו אשם נפשי, כי רוח האהבה הציקתני ועל
 פשעים תכסה האהבה הזאת.

מדוע, אחי! תעצמו עיניכם מראות את כל הטוב אי
 אדנינו הקישר יריה מבקש לעשות לכם בפקודותיו המלא
 חסד ורחמים, ולמה לא תמרתו למלאות את דברי הפקוד
 האלה ולהכין עצמכם בלב טהור ורוח נכון לקבלת הטוב
 האלה: הנה דלתות בתי הספר לחינוך בניכם פתוחות וע
 מרבית בניכם הולכים שובב וחכמת מה להם. הנה קול קו
 באוניכם לבשו בגד העם אשר אתם יושבים בקרבו וסרה חרפתכ
 ואתם עודכם מחזיקים בכנף בגדכם לבשתכם ולבשת אמונת
 הקדושה והטהורה. הלה תגמלו זאת תחת אשר נתנכם לחו
 בעיני הישר במלכי חסד? — עמי! פקח עיניך וראה אשרך בימ
 האלה, בינה קדמוניות וְיָכַר ימי קדם ושבת וראית כי הצליו
 אלהים. תן תודה לה' ויָרָא את אלהים ומלך!

ואל ישיאוך עורי לב ותועי רוח, כי באין סדרים תרכחכ
 ובמקום המשר שמה הרשע — אל יפת בסתר לבך להאכ
 בשוא כי חוק לישראל הוא משפט לבני יעקב להיות הפכנ
 מעשיהם וזר, כי תועבת ה' מכנסים ארוכים והבט:
 בגד קצר לא יוכל, כי חוב על כל איש יהודי להו
 נָפַר בחוץ אם גם יהיה לקלם ולדראון, כי יתרון העב
 בתרפתו הוא — הלא זאת ערמת הנוכלים המעמיקים עז
 לעזר עיניך ולהושיבך במחשבים, יען בחשכך להם אור ובסכלר
 ירומו קרנם. עמי! זכר כי יעצו עליך המתעים האלה רעה, הל
 בעצתם הלכת ימים רבים ותרבה שונאיך ומנאציק חנם וחנ
 ואמת לא הרבית לך, ואיה יראתך פְּסֹלְתְךָ ותום דרכיך — יאנ
 נא ישראל — מן אז החילות לקַשֵׁר להבלים האלה? התגרת צו

בתנורה אשר על מתניך? ובקֶסֶתְךָ שְׂמַלְתְּךָ כְּשִׂמְלַת אִשָּׁה
 לְכַסּוֹת אֶת רַגְלֶיךָ וְעִקְבוֹתֶיךָ לֹא נֹדְעוּ הַכִּסִּית בַּה אֶת
 קְלוֹנְךָ וְלֹעַג לְשׁוֹנְךָ, כִּי הִיִּית כְּאִישׁ נֹדָהּ אֲשֶׁר הִדְבּוֹר אֵין בּוֹ
 כְּגִשְׁתְּךָ לְפָנָי שְׂרוּשׁוֹפֵט? —

הֵן לֹא בַעֲמִים לְבַד הִיִּית לְבוֹז וְלַחֲרָפָה, כִּי גַם לְאַחֶיךָ
 הַיִּשְׂרָאֵלִים וְהַחֲכָמִים אִשְׁרָ בְּאַרְצוֹת אַחֲרוֹת הִיִּית לְמַשָּׁל וּלְשִׁנְיָנָה,
 וְהִי שֵׁם יְהוּדֵי פּוֹלִינְיָ (מֵיִן סֶקְוִיטְטֶר יוֹרֵט) לְחֲרָפָה לְכָל
 סְבִיבוֹתֵינוּ. — הוֹדוֹת לְה' כִּי הֵעִיר אֶת רוּחַ מַלְכֵנוּ הָאֱהוּב
 לְפָקוּחַ עֵין לְחַמְלָה עֲלֵינוּ, לְהַסִּיר חֲרָפָה מִבֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבְמִשְׁפַּט
 וְצַדִּיק נוֹכַל לְהַשִּׁיב לְהַמְבֹּזָה אֹתֵנוּ בְּשֵׁם זֶה: לֹא יְהוּדֵי פּוֹלִין אֲנַחְנוּ
 כִּי אִם יְהוּדֵי רוֹסְיָא! יְהוּדֵי אֶרֶץ בְּרוּכָה, אֶרֶץ לֹא תַחֲסֹר כָּל
 צְדָקָה וְתַכְמָה בָּהּ, אֶרֶץ מוֹשְׁלִיָה גְבוּרִים חֲכָמִים וְצַדִּיקִים
 יַחַד, אֶרֶץ דּוֹרֶשֶׁת אֶךְ טוֹב לְכָל הַחוֹסִים בְּצִלָּהּ, וּבְשִׁלּוּמָה
 לְכֹלֵם שְׁלוֹם! —

א ל ה

תּוֹלְדוֹת הַשִּׁיר וְהַמְּלִיצָה,

מיום ברוא ה' אלהים אדם על הארץ עד היום הזה.

מְשֻׁכָּל לְבָן־חַיִּים

אֶל רוּחַ הַשְּׂרָה

מִזְמֹר שִׁיר

עזרי רוח שִׁירְתִּי!

עזרי אֵל תִּישָׁנֵי, זַמְרִי!

הֵן יָמִים רַבִּים יִשְׁנֶה,

כְּסִית בְּאֶפֶל כְּנָפֶיךָ,

בְּיָגוֹן אֶסְרוּ כְּנָפֶיךָ

מְנַחָה לֹא תִגִּישִׁי ,
רַק תִּשְׁבִּי תַחְרִישִׁי ?

לְחֻמָּה אֲמֹרִי ,
הִי אַתְּ אֹרִי ,
בְּקִשִׁי פְּנֵי תְבוּנָה
לְנַחֲוֹתֶךָ תִּפְרָדְךָ ,
וְלִפְנֵי אֵל אֲמוּנָה
פְּרַעֵי בְּרָדְךָ ;

חֻמָּה כִּי תִדְרוּשִׁי
אִז פְּאַרְךָ תִּחְבֹּשִׁי ,
אֲבִלְךָ תִּשְׁכַּחִי ,
בְּחֻבְצֵלֶת תִּפְרָחִי ,
אֲקַרְאֶךָ רְחֻמָּה ,
וְאַתְּ תִקְרָאִי לִי אִישִׁי ,
אֲנִי אִישׁ מְלַחֲמָה ,
וְאַתְּ תַחְרִישִׁי !

הערה. עמי ואחי יוצאי ירך ארץ מולדתי! הנה פה מקום
אתי לשפוך את לבי לפניכם, לבי אשר אש אהבת-כל-אדם
תמיד תוקד עליו בעל מובנת, ואף כי אהבת אחי ובני דתי, ואם

קמנתי מכל המעלות הנכבדות הגותנים לאיש משפם מוכיה
בשער אל תתנו אשם נפשי, כי רוח האהבה הציקתני ועל כן
פשעים תכסה האהבה הזאת.

מדוע, אחי! תעצמו עיניכם מראות את כל הטוב אשר
אדנינו הקישר יריה מבקש לעשות לכם בפקודותיו המלאות
חסד ורחמים, ולמה לא תמהרו למלאות את דברי הפקודות
האלה ולהבין עצמכם בלב טהור ורוח נכון לקבלת הטובות
האלה: הנה דלתות בתי הספר לחינוך בניכם פתוחות ועוד
מרבית בניכם הולכים שובב ותכמת מה להם. הנה קול קורא
באזניכם לכו בגר העם אשר אתם יושבים בקרבו וסרה חרפתכם,
ואתם עודכם מחזיקים בכנף בגדכם לבשתכם ולבשת אמונתכם
הקרושה והטהורה. הלה תגמלו זאת תחת אשר נתנכם לחסד
בעיני הישר במלכי חסד? — עמי! פקח עיניך וראה אשרך בימים
האלה, בינה קדמוניות וזכר ימי קדם ושבת וראית כי הצליחך
אלהים. תן תודה לה' ויקרא את אלהים ומלך!

ואל ישיאוך עורילב ותועי רוח, כי באין סדרים תרב תכמה
ובמקום המסמר שמה הרשע — אל יפת בסתר לבך להאמין
בשוא כי חוק לישראל הוא משפם לבני יעקב להיות הפכפך
מעשיהם וזר, כי תועבת ה' מכנסים ארוכים והבט אל
בגד קצר לא יוכל, כי חוב על כל איש יהודי להיות
גֵּבַר בחוץ אם גם יהיה לקלם ולדראון, כי יתרון העברי
בתרפתו הוא — הלא זאת ערמת הנוכלים המעמיקים עצה
לעור עיניך ולהושיבך במחשכים, יען בחשךך להם אור ובסכלתך
ירומו קרנם. עמי! זכר כי יעצו עליך המתעים האלה רעה, הלא
בעצתם הלכת ימים רבים ותרבה שונאיך ומנאצייך חנם וחסד
ואמת לא הרבית לך, ואיה יראתך פִּסְלֶתְךָ ותום דרכיך — יאמר
נא ישראל — מן אז החילות לקָמַר להבלים האלה? החגרת צדק

לו פְּנֵה וַיִּתֵּד
 אֶל רִיב וּמִשְׁמֵמָה
 וְתוֹכְחוֹת חֲמָה,
 וְהוּא חָגוּר חֲדָשָׁה
 בְּרִית הַחֲדָשָׁה
 בְּתַרְבוֹת הַקְּדוּשָׁה;
 גַּם לוֹ לֹא אֶחָדָשָׁה.

וְאוֹלָם עֲתָה
 הַנֶּה נִמְלָטָה
 בְּצֵל מַלְכִים וְשָׂרִים
 מִפֶּחַ וּמִפֶּחַת,
 כִּי תִלְכִי מִיִּשְׂרָאֵל
 לֹא תִרְאִי הַשָּׁחַת.

כִּי דַת וַאֲמוּנָה
 עִם חֲכָמָה וְתִבּוּנָה
 יָד לָיִד תִּקְעוּ,
 וְלִי נִשְׁבְּעוּ.
 מִה־לֶּךְ שָׁבַת מִגְּדָר
 וְתִבְגְּדִי כִי בְּגָד?

וּתְשִׁבֵי חֹמֶם וּתֵאָנְחִי ,
וּמִי־תֵרִי כְנֹרֶךְ נִתְקִוּ .

לָמָּה תֵאָבְלִי בַת אֵל
תִּשְׁתַּחֲוִּי אִף תֵאָנְחִי
כִּי תֵרְאִי חֹמֶם וְרִיב ?
מָה תִדְמַעְנָה עֵינֶיךָ
לְמַחֲתַת יִשְׂרָאֵל לֵבָב ?
לָמָּה תִקְבְּאִי בְנִבְל
בְּרִשָׁע מִצְלִיחַ דְרָבו ?
הִסְבִּי עֵינֶיךָ מֵעֵרִיץ
מִתְעַרְוֶה כְּאֶזְרַח רַעְנָן :
יְהִי שָׁלוֹם בְּבֵתִי נִכְתָּה
וּשְׁבַע אֶסְמִיּוֹ יִפְרֹז ,
אֵךְ אֶצְרוֹת רִשָׁע הִמָּה
אִישׁ לֹא יִשְׁרָה נִפְשׁוֹ בּוּ ;
אִם יַחֲלוּ דְרָכֵי יוֹד
וּתְמַחֲוֹק בְּפִיו רָעָה רַבָּה ,
בְּקִרְבוֹ הַיּוֹשֵׁם אָרְבוּ לוֹ
לְהַפְכָּה לְמִרוֹרֶת פְּתָנִים .
הִסְבִּי עֵינֶיךָ מִנְקִי

מִדָּק בְּטִיט בְּחֻצוֹת,
 אֱלֹהִים מִגֵּן בְּעָדוֹ,
 בּוֹ יִבְטַח – אֵל תִּדְאָגֵי לוֹ!

עוֹפֵי שִׁירְתִּי, עוֹפֵי!
 נָסִי מִבֵּית עֲצָבָת!
 שִׁבְחֵי בַעֲסָדָה וְהוֹתָדָה,
 הַחֲזִיקֵי נֶבֶל וְכִנּוֹר,
 כִּי תִשְׁרִי וְרוּחַ לָךְ.

הַבִּיטֵי בְּרֵכַת שִׁירֵי
 גִּתְנָה לָךְ מֵעַל לְמִנְהָ:
 מִבֵּין רֵבְבוֹת הַשָּׁרִים,
 וְשָׁרוֹת אֵין סְפוּרוֹת לְמוֹ,
 הַמְּמַלְאִים תֵּבֵל וּמָרָה,
 אֶת לִבְבְּךָ הַנְּעֻצָּת
 שִׁרְרַת עַל רוּחַ שִׁירְתְּךָ,
 גְּבֻרַת עָלֵי מִיִּתְרֵי כְּנֹפֶךָ.
 הֵן טַר תִּגְלִיל הַקָּאָת
 בְּבִכֵי יוֹרֵד הַיְגִשׁוּף,
 וְנָעִים וְמֵרוֹת הַיַּעַר

יעיר אֲנִי וְרוּחַ ,
 יחדנו בְּשִׂמְחַת קִדְּשׁ ;
 והיונה תַּעֲגֹב בְּפִיהָ ,
 אֶת־דְּוָדָה תִּמְתִּיק סוּדָה ,
 ותִּלְמַד אֲנוּשׁ לְאַהֲבָה .
 עַתָּה וְקֶצֶב לְכֻלָּמוּ ,
 הָאֲכִיב אוֹ הַקִּיץ ,
 לָזֶה הַיּוֹם , לְזֹאת הַלַּיְלָה ,
 רַק אֶת־תְּקוּנָתִי וְתִשְׁמָחִי ,
 אֶת־תַּעֲגֹבִי , תַּעֲדִירִי וְתַעֲזֹרִירִי ,
 מִרְאשִׁית עַד אַהֲרִית הַשָּׁנָה .

עַתָּה תִּפְרַח הַשׁוֹשַׁנָּה

וְהִחֲבִצְלָת בְּשָׂרוֹן
 תִּתֵּן רִיחַ נִיחּוֹם ,
 יַעֲטֹפוּ הָעֵצִים פְּרִי
 וְהָאֲדָמָה תִּלְבַּשׁ דְּשָׂא ,
 יִרְעוּ עֲדָרֵי הַצֹּאן
 בְּנֵאוֹת דְּשָׂא וּבְרֻמָּל ,
 וְעַל צְמֻרַת עֵצֵי הַיַּעַר
 צְפָרִים יִחַזּוּ לִי ,

בְּשִׁירָם וְזַמְרָם יִתְנוּ צְדָקָתוֹ ,
 צְדָקַת פְּרוּזוֹנוֹ בְּכָל הָאָרֶץ ,
 שֵׁם דְּרוֹר לְדְרוֹר יִשְׁבַח מַעֲשָׂהוּ
 תִּהְלְתוּ יַגִּיד לְבַנְי אָדָם ;
 גַּם יִשְׁמָה , בַּת אֱלֹהִים ,
 הִנֵּה אֲנֹנָה בְּיִשְׁבַּת ,
 תְּשִׁישִׁי אִתְּם מִשׁוּשִׁי .

עַם אֵיךְ תִּדְלָגִי עַל הַר
 וְאֶת צְבָאִים עָלַי גְּבָעוֹת ,
 אֶת בְּנֵי רִנָּיִם גַּעְלָסָה
 בְּסַכְכֵי יַעַר הַקִּנְיָנִי ,
 וְאֶת יוֹנָה עָלַי עֲנָף ,
 אֶתֶּה לְדוֹדָה תִּשְׁיִרִי ,
 הִרְחַפִּי אֶת־דְּרוֹר נִדְרָת
 וְאֶת־דְּבוּרָה בֵּינֹת פְּרָחִים ;
 כִּי לְרוֹחַךְ מַעְצָר אֲנִי
 לְעוֹף שָׁמַי הַשָּׁמַיִם ,
 וְלִישִׁיר שֵׁם נְשִׁירִי קֹדֶשׁ
 בְּרֵן יַחַד כְּכִבִּי בְּקָר .

עת תבול השושנה,

ואת ריחה הניחוח

החבצלת אספה,

ערפים עמדו עצים

בְּלִתָּה שְׂמֵלֶת הָאֲדָמָה,

עֲדָרֵי הַצֵּאֵן יְנוּסוּ

יִאֲסְפוּ אֶל מְבֻלָּאתָם,

וְהַצִּפְרִים קָדָר יַעֲוּפוּ

חָדְלוּ שִׁירוֹתֵיכֶם חָדְלוּ;

כִּי חֲלַף אָבִיב וְקִיץ,

חָלְפוּ עִתּוֹתַי עֲנֵג,

בְּלֶם בְּקוֹר יֵאָבְלוּ

וַיִּשְׁתּוּ בְּגוֹת הַיָּשִׁיר:

לְבִרְדָּה אִזּוּ תִשְׁאֲרֵי

רַק אַתְּ רוּחַ שִׁירְתִּי!

לֹא תִירָאֵי קוֹר וְקִפְאוֹן,

מִשְׁחָק לָךְ אֲבִנֵי בְרָד,

הַרְבֵּי שֶׁלֵּג בְּאֵין,

שְׁחוֹק הַקָּרֵחַ הַגּוֹרָא,

כִּי לְרוּחַ אִפְךָ יִפֵּס

וְהָיָה לְנַחַל עֲדָנִים.

אך תפחי בְּהַרְוֵי הַחוֹרֶף
 וְתַחֲיִינָה הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת,
 בֵּין הַרְרֵי כְּפוֹר וְשֶׁלֶג
 אֶת לְהַבּוֹת תַּחֲצוּבֵי .

כֹּאֵל מִבְּטָן תְּהוּ ,
 תּוֹצִיאֵי אָבִיב נְחָמֵד ,
 מִרְחֵם סִתּוֹ וְתִרְרֵף ;
 מִתּוֹךְ אֶפֶל צִלְמוֹת
 ״ יְהִי אֹר ! ״ תִּצְוִי — וַיְהִי .

גַּם בֵּין הַחֲמִתִּים ,
 בְּבֵית הַסֶּהַר וְכֶלֶא ,
 סָנַר עַל מִסְגֵּר נֶצַח ,
 בַּל יִפְתַּח עוֹלָם ,
 מְקוֹם לֹא זָרַח הַשֶּׁמֶשׁ
 וְלֹא נָגַה שֵׁם שְׂבִיב אֱשׁוֹ ,
 נְתִיב לֹא יִדְעוּ שִׁשׁוֹן ,
 מְסֻלוֹתָיו רָחֲצוּ בְּרַמְעָה ,
 שְׂמָה מֵר יִקוֹנֵן גָּבֵר ,
 אֶפֶר בְּחִמָּא מִשְׁפֵּט מֵת ,

רָעוּ רַחֲקוּ מִמֶּנּוּ ,
 מִיַּדְעוּ עֲזוּבוּהוּ ,
 אֲבוֹתָיו פָּנוּ עִרְפָּה ,
 גַּם בְּנָיו וְאִשְׁתַּי חִיקוּ ,
 בְּגִפּוֹ יִבְכֶּה קָשִׁי יוֹמוֹ ,
 בְּמַחְשָׁבִים בְּמַתִּי עוֹלָם ;
 אַךְ אַתָּה , רוּחַ הַיְשׁוּרָה !
 אֶת־דַּרְכָּא זֶה תִּשְׁכַּנִּי .
 תִּלְעַנֵּי לְמַסְגֵּר , לְבִרְיָחִי בְדוּל ,
 וּבְעֵד דְּלַחֲוֹת נְחֻשֶׁת תְּבוֹאֵי ,
 הִכִּי בַת אֱלֹהִים אַתָּה
 וְמִי זֶה בְּעַרְךָ יַעֲזֹר ?
 לְשִׁמָּה יֵרֶךְ תִּנְחַהוּ ,
 דְּבִרְיָךְ בְּפִי תְשִׁימֵי ,
 יְשׁוּר — וְעֵינָיו תִּאֲרָנָה !

עַל נְדָכָא וְשַׁח עֵינַם ,
 בְּנִשְׁרַע עַל גּוֹזְלֵי
 בְּרַחֲמִים רַבִּים תִּרְחַפֵּי ,
 קַחֶם עַל אֲבִרְחָךְ
 מִבֵּית כְּלָאִם תִּשְׁאִימֵי ,

בין בלהות גיא צלמות
 דרך תסלי למו,
 דרך לחיים נעימים,
 דרך נתיבה אל-ממות!

את נחם וישע לעיף,
 ומשיבת נפש נענה,
 וליגיעי כח מרנע;
 ולקבר הלך שחוח,
 תחת סבל יגון לבו,
 נעימות בימינה נצח.

לאין אונים תרבי עצמה,
 כך ירוץ גרוד, ירוץ גרוד ונשגב.
 בשיר וקול תודה יריע,
 יזכיר תהלת אבותיו
 הנבורים אנשי השם,
 ישיר תהלת ארץ מולדתו
 אדמת קדש קדשים היא לו,
 ומגדל ישועות מלבו,
 גבורותיו אשר עשה,

וכה על איבו עז ורב
 גרוע אף יצדית,
 ורפאים ארצה יפיל.

וכשבת אחים יחד
 ומטעמים ישבעו,
 ישתו בוס דם ענבים,
 לפניהם תרוץ דאבה
 ונפשם בפזובה תרעון,
 אחרי אכלם ושתוהם
 יתרועעו אף ישירו.

השירה אהובת שמים,
 אלהים ואנשים משמחת!
 זאת לנו העליזה
 מימי קדם קדמתה;
 ועד יום אחרון על עפר
 גרנה אף אהה דודים.

לפנים בבני האדם
 מרם פרח הדעת,

וְאִשְׁכָּלוֹת שֶׁכֵּל עַד לֹא הִבְשִׁילוּ
 פְּרֵי הַדֶּרֶךְ וְנִגְעִים , הָיוּ סֵפֶר ,
 לְחֶק בְּעַט רְעִיזוֹת רוּחַ
 וְהִגְיוֹן לִבְנוֹ עָלֵי לוּחַ ,
 וַיְהִי הָאָדָם שׁוֹבֵב פָּרָא
 שׁוֹבֵן מְדַבֵּר בְּסֻעֵף הַסֵּלַע ,
 הוֹנֵה וְרִכְוֵשׁוֹ קִשְׁתּוֹ וְחִצָּיו
 לְהַעִיר קָרֵב אֶת־חֵיּוֹת הַיַּשְׁרָה ;
 כְּצֵאתוֹ הַיַּעֲרָה לְצוּד צִיד ,
 כְּשׁוֹבוֹ צוֹלֵחַ מִיַּעֲרָה קָטָל
 וּזְאֵב אִו דּוֹב נִשְׂא בְּפִתְּףָּ ,
 אֶת־אֲשֶׁר כְּבִדָּם פִּלַּח חֲצוֹ ,
 אִזּוֹ יִשִּׁיר גְּבוּר צִיד ,
 שֵׁשׁ וְשִׁמְחַ עַל נִשְׁלָלוֹ ,
 וְנִפְשׁוֹ בְּשִׁשׁוֹן הַדְּרוֹךְ עִז .
 מִלְּבוֹ הוֹצִיא מְלִים ,
 לֹא בְּסֵפֶר קָרָא אוֹתָם ,
 כִּי עַל לוּחַ לְבוֹ חֻקִּים
 וְהִמָּה כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים .
 אֲבִינוֹ הִרְאִישׁוֹן שָׂר ,

בַּפֶּתַח עֵינָיו רֵאשׁוּנָה
 לַחַיּוֹת מַחַיֵּה הַתַּבַּל ,
 וַיֵּרָא וְהִנֵּה הָאָרֶץ
 מְלֵאָה בְרֶכֶת אֱלֹהִים ,
 עֲטוּפָה יִרְקָק וְדִשָּׂא ,
 כָּל הָעֵשֶׂב זֶמַח ,
 כָּל עֵץ רַעְנַן פֶּרֶחַ ,
 וַיְרַח אֶת־רִיחַ גִּיחוּחַם ,
 וַיֵּרָא אֶת־כָּל הַחַי לְמִינֵהוּ ,
 שָׁמַח תַּחַת הַשָּׁמַיִם ,
 אִישׁ אִישֵׁהוּ בְּאַהֲבָה יִחַבֵּק ,
 לְמִלְאוֹת אֶת־דְּבַר יי
 עוֹדְנוּ צִלָּל בְּאֲזָנָיו :
 "פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ הָאָרֶץ ! "

אִלָּם בְּקִשְׁתַּת בְּתוֹךְ הָעֵנָן ,
 חַן צְבָעִיָּה מְהוּל בְּבִקְרוֹת ,
 מֵאֶפֶל הָעֵנָן נִשְׁקָפָה ;
 כָּכָה הִיָּתָה שְׂמֻחָתוֹ
 בְּלוֹלָה בְּעֵצָב וּדְאָגָה ,
 וְשִׁירָתוֹ בְּאִבָּל מְהוּלָה ,

ימין ושְׂמאל בְּראוֹתוֹ ,
 בְּל הַבְּשָׁר מִסְּבִיב ,
 שָׁנִים שָׁנִים יִתְרָעוּ ,
 וְהָאָדָם לְבָדוֹ נֶצֶב
 לֹא מֵצֵא עֹזר כְּנֶגְדּוֹ .

וּבִפְתָחוֹ שְׁנֵית עֵינָיו
 אַחֲרֵי סְגָרָם אֱלֹהִים ,
 וַיִּבֶן לוֹ לְעֹזֵר
 הַצֶּלַע מִצִּלְעוֹתָיו ;
 מִשְׁתָּאָה מִחֲרִישׁ עֵמֶד
 כְּאֵלִם רְגָעִים אַחֲרֵים ,
 וְעֵינָיו לְנֹכַח הַבֵּימָו
 אֶת־צֶלֶם דְּמוּת תִּבְגְּיתוּ ,
 חֵן מִפְּנֵיהַ גִּשְׁקָה
 אֲהַבָּה מֵאִישׁוֹן עֵינָה ;
 שִׁבְעֵתִים הָאִיר הַשְּׁמֶשׁ
 בְּיַפִּי זֹהַר עֵינֶיהָ ,
 וְהִרְחַח נִשְׁבַּ סְבִיבָה ,
 צָרַר בְּכַנְפָיו בְּשֵׁם
 וּמֹזר וְכָל אֲבָקַת הַכֵּל ,

רֵיחַ נִתְּנוּ דוֹדָאִים .
 רְמוּסִים תַּחַת פְּעָמֶיהָ .
 הַפֶּעַם בָּחֲנוּ עֵינָיו
 נָעַם וּמָתַק כָּל יֵשׁ
 בַּשָּׁמַיִם , בְּאַרְצָן :
 שָׁמַיִם הִרְעִיפוּ טָל
 בְּרָסִיסֵי נִפְתַּת צוּפִים ,
 וַחֲצֵא הָאָרֶץ עֵץ
 פָּרִיו נִחְמַד לְעֵינַי ,
 וְנִדְרַי יוֹצֵא מֵעֵדֶן
 מִיָּמָיו כִּכְנֹד יִהְמוּ
 וְגִלְיוֹ לְקוֹלָם יִרְקְדוּ .
 וּבְמִלְאוֹת סֶפֶק אֲשֶׁר
 צִלְחָה עָלָיו הַרוּחַ
 וַיֵּשֶׁר בְּלֵב שָׂמַח :
 • זֹאת הַפֶּעַם !
 • עֲצֵם מְעַצְמִי
 • וּבִשָּׁר מִבְּשָׂרִי
 • לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה
 • כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת ! •

וּבְשׁוּט קִנּוּן בְּאֶרֶץ ,
 מִתְהַלֵּךְ בָּהּ נָע וְנָד ,
 גִּישָׁא סְבָל יְגוֹן לְבוֹ
 עוֹן עֲקָבוֹ יִסְכְּנוּ ,
 וּכְצִלוֹ עַלֵי אֶרֶץ
 יִלְפֹת אֲרָחוֹת דְּרָבּוּ ;
 וַיִּמְצָאֵהוּ לְמָדָה ,
 רַבָּה קִשְׁתָּהּ , בְּשִׁרְדָהּ ,
 וְהוּא מְבַה בַּפְּסֻנָּרִים ,
 וּבְלִכְתּוֹ לְצוּד צִיד
 תּוֹבֵל־קִנּוּן בָּנוּ מִנְהֵלוּ ;
 לְחֵי תְהִלָּה עַל אֲרָבַע
 הַנְּעֵר הִשְׁבּוּ מִרְחוֹק ,
 וַיֹּאמֶר : דְּרוֹךְ אָבִי קִשְׁתָּהּ ,
 הַצִּיד מִמָּה וְהִלָּאָה !
 וְלִמָּדָה יֵרֵד וְלֹא שָׁנָה
 וְלֹא הַחֲטִיִּיא הַמְּטָרָה ,
 וְקִנּוּן פָּרַע וַיִּפּוֹל
 שְׁדוּד , כְּנִפּוֹל בְּנֵי עוֹלָה ;
 אִזּוֹ רָאָה וַיִּתְּבוּנָן
 תּוֹבֵל־קִנּוּן מַעֲשֵׂהוּ ,

וישא קולו ויבך ,
 משוננתו הכיר למך
 ויתחלחל ויחרד ,
 ויספק בך ברעדה ,
 וימחץ ראש בן יקיר
 וקדקוד ילד שעשעיו ;
 אז תבאנה שתי נשיו
 לחרף לקלל את-למך
 ולחלל יצועו בועם :
 ותלבש אותו רוח ,
 ויזכר את דברי השירה
 הלא היא כתובה בספר התורה :
 עדה וצלה האונה !
 ינשי למך קולי שמענה !
 ילמי פצע קין
 יזכרת תובל-קין ?
 יהלא לי המה ,
 יעלי היו בלנה !
 ידם אבי שפכתי ,
 יידי בני המיתו .
 ימלאכי ועם ועברה ,

• מְלֹאכֵי נָקָם וְחֶמְדָּה ,
 • כָּל הַיּוֹם יִגְעוּנִי ,
 • אַף לַיְלֹת יִסְרוּנִי .
 • הֵן שְׁבָעֵתִים הֶקֶם בְּנִי
 • כִּי אֲשֶׁר אָמַר לוֹ יְיָ ;
 • לִבִּי נָשִׂי שָׁמְעָה זֹאת ,
 • הֵאֱזָנָה עֲדָה וְצָלָה !
 • אִם בְּנִי הֶקֶם שְׁבָעֵתִים ,
 • מִכֵּה אֲחִיו בְּזֶדוֹן לֵב ,
 • וְלִמְךָ בִּשְׁגָגָה חָטָא ,
 • עוֹד שְׁבָעִים וְשְׁבָעָה יָקָם ! * –
 • וּכְאֲשֶׁר חָרָה לְנַחַם ,
 • עַל הַנִּבְלָה עֲשֵׂה חֵם
 • וּכְנֻעַן בְּנֵי הַקָּטָן ; *
 • וַיִּפְתַּח פִּיו וַיִּקְלָלֵם ,
 • וַיְבַרֵךְ אֶת־יְשָׁם וַיִּפֹּת ,
 • רוּחַ הַיִּשִׁיר דִּבֶּר בּוֹ ,
 • וּמָלְתוּ עַל לְשׁוֹנוֹ ,
 • וַיֵּשֶׂא כַּפָּיו וַיֹּאמֶר :
 • יִפֹּת אֱלֹהִים לַיִּפֹּת ,

*) petit-fils

• וַיֵּשְׁבוּן בְּאֶהְלֵי־נָשִׁים ,
 • וַיְהִי כַנְעַן עֹבֵד לָמוֹ ! •

בַּת אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים אַתְּ ,
 שְׁעֵשְׂעֵים לִבְנֵי אָדָם ,
 שִׁירָה אֲהוּבַת נַפְשִׁי !
 כְּסֵאֶךָ שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ הַדּוֹמָה ,
 תִּגְבִּיהִי לְשֹׁבֵת וְלִרְאוֹת תִּשְׁפִּילִי ,
 וּמְרוּחֶךָ תִּתְאַצְּלִי לְאִישׁ וְאִישׁ .

מִנְפֹת צוּף מְלִיךָ
 לֹא שִׁפְתֵי חֲכָמִים לְכָד
 תִּטְפְּנָה דְבַשׁ וְחֶלֶב ,
 יַעַן בְּטוֹב פִּטְעַם וְדַעַת הֵם
 עַל פִּי הַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים
 דִּבֶּר צִחוֹת לְשׁוֹנִם לְמָרוֹ ;
 כִּי בְּזוֹרֵעַ חֲשׂוּפָה נָתַתְּ
 בְּרִכְתֶּךָ זֹאת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ ,
 וְכֹה עַל־כָּל־בֶּשֶׂר יַחַד
 נִשְׁפָּכֶת אֶת־רוּחַ קְדֻשֶׁךָ :
 עֹבֵד אֲדַמְתוּ אֶפְרַיִם
 וְעַל יַד צֹאנוּ הַרְעָה ,

הַרְבֵּה דַרְךְ קִשְׁתּוֹ
 וְרָכַב חֲמוֹרוֹ יַחְבֹּשׁ ,
 עַת מְגִיל יַמְלִאוּ
 בְּלִם יִרְנוּ חֻלְקֵם .

לְגַבֵּר אוֹרוֹ עֵינָיו
 וּמַחֲזִיה נָעִם יַחֲזִיה ,
 בְּבִקְרוֹ בְּתִיכַל הַתּוֹרָה
 נִשְׁכְּלוּ אִמֵּר כְּבוֹד ,
 אִם אֲזוּנו תִּבְחַן מְלִין
 בְּחִיד יִמְעֵם לְאֹכַל ;

מָה יִמְתַּק לוֹ מָה יִנְעֵם ,
 קְרוֹת דְּמִשְׁק אֲלֵעֶזֶר ,
 אֶת־רִבְקָה בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי ,
 בָּעַת צִאֲתָה לְשֹׂאֵב מַיִם .

רוּחַ עַל פָּנָיו יַחְלֶף
 לְשִׂאתוֹ אֶל אֶרֶץ קְדָם ,
 שָׁם בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבוּץ
 וּסְבִיבֵי סְבוֹת שְׁלוֹם .

רַגַּע יִשְׁבַּח שְׁאוֹן עֲרִיו

וְהִמְיִית אָדָם רַב בְּתוֹכֶם ,
 מְמַלְאִים בְּתִיהֶם כֶּסֶף
 בְּמֵלֵא חֲפָנִים עֵמֶל .

שָׁמָּה בְּרַפְת יי
 בְּעִמְלָה פְּרוּשָׁה לְפָנָיו ,
 וְהָאָרֶץ אִם כָּל חַי נֶשֶׁד
 חֲלָצָה לְהִינִיק בְּנֵיהָ .

רַבִּים מִבְּנֵי הָאָדָם
 עַל פְּנֵי הַשָּׁרוֹן נִפְצִים ,
 זֶה פֹלַח בְּאֶרֶץ
 וְזֶה יִרְעָה צֹאנֵנו יִשְׁמֹר .

בְּנוֹת הָעִיר טְבוֹת מְרָאָה ,
 לְחַיֵּיהֶן בְּרֵשָׁא תִפְרְחָנָה ,
 בְּעוֹשֵׁנָה עַל יְבֻלֵי מַיִם ,
 לְבָנֹת־חֲבֻצֶלֶת וְאָדָם־שׁוֹשְׁנָה
 בְּתֹאמִים יַחַד פְּנִיֵיהֶן יַעֲדָה ,
 וְחוּט שְׁנֵי שִׁפְתוֹתֶיהֶן ,
 בְּנוֹת חֵן אֵלֶּה שְׁמִחוֹת תַּצְאֵנָה
 כִּד עַל שְׁכֶם עָרֹב וּבְקָר ,

אֶל מַעַן נוֹזֵל חוּצָה לְעִיר ,
לְשֵׁאב מַיִם וְלִשְׁאֵת הַבַּיְתָה .

וּבִצֵּאת רַעוּתֶיהָ בְּלִנָּה
גַּם רִבְקָה יֵצֵאת יַפֶּת הָעֵינַי ,
וְהִנֵּה נֹצֵב עַל שְׂפַת הָעֵינַי
אֶל־יַעֲזֹר לְרַגְלֵי הַגְּמֻלִים .

וְהַמֵּהָר וְהַתּוֹרֵד אֶת־כַּפְּתֶיהָ ,
לְמַעַן הַשְׁקוֹת אוֹתוֹ וּגְמֻלּוֹ ;
בְּאֲשֶׁר שָׂאוֹל שָׂאֵל מִמְּנָה ,
לְרוּת צְמֵאוֹנוֹ בְּמַעַט מַיִם .

וַיַּדַּע עֶבֶד נְאֻמָּן ,
כִּי אֱלֹהֵי אֲדֹנָיו ,
הִכִּים אִשָּׁה לְיִצְחָק ,
וַיִּתֵּן מְנוּחַת לְרִבְקָה .

הַדּוֹר , אַתֶּם פָּנּוּ וּרְאוּ !
לְמַדּוֹ הַיָּטִב וְהַאֲמֵן , כִּי
נְטִישָׁתָּ צִדְקָה יַעֲקֹב
וְתוֹם דְּרָכֶיהָ יִשְׂרָאֵל .

גִּיל תַּמְלִיא הַנֶּפֶשׁ
 קְדַמְנִיּוֹת בְּהִתְבּוֹנְנָה,
 בְּשֹׁבֶת עוֹד בְּגִי הָאָדָם
 בְּאַחִים וְרַעִים גַּם יַחַד.

רָעַב לְכֶסֶף וְצַמְאוֹן לְזָהָב
 מִתְהוֹמֹת תִּפְתָּה עוֹד לֹא עָלוּ,
 לְהִשְׁבִּית אֶת־שְׁלוֹם הָאָרֶץ
 וּלְהַפֵּר בְּרִית הָאֲחֻהָ.

לְכֵן אִישׁ אִישׁ שָׁמַח
 בְּאִשֶּׁר בָּרְכוּ אֱלֹהִים,
 נָתַן לָחֶם לְרַעֲב,
 לְאַרְחַ מְקוֹם לָלוֹן.

וּבְכֹל מִשְׁלַח בְּפִיהֶם
 הָיָה אֱלֹהִים עִמָּם;
 כִּי הָאֲמִינָם בּוֹ תָמִיד
 חָשַׁב לָהֶם לְצַדִּיקָה.

אֶךְ הַגִּיד אֱלִיעֶזֶר
 אֶת־כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ

לְאַבוֹת רַבָּקָה וְאַחִיהָ ,
וּכְלָם עָנּוּ פֶּה אַחָד :

כִּי מֵאֱלֹהִים הִיְתָה-זֹאת ,
אֲשֶׁר הִצְלִיחַ דְּרָכּוֹ ,
לְקַחַת אִשָּׁה לְיִצְחָק
מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית אָבִיו .

וְרַבָּקָה הִלְכָת אֶת-אֱלִיעֶזֶר ,
לְהִיּוֹת נְשָׁמָה לְאִשָּׁה לְבֶן אֲדֹנָיו ;
לֹא לְקַחָהּ דָּבָר מִבֵּית אָבִיהָ ,
בְּלִעְדֵי בְרַכַּת הוֹרִיחַ וְאַחִיהָ .

מָרָם יָאִיר הַבְּקָר ,
לְנִגְיָה יָרַח וּבּוֹכָבִים
יַפְעַת תֵּבֵל כִּי נִחְזָה ,
וְשִׁמַּח וְרַחֵב לִבֵּנו .

בּוֹכָבִים מִמְּסֻלוֹתֵם שְׁמָה
נִצְצִים כְּעֵין הַבְּרִלָח ,
כְּאֶכָּן הַעֲשֵׂהם וַיִּשְׁפָּה ;
וְעָבִי שְׁחָקִים פְּזוּרִים ,
כְּחִיּוֹת קַמְנּוֹת וּגְדִלוֹת ,

יִתְהַלְכוּ עַל פְּנֵי הַרְקִיעַ .

יַעַר צִמַח עֵצִים

נִרְאָה מֵעֵבֶר מִזֶּה ,

וּמִבֵּין דְּלִיּוֹתָיו יֵצִיץ

יָרֵחַ מִחֲרָבֵי שָׁמַיִם .

וְנִדְרָר יֵצֵא מִסֵּלַע

יֵזִיל מִימּוֹ לְאִשׁוֹ ,

יֹסִיף מִחֶק וְנֵעַם

אֶל הַמַּחֲזֶה הַזֶּה .

הָעֵינַן תִּרְוֶה דְשֵׁן ,

וְהָאֵזֶן תִּשְׁבַּע נַחַת ;

כִּי לְבָשָׂה תִבֵּל יָפִי ,

וּתְעַד גִּזְם וְחָלִי .

אֲךְ עֲטָרַת תְּפָאֲרֶתָהּ

עוֹד לֹא שָׁמְתָה עַל רֵאשִׁי ,

עַד יָצֵאת מִמְּזֻרְחִי שְׁמֶשׁ ,

כְּחֶתֶן יִכְהֶן פְּאֵרוֹ .

אֲזִי חִישׁ יְגוּסוּ הַבּוֹכָבִים ,

לא תֵאָר לא הָדָר לְעֵבִים ,
 בְּשִׁמּוֹשׁ לְבַד תִּשְׂמַח עֵינֵינוּ ,
 בְּזִרְחוֹ תוֹפֵעַ נְהַרְהֵה עֲלֵינוּ .

כָּכָה מְתִי מִסֶּפֶר מְלִים
 בְּשִׁיר צַח וְנִשְׁנָב גְּאֹמְרוֹ ,
 יִתֵּר שְׂאֵת לָמוֹ וְעִזֹּ –
 עֲנֵג תִּשְׁבַּע נִפְשֵׁנוּ .

הֲדָר הַכְּרִמָּל וְיִשְׂרוֹן ,
 עִם גַּעַם עֵין הַמַּיִם ,
 וּבְנוֹת הַחֵן הַיְשָׁאֲבוֹת ,
 צְדָקַת אֲכָרִים וְרוּעִים ,
 שְׁלָחִים יָד לְאֶרֶץ
 לְהַבְיִאוֹ בְּצֵל קִרְתָּם ;

כֹּל אֵלֶּה חֶבְאוֹ יְחַד ,
 שְׁמִי שׁ הַיְשִׁירָה בְּצִאֲתָהּ ;
 וּבְרִפְתִּי אֶהְבֵּה תִשָּׂא
 בְּכַנְפוֹיָהּ לְרֹאשׁ רִבְקָה :

יֵאֲחַתֵּינוּ , אֶתְּ הֵי

• לְאֵלֵי רִבְכָה ,
 • וַיִּירֶשׁ זֶרְעָה .
 • אֵת שַׁעַר שְׁנָאִיו ! •

כֹּה תַחַז עֵין הַשִּׁירָה
 גּוֹי וְקָהַל גּוֹיִם רַבִּים ,
 צָאצְאֵי מַעֵי הַנְּעָרָה
 הַיִּצְאָת לַהֲיוֹת לְאִישׁ .

כְּרוּחַ אֱלֹהִים הַשִּׁירָה מְרַחֶפֶת
 עַל פְּנֵי הַנְּצִחַ וְעֵתוֹתָיו מְסַבֵּב ,
 וְכִנְשָׁר אֶת-גּוֹזְלוֹ עַל אֶבְרֹתָהּ
 הַשְּׂאֵנוּ בֵּין טוֹרֵי שְׁנוֹת דּוֹר וְדוֹר .

תְּדַלֵּג עַל הַיָּמִים ,
 תִּקְפֹּץ עַל הַשָּׁנִים ,
 כִּי אֶלֶף שָׁנִים
 כְּיוֹם אֶתְמוֹל בְּעֵינֶיהָ .

אֵיבָה וּמְשֻׁטְמָה , קָרֵב וּמְלַחֶמֶת ,
 אֲשֶׁר לֹא בְּסוּפָה פְתָאֵם תְּבֹאנָה ,
 כִּי אִם הַלּוֹךְ וְגֵדוֹל מֵעַתָּה אֶל עַתְּ לְאִשׁ ,
 תְּצֹאנָה מְרַחֵם תְּפֹתָה וְאַבְרוֹן ;

בְּדַבַּר הַשִּׁירָה מִנְשָׁרִים קְלוּ ,
 וְעָלוּ מִן הַשָּׂאוֹל לַעֲשׂוֹת מַלְחָמָה ;
 עַד לֹא רָקְמוּ בַּבֶּטֶן תִּצְאָנָה ,
 וּבְטָרָם תַּחִיל תֵּילֵד הַתַּפְּתָה .

גֹּזִים עֲצוּמִים , עוֹד בַּל נִטְעוּ ,
 וְחִלְקַת הַשְּׂדֵה מִמֶּנָּה יֵצְאוּ ,
 עוֹד לֹא הִמְטִיר אֱלֹהִים עָלֶיהָ ,
 וּמִשְׁכַּבַּת הַטָּל עוֹד לֹא רִוְתָה ;

בְּגֹזִים הָאֵלֶּה , וְהֵם אֶלְפֵי רִבְכָּה ,
 רַבִּים יִקְנְאוּ וַיֵּצְבְּאוּ עֲלֵיהֶם צָבָא ,
 לְלַחֹם בָּם וּלְהַכְחִידֵם מִן הָאָרֶץ ;
 וְאֵלֶּה הַגֹּזִים לֹא יִירָאוּ מִפְּנֵיהֶם ,
 וְהִלְכוּ לְרִנְשֵׁת אֶת־יַשְׁעַר שְׁנֵאֵיהֶם ,
 וַיִּקְחוּ מֵהֶם נָקָם וַעֲשׂוּ בָם פָּרִץ .

כִּי בְטָרָם נוֹצְרוּ בַּבֶּטֶן , קָרְאוּ
 לְלַחֹם מַלְחָמַת וּלְרִנְשֵׁת הַשְּׁעַר ;
 כָּכָה בְּעוֹד אָרֶץ וְשָׁמַיִם הִתְתַּלּוּ
 בְּאֶפֶל תְּהוּ צְלֻמֹּת וְלֹא־סֹדְרִים ,
 וּבְהוּ לְלַדַּת עוֹד לֹא הִרְתָּה ,

אלהים אמר בחביון עיניו : • יהי אור • !

כי דבר השירה דבר אלהים ,
מבין שפתי בשור מדברת ;
וכמוהו תרד ממרום בסאה ,
לשבון ארץ את-בן-האדמה .

אמרת השירה צרופה
ועינה תחו תעלמות ,
ידה שלחה בצעיף
המבטח פני העתיד .

אבות ישרון בחירייה
בדך בניהם הואילו ,
עין נשאו למרחוק
לחזות בסתר דור אחרון ;

אז קצרו טצעי המלים
מהשתרע רעיוניהם ,
עד שומם עליהם
את-מחלצות השירה .

גם-זה משה האיש ,

רוח אֱלֹהִים בו ,
 נִשְׁגָּב מְכַל לְשׁוֹן ,
 וְשָׁפָה לֹא תִכְיֶלְהוּ ;

בְּעֵבְרוֹ בְּרַגְלַיִם סוּף
 בְּרֹאשׁ שׁ שְׂבָטַי עֲדַת יִשְׂרָאֵל ,
 וּבְתַתּוֹ בְּרַכָּה לְמוֹ ,
 בְּיָשִׁיר נִשְׂא קִלְהוּ .

בְּחֻזְתּוֹ מְחֻזָּה שְׂרֵי
 בְּהִירֵי חֶרֶב וְסִינֵי ,
 לְהַגִּיד לְיַעֲקֹב מֶה חֻזָּה
 הַבִּיעַ הַיְדוּת וְנִשִּׁיר .

לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי אָדָם
 דְּרָכֵי שְׂרֵי עִם נָכָר ;
 כִּי עֵינָיו כֹּל צוֹפִיּוֹת
 יִבְחֲנוּ עֵקֶשׁ עִם נָכָר :

קָרָא לְצַדִּיק וַיֵּאת
 אִישׁ פֶּתַם מֵאַרְצֵי עוֹמ ,
 וְשִׁטָּן מִלְּאֵךְ הָאֲבֹרִי
 לְתַגָּר בוֹ מִלְחָמָה .

רָעוּ וּמִדַּעֵי אָסֶף ,
 מִקְצוֹת אֶרֶץ כְּאוֹ :
 תִּיכַנְי , שׁוּחֵי וְנִעְמָתִי ,
 בּוֹזֵי וּבְנֵי בְּרַכְאֵל .

וַיִּשָּׂם דְּבָרָיו בְּפִיהֶם ,
 לְמִשְׁפַּט בָּלֵם עָמְדוּ ;
 מִלֵּא אֶת לִבָּם חֲכָמָה
 וּשְׁפָתָם תְּחִינָה דַּעַת .

אִז יִלְמַד מִנְּשָׂה
 לְחֲכָמֵי יוֹעֲצֵי תֵּבֵל ,
 בִּי אָוֶן יִקְצוֹר אִישׁ
 נִשְׁעֵן עַל בִּינָתוֹ .

חֹזֵק הוֹשֵׁם לְחֲכָמָה
 יֹאמֶר : עַד פֹּה תֵּבֵא !
 כָּל נִשְׁגָּה כִּי לֹא יִחַבְּכֶם ,
 מֵרִים אֹנֶלֶת וְקִלּוֹן .

פָּלֵם וּמֵאֲזֵנֵי מִשְׁפַּט ,
 לְיֹדְעֵי דַּעַת וְתִבּוֹנָה ;
 וַיִּי יִתֵּן אָמַר ,

תוֹרוֹתָיו כָּל-אַבְנֵי-כִּיִּם .

חֲכָמֵי הַגּוֹיִם אֱלֹהָ

יִי לֹא יִדְעוּ ,

נִצֵּר חֶסֶד וְצַדִּיקָה

וְכָל-אַרְחוֹתָיו אֲמוּנָה .

כִּי אֱלֹהֵי מַגֵּן ,

יִרְבֶּה אֶת מַאֲנוֹשׁ ,

בְּרֵב חֵיל וְעֶצְמָה ;

מִן יִקְשֶׁה אֱלֹוֵי וַיִּשְׁלֹם .

לֹבֵשׁ גָּאוֹן כְּמִדּוֹ

וְחֹצֵי נֶקֶם יִלְטוּשׁ ,

בְּאַחַת יְדָבֵר עִם אִישׁ

וַיִּמְחוֹץ וְאִין מַרְפֵּא .

יַחַד כְּלָמוֹ תָּעוּ ,

מִחֲמַת שִׁבֵי יָרְדוּ ;

עַל בֶּן דְּבָרֵיהֶם לָעוּ ,

וּמִעֲנָה לֹא מִצְאוּ .

עַד הוֹפִיעַ מִמָּרוֹם

יִי מִן הַסְּעָרָה ,
הוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְאִיּוֹב
וְרָעִיו בּוֹשׁוּ וְנִבְלָמוּ .

נֶאֱמָנִים שָׁם אוֹתוֹתָיו ,
לֹא יִנְבְּרֶם חֶקֶר דַּעַת ,
הַיָּשִׁיב לְצַדִּיק גְּמוּלוֹ
וַיָּשָׁב לְשִׁמִּי קִדְשׁוֹ .

חֶבֶל נָעִים הוּא זֶה
נִחַלַת שְׁפָרָה עָלֵינוּ ,
הַנְּחִיל לָנוּ מוֹרָשָׁה
מִשָּׁה רָעָה נֶאֱמָן .

נִפְתַּח צוּפִים ,
אֲמַרִי נָעִם ,
הוֹרַת אָמֶת ,
וְחִכְמָה רַבָּה ;

אֶת־אֵלֶּה חִבְר יַחְדָּו ,
וַיִּשְׁיִמֶם בְּכָלִי קִדְשׁ ,
יִקַּר מַחְרוֹץ נִבְחָר ;

אָרֹן עֲדוֹת הַשִּׁירָה .

כֹּה מֵרֵאשׁ יְמוֹת הָעוֹלָם ,
אֶת שִׁירָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ ,
תַּתְּהַלְכִי בְּקֶרֶב עַמִּי
וְשַׁעֲשַׁעֵיךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל .

כְּהַנִּים וְלוֹנִים ,
שׁוֹפְטִים מוֹשִׁיעִים ,
לְפָנִים הָרוֹאִים ,
וְאַחֲרֵיהֶם נְבִיאִים ,
אֶת כְּלָמוֹ רוֹחֵךְ לְבָשָׂה ,
וְאַיֶּשָׁה אֶל מְקַדְשֶׁךְ נְגַשָּׂה .

כִּי כְּדַבֹּרָה ,
דְּבַרִי דְבֹרָה ,
נִפְתַּח יִטְיִפוּ ,
עֲסִים יִרְעִיפוּ ,
רְצוֹן יִפְיִקוּ ,
לֵב יִחְזִיקוּ ,
יֵאִירוּ עֵינַיִם ,
וּבְאוֹרָם הַחַיִּים .

מי שם פה לעצים,
 לאמר לזית: מלוכה עלינו?
 נתן לאמר בינה,
 להתל בעצים: לכו חסו בצלי?
 הלא את השירה,
 בנחר עלי יותם.

גם בן־מנוח,
 עשוי לבלי חת,
 המכה פלשתים בעברה,
 והפך ערים בממתו,
 עיניו מזרי שלהבת,
 נהרי נחלי איש וגפרית,
 בלביא וליש יתגר קרב,
 משחק לו ארי ונמר,
 ישמע הכפיר
 כשסע הגדי,
 מגויתו ירדה דבש;
 צוף דבש שפתיו תטופנה,
 ועיניו נעם תערופנה,
 עת משיבת נפש משובה,

בַּת אֵל שִׁירָה אֲהוּבָה ,
 בְּיוֹנֵק מֵאֶרֶץ צִיָּה עָלִית
 וּבְנֶהֱרָר שְׁלוֹם עָלָיו נָטִית .

מִלְפָּנֶיךָ רוּחַ יַעֲמוּף ,
 יִרְחַף עָלַי שִׁפְתֵי אִם שְׂמַחָה ,
 תִּשְׁפּוֹף שִׁיחַ לִפְנֵי אֱלֹהִים ,
 אַחֲרֵי עֶצֶר בְּעַד רַחֲמָה פְּקֻדָּה ,
 הַבְּקֵת בֵּן, שְׂמוּאֵל קָרָאתָהוּ ,
 כִּי מִי שְׂאֵלְתָהוּ
 וְלִי הַשְּׂאֵלְתָהוּ ,
 בְּשִׁירָה וּבְקוֹל זְמֵרָה
 הַגִּי־שָׁה מִנְתַּתָּה ,
 בְּבוּרֵי פְרֵי בְטָנָה
 קִדְּשׁ לִי .

וְנָעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל ,
 מְנַשִּׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב ,
 בְּהִתְעַטְּף עָלָיו רוּחוֹ ,
 בְּכָלוֹת שְׂאֵרוֹ וּלְבָבוֹ ,
 בְּאֵלֵהֶיו דְּבַקָּה נִפְשׁוֹ
 וַתְּהַלְתּוּ יְדַבְּרֵפוּי ,

יִדְךָ שִׁירָה תִּנְחֶהוּ
וְחִנְךָ הוֹצֵק בְּשִׁפְתוֹתָיו .

וְלִבְנוּ מִמִּינֵי מְשָׁלִים
אֵין עַל עֶפֶר מְשָׁלָם ,
מֵרוּחַךְ הוֹד אֶצְלָתְךָ
לְשֵׁם וְלוֹבֵר עוֹלָם .

וּבַעַת בְּשִׁבְט פִּיהֶם ,
הוֹכִיחַ רִשְׁעֵי אֶרֶץ ,
חַוִּי יְהִי כִּי הוֹאִילוּ ;
בְּעֶזְרֶתְךָ עָשׂוּ חֵיל .

אֶת־יָד בֶּן־אֲמוּץ הִחַזְקָתְךָ ,
וּכְנָפִים לוֹ נָתַתְּ ,
לְאַחֲזוֹ כְּנָפֹת הָאֶרֶץ ,
לְהִנְבִּיחַ עוֹף שָׁמַיִמָּה .

גַּם אֶת־בֶּן־חֶלְקִיָּהוּ
עַל חֲרָבוֹת צִיּוֹן הִלַּכְתָּ ,
וּבֶן־בוּזִי וְדַנְיָאֵל
גִּהְלַתְּ בְּעֶזֶךָ עַל גֵּהַר כְּכָר .

וּבְאֲבְנֵי קִדְשׁ שְׁתֵּים עָשָׂרָה ,
 עַל לֵב אֲדָרִין פְּתוּחֵי חֹתֶם ,
 אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתְּמִים ,
 נִשְׂאִי מִשְׁפַּט עֲדַת יִשְׂרָאֵל ;
 כֹּה שָׁנִים עָשָׂר אֲנִשִּׁי קִדְשׁ ,
 כְּלִיל יָפִי הִפָּה , חוֹתֶם תְּכַנִּית ,
 כְּאוּרִים הָיוּ וּכְתָמִים ,
 בְּתוֹכָתָם מוֹסֵר לְבֵית יִשְׂרָאֵל .
 וּלְמַעַן יִקְלְעוּ אֶל הַשְּׂעָרָה
 וְאֶת־הַמַּטְרָה לֹא יִתְמִיאוּ ,
 וּבְעַיִם רוּחַ אֲפָם יִבְקְעוּ
 אֶת־צוּר הַחֲלָמִישׁ לֵב הָאָבֶן ,
 וּבְתִבְרָתוֹ יִרְפָּא לוֹ ;
 מִנְחַל עֲדָנִים נַחַל שִׁיר
 בְּתָרוּ לְמוֹ אֲבְנֵי הַקְּלָע ,
 חֲצִים שְׁנוּנִים אָבֵל מְרַפָּא בָם :
 כִּי חֲצֵדָה שִׁירָה הוּא חֵץ שְׂרִי ,
 לֹא סָבֵא דָם , לֹא זוּלָל בְּשָׂר ,
 חֵץ מוֹסֵר הוּא , יִסְחָץ וַיִּרְפָּא .

ימים רבים הואלת
 שבת בקרב עמי,
 ותבחרו שפת קדוש
 וברכה לה אצלת.

עד כי תם החזון
 ואין עוד נביא בנו,
 לשון עבר נרדמה
 ישנה — והיא נאלמה! —

עמי גולה הלכו,
 את-לשון קדשם זנחו,
 על נהרות פבל ברמה
 נשמע מספר ואבל,
 על ערבי נחל שמה
 תלו כנור גם נבל.

עיניהם פיגון כלו
 ברביהם תלכנה מים,
 עת שביהם שאלו
 שיר ציון וירושלים.

אבל לבשה השירה

וּתְכַסּוּ בַצַּעֲיִף פְּנֵיהֶם,
וּתֵשֶׁב בְּדָר וּתְבַדֵּד,
כִּי נִבְקְרוּ נְחוּמֵיהֶם.

עֲנִיבֶיהָ יָד שְׁלָחוּ
לְמַחֹת דְּמָעוֹת עֵינֶיהָ,
מִצְרִיִּים, אִישׁוֹר, בְּבָל,
לְקַחוּהָ עַל כַּפֵּיהֶם,
רֹאשׁ שְׁמֹחַתָּם שְׁמוּהָ,
גִּזְרֵי לְרֹאשִׁים עֲנִרוּהָ;
כָּל מַעֲיָנָם שָׁמוּ בָהּ,
וְהִיא, הִיא לְנַפְשָׁהּ, מֵרָחֵק!

הֲתִשְׁכַּח נַעֲרָה אֲהוּבָה?
בְּחֹלֶה בְּעַל נְעוּרֶיהָ?
אִם אַחֵר יִמְהַרְנֶה,
בְּזִרְעוֹתָיו יִתְבַּקְּנֶה,
אֲנַחוּתֶיהָ גַם אִזּוּ,
עַל בְּנֵי רוּחַ צַח,
אֶל-בְּחִיר-לִבָּהּ מְעוֹפִינָה,
אֵךְ שָׂמָה תִּרְגַּעֲנֶה.

מקצות ארצות התבל ,
 מאפסי אים רחוקים ,
 עיני השירה משוממות ,
 לבקיש אלוף נעוריה ,
 נע בישמן מצאתהו ,
 גזזה השליכה גזרה ,
 שק ואפר לבשה ,
 ותשב עמו לארץ .

מבכה היא את־קשי יומו ,
 לאידו ותותו תקונן ,
 געים לה מצע שמו
 ואת־עפרו תחנן .

מגולה אל גולה הלכה
 וממלכה אל עם אחר ,
 יד בחירה היא אחזת ,
 ועיניה על־כל־דרכיו .

בארץ שנער היא בכל
 נוערו אז יחד חכמי עמי ,
 נשם שמו חוק ומשפט ,

להכתב זכרון בפסוק .

ומידי ישבם על בסאותם ,
 ובמינם אהזו עט סופרים ,
 ותנת השירה עליהם ,
 ויהי הם פתבים עלי לוח ,
 הנרות חירות מני קדם ,
 ואצבעותיהם נטפות מור השיר .

אפס לא שירנו שירים ,
 לא הביאו בעל צורם ,
 למרוד מלים ולשקול קלות ,
 כי הם לא ראו כלתמונה
 בעת שירה למו נגלתה ,
 כי אם רוחה לבר סמכתם ;
 כי רוח אחת לה ,
 ואין קצה לגויה .

אז הסירה שירת עבר
 אתיבגדי קדשה ותפארתה ,
 היו דרכיה אבלות
 ופניה לא היו לה ;

כִּי גַם לְלִבּוֹשׁ שְׂמֵלֹת זָרִים ,
 עוֹד מֵאֲנָה בְּחֻלָּה נִפְשָׁה ,
 עָרוֹם וַיִּחַף הַלֹּחַד הַלְכָה
 וַחֲכֵם בִּישָׁק מִעֲרָמֶיהָ .

בְּמִצִּיל רְכוּשׁוֹ מִשְׁרֵפֶת אִשׁ ,
 יִצְבֹּר בְּעֶפֶר סְגֻלוֹתָיו
 וַיַּעֲמְדוּ כָּלֶם גַּד אֶחָד ,
 וּבָא עֲמִיתוֹ וְעִזָּר לוֹ ,
 וְזָרַק מִכָּל הַבָּא בְיָדוֹ ,
 בְּגָד עֲרִים , בְּלוּי סְחָבוֹת ,
 שִׁם אוֹתָם אֶל־הַגֵּל הַהוּא ,
 וַיִּשָּׁק אֶחָד יִבְלַע בְּלִמּוֹ ,
 וַיִּשְׁאֵם עֶבֶד עִם שְׂפָתָהּ ,
 לְהוֹצִיאָם מֵהוֹד הַבַּיִת ;

שָׁמָּה בְּשָׁלוֹם יַחֲדוּ יִשְׁכְּבוּ ,
 וּבָלִים מִבָּלִים שׁוֹנִים חָנִּים ,
 וְהַפְּגִינִים עַל יַד הַצְּנִינִים ;
 וְדַרְכְּמוֹנִים עִם קַמְשׁוֹנִים ;

כֹּה בְּסִפְרֵי תַלְמוֹד וּמִדְרָשׁ ,

נִקְבְּצוּ בָּאוּ כְּעֵמִיר גִּרְנָה ,
 שִׁיר נְעִים מִשָּׁל וּמְלִיצָה ,
 דְּבָרֵי חֲכָמִים וְחִידוֹתָם ,
 וְלִרְגֵל הַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים
 הַלִּיבוֹת עוֹלָם וְהַלְכוֹת ,
 הַהֲגָרוֹת הַתְּנַהֲלוּ לְאִטָּם ,
 וְגַם עֲרַבְדֵּב עָלָה אִתָּם* .

אֵלֶּה כָּלֵם יַחַד חֲבָאוּ ,
 תַּחַת חָרוֹל וּנְקִיק סָלַע ,
 וּמִדִּיהֶם קָרְעִים הַמָּה ,
 שְׁלֵמוֹת בָּלוֹת וּמְטָלָאֵת ;
 עֲשִׂיר מְאֻבְיוֹן לֹא נִבְדָּל ,
 וְלֹא נִפְרֵשׁוּעַ לְפָנֵי־דָל .

כְּהוֹלֵךְ מִתְּאֵבֶל וּבִכָּה ,
 עַל חֲרָבוֹת אֶרֶץ מוֹלְדֹתָו
 וְעַלֵי שְׂמֻמוֹת בַּיִת אֱלֹהָיו ,
 עֵינָיו יִרְדוֹת נַחַל מַיִם
 בְּפִרְקִים תְּרוֹצְצָנָה סָבִיב ,

* ערוב לשונות: ארמית, סורית, יונית ורומית כנודע .

לְבַקֵּשׁ תַּחַת כָּל־הַיָּם וְהַרְבֵּה
 וְאַחַר מְעֵי מַפְלָה יִדְרוּשׁ ,
 סְגֻלוֹת קִדְשׁ אוֹלֵי יַמְצָא ,
 יוֹד הַדָּפֶן בְּחֶמֶת קָרִי ,
 לְחַבֵּק אִשְׁפֹּתוֹת כְּאֶבֶן ,
 כְּחֹרֵשׁ אֶת חֲרֹשֵׁי אֲדָמָה ;

כָּבֵה יִתְהַלֵּךְ הָעֶבְרִי
 בְּחוּצוֹת הַתְּלִמּוֹד וְהַמְדָּרֵשׁ ,
 יֵאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מְתַנְּנִים ,
 כָּל־בְּרָכָיו תִּלְכָּנָה מַיִם ,
 כָּל־הַנְּמַצָּא שָׁמָּה יִקְדֹּשׁ ,
 בְּשִׁפְתָיִם דְּלִקִּים יִנְשֵׁק ,
 כְּנִשְׂאָר בְּתַרְבוֹת צִיּוֹן ,
 וּכְנוֹתָר בִּירוּשָׁלַם .

וּכְרוּחַ אֱלֹהִים תִּרְחַף
 עַל עֵיר הַקִּדְשׁ שׁוֹמְמָה ,
 לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים
 אֲסִירִים בְּבוֹשָׁרוֹת —
 כָּל־הִרְעָ אוֹיֵב בְּקִדְשׁ ,
 גִּדְעַת מַפְאֲרֹתָו בְּחָרֵי אָף ,

גִּרְשׁ עִם שֶׁכֶן לְבִטָּח ,
 אֶדְּ כְבוֹד אֱלֹהִים חִפֵּף שָׁם
 וְרוּחוֹ שָׁמָּה נִצָּב סֵלָה ;

כָּכָה רוּחַ שִׁירַת קֹדֶשׁ
 מְרַחֶפֶת עַל יַסְדֵי הַתְּלִמּוֹד ,
 גַּם־כִּי־זָרִים חָלְלוּ יָפוּי ,
 וַיִּלְדִּי זְנוּנִים, פָּרַס וְאַרְס ,
 אֶת־הַיִּבֵּל קֹדֶשׁוֹ טִמְאוּ ,
 וְרַבִּים מִבְּנֵי עֶבֶר גִּרְשׁוּ
 בְּיַד חֲזֻקָה מֵאַדְמָתוֹ ,
 כִּי עָשׂוּ חֵיל בְּנֵי הַשְּׁנוּאָה
 וְלִבְנֵי הָאֱהוּבָה אֶזְלַת יָד :
 הִנֵּה רוּחַ מְלִיצַת עֶבֶר
 עֹמֶדֶת שָׁם כָּל הַיָּמִים ,
 אֲסוּרָה בְּעֵבְתוֹת אֲהָבָה ,
 שָׁמָּה תִרְעָה וְשָׁמָּה תִרְבֵּץ ,
 עַד בֹּא לְצִיּוֹן גֵּאֵל הַזֶּקֶן ,
 לְהִשְׁיב שְׁבוּתָהּ וּבְנֵיהָ ,
 לְהִרְבִּיץ בַּפּוֹד אֲבָנֶיהָ ,
 וְרַבְּצָה לְבִטָּח וְאִין מַחְרִיד ,

וְרַבְצָה כָּה גַם כָּל־הַפְּרָכָה ,
 הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה ,
 וְשָׁבוּ בָּנִים לְגִבּוּלֵיהֶם
 וּזְקֵנִים לַיָּמִי עַל־מִיָּהֶם ,
 וְשָׁבָה הַלְשׁוֹן לְשִׁעְרֶיהָ
 וַחֲדָשָׁה כַּנָּשֶׁר נְעוּרֶיהָ .

וּבְהַגְלַת עַמִּי הַגְּלַת שְׁלוֹמִים ,
 לְאַרְבַּע כַּנְּפוֹת כָּל־הָאָרֶץ ,
 הוֹדֵם נְהַפְּךְ עֲלֵיהֶם לְמִשְׁחִית
 וְשִׁדְרָתָם לְיַגוֹן וְאָבֵל ;

אִז הַלּוֹךְ הַלְכָה הַיְשִׁירָה
 אֶת־עַם גּוֹלָה בְּזוּז וְשָׁסוּי ,
 לְאֶסֶר יְדִיהָ בְּזַקִּים
 וְאֶת־רַגְלֶיהָ בְּכַבְלֵי בְרוֹל .

הַפְּשִׁיטָה בְּגִדֵי חֲפָשׁ ,
 וְהַלְבִּישׁ כְּלֵי הַגּוֹלָה ,
 אֲנָשׁ שָׁמוּ עָלֶיהָ ,
 אֲדָנֶיהָ וְשָׂרֶיהָ .

וּמִנֵּי אִז הֶחֱלִיפָה

גַּם בְּגֵדֵי עַמִּים רַבִּים ,
 אָדוּם , עֶרֶב , וְקָדָר ,
 אֲשַׁכְּנֶנּוּ, צִרְפַּת וּסְפָרָד .

בְּגִבּוֹר חֵיל חָרֵב חֲגֵר ,
 לְמִדָּה לְסַפֵּר אֶת צְעָדֶיהָ ;
 בֵּן בִּדְלָת וְכֵן בַּסּוּגֵר ,
 וַיִּתֵּד לָהּ עַל אֲזֻגָּה .

וּכְאַשְׁת חַן נְמוּיֹת גְּרוֹן
 בְּקָרֵב שְׂאוֹן הַמּוֹן עֲלִיזִים ,
 עֲלֵי מְרֹמֵי קֶרֶת תְּרוֹן ;
 גְּאוּה צְוֹאֵרָה בְּחֶרְזִים .

וַתַּעַשׂ לָהּ בְּדִים ,
 וּבָתִּים לַבְּדִים ,
 לְשֵׂאת עֲנָבִיָּה בָּם .
 וְהִמָּה לֹא תִבּוֹאת שְׁמֵשׁ ,
 וְלֹא מִגֵּד גִּרְשׁ יִרְחִים ,
 אֲשֶׁר מִדֵּי יִמְתְּקוּ לַחֵיד ,
 לְנִצָּח יֵאבְדוּ וְאֵינָם ;
 כִּי מִנְפֵן הַנְּשִׁיר גַּפְנָם ,

וְשָׂדֵמֶת הַמְּלִיצָה שְׂדֵמְתָם ,
 אֲשֶׁה לֹא תִכְבֶּה לְעוֹלָמִים ,
 וּגְזֵעָה לֹא יָמוּת לְדָר וָדָר .

יֵשׁ יְנִישָׁאוּ בַמּוֹט בְּשָׁנִים ,
 עָנָף בְּנֶגֶד עָנָף ;
 וַיֵּשׁ מֵהֶם שָׁנִים בְּנֶגֶד שָׁנִים ,
 וְאַחֵר יוֹצֵא זָנָב .

וּבְכָל הַמּוֹרוֹת הַמּוֹנוֹתֶיהָ
 וְהַמּוֹן חֲלִיפּוֹת בְּגָדֶיהָ ,
 אִם אָמְנָם נִשְׁתָּה גְבוּרָתָה ,
 וְהִרְדַּ בְּרִדָּת כְּבוֹד עֲשָׂרָה ,
 עֲשׂוֹר מַעֲלוֹת אַחֲרָנִית ,
 הַיּוֹם יִשְׁבֶּה וְהִתְעַלֶּף ;
 בְּכָל־זוֹאת תִּתְעוֹרֵר לְקוֹם ,
 וְתִקֵּם פַּעַם בְּפַעַם ,
 בָּרַב חֵיל וּבְעֶצְמָה ,
 וּבְכָל־הַתְּקוּף עֲזָה ,
 וְהִתְגַּעֵשׂ וְהִתְרַעֵשׂ אֶרְיָן
 לְהַקְמִית מִיְתְרֵי כְּנוֹרָה :
 בְּכְנוֹר סֵאן בְּרַעֵשׂ

כִּי נִסַּע יִתְרוֹ בּוֹ ,
 בְּהִנָּחֵק פְּתִיל הַנֶּבֶל ,
 אֶחָדָיו יִשְׁמִיעַ קוֹל ,
 מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר לְפָנָיו .

בְּאָרֵי דְמִיּוֹנָה ,
 יַעֲזוּ בְּהִנָּחוֹ ,
 וּכְפֹלַח חֵץ בְּבָדוֹ
 עַל אֵיבּוֹ יִתְמַרְמַר ,
 יִרְיַע אַף יִצְרִיחַ ,
 וְהִיָּה בְּטָרֵם יִגְוַע
 פִּי טְנִינִים בְּרוּחוֹ ;
 כִּה בִימֵי עֲנִיָּה וּמְרוּדָה ,
 הַשִּׁירָה חֵיל עֲשָׂתָה ,
 לָעַת מְעַדּוֹ בְּרַסְלֵיהָ
 וּבְרִזָּל בָּאָה נִפְשָׁה .

פַּעַם הִרְאָתָה נִפְלְאוֹתֶיהָ
 וְאֶת-כָּל-בְּשָׂרוֹן מַעֲשֵׂיהָ
 בְּרַתּוּקוֹת אֲשֶׁר עָלֶיהָ ,
 וּפַעַם בְּחִירוֹת אִפְּהָ
 חֲגִרָה בְּעֵזוֹ מִתְנַיָּה ,

וּתְנַתֵּק מוֹסְרוֹתֶיהָ ,
הַשְּׁלִיכָה עֲבֹתֶיהָ ,
סָחוּב וְהַשְּׁלֵךְ .

הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר הַחַל
לְשִׁיר בְּתַרְוּוּיִם שִׁירָיו ,
שֵׁם חִשְׁדָּה וְאֶפֶל סָתְרוּ
וַחֲתָלְתוּ עֶרְפֵּל ,
לֹא הוֹדִיעַ לְדוֹר אֲחֵרוֹן
מִה־עָמּוֹ , מִה־עָשָׂם אֲבוֹתָיו ,
בֵּין זִקְנֵי אֶרֶץ אֲנֹה לְשִׁכְתָּה ,
בְּעִיר הַקֶּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם ,
שֵׁם לֹא־לוֹ הוּא פִּיּו יִקְבְּנוּ ,
יֹסִיפוּן בְּזַגְרִיזוֹן הַבְּהֵן . (א)

סַעֲדָיָה (ב) גָּאוֹן יַעֲקֹב ,
לִבָּב אֲנֹשׁ יִסְעֵד ,
וְחֹכְחוֹת מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל
שִׁירֵי רַב הָאִי (ג) מְלֹאוּ ,
וְעַל אֲדָמַת אִמְלֵיָא אֲשֶׁר
שִׁירֵי תַחֲכָמוֹנִי ,
שִׁבְתָּאִי אִישׁ דְּנֹלוּ , (ד)

או תחלק השירה ,
והיתה לשני ראשים :
בארץ ספרד הבתה שרש
ותחליף פאלת מפוארות ,
שלחותיה שלחה בכל
לטעת גן בארץ ספרד ,
רוח חן נססה כמו ,
רוח חכמה ודעת ;
ויצא חטר מציון ,
נצר משרשי לבנון ,
ויד שרש באטליא ,
ויהי לגפן אדרת .
שמה קננה התגדה ,
רוח יי נשבה בה
רוח הדת ומונה ,
ואהבת ארמת הקדש .

שיר ספרד יהנה דעת ,
יפרש כנפיו על כלחכמה ,
יסל מסלה ללשון עבר ,
דקדוק ולמד בנשיר וחרו ,

וַיִּפְתַּח שְׁפָתָיו לְהַגִּיד תְּהִלָּה ,
 לְשִׁפְךָ שִׁיחַ לִפְנֵי אֱלֹהִים ;
 וַנִּבַּט לְאָרֶץ לְהַבְלִי תִבֵּל ,
 יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ ,
 וַיַּחַלֵּל בְּחַלְלִים נְשִׁירֵי חוּל .

וְנְשִׁירֵי אִטְלִיא לִפְנֵים ,
 כָּלֶם נִמְעֵי גַעְמָנִים ,
 בְּבֵית יְיָ הֵם שְׁתוּלִים ,
 בְּחִצְרוֹת אֱלֹהִים יִפְרִיחוּ ;
 וְלֹא עֲמָהֶם הִתְלִים ,
 עַל בֶּן גְּדֵלוֹ אֶף הִצְלִיחוּ .

כְּאֵילַת אֲהָבִים בְּאָרֶץ ,
 הַשִּׁירָה תִּטִּיב רֵאשָׁה ,
 בְּסִפְרָד לְבִקֵּשׁ אֲהָבָה ;
 כְּאֵילַת הַיִּשְׁחָר בְּשָׁמַיִם ,
 מִכְּבִּלֵי נֹסֶם וַחֲלִי ,
 תִּיף בְּהִדְרַת קִדְּשׁ ,
 בְּאִטְלִיא בִּימֵי קֶדֶם .

יֵשׁ רַעֲיוֹן רֵשׁ וְדָל ,

נְטָמָה בְּמִירַת כְּסָף ,
 וּבֵין פְּרָחֵי חֶמְד ,
 יִפְיֶנֶק בְּדִשָּׁן נִפְשׁוּ ;
 וְעַלִּי קוֹץ וְדִרְדָּר ,
 פֹּה בְּכָלִי גוֹלָה ,
 יִדְּקָה יָשׁוּח ,
 עִם כָּל כְּבוֹד עֲשׂוּרו ,
 רָעִיזוֹן נוֹרָא וְנִשְׁגָּב ,
 וּזְרוּעַ מִשְׁלָה לוֹ ,
 לְשִׁבְרַ מִּטַּת עֵלּוּ ;
 כִּי רוּחוֹ תִסְמְכֶהוּ ,
 לְרוּיִן בְּגִבּוֹר אֶרֶח .

כֹּה בְּעֵנֶק מִילֵדֵי הַרְפָּה ,
 הֶרְכַּב בְּגִאֲוֹתוֹ נְשָׁחֲקִים ,
 יִרְכַּב עַל כְּרוֹב שִׁירַת קִדְשׁ ,
 אֶלְעֶזֶר מִקְרִית סֶפֶר . (ה)

יְבוֹס בְּגִינִים כְּמוֹ חֶמֶד ,
 כְּמִיטָה יִצַּר יִרְמוֹס מִנְשָׁקְלִים ,
 וַיִּפְלֵם נְתִיב לְשִׁירָיו ,
 נְתִיב לֹא יִדְעוּ מִנְשׂוֹרֵר .

מוֹשְׁכוֹת הַדְּקֻדּוֹק פָּתַח
 וְלֹא־סִירָיו פָּתַח בְּיָתָהּ ,
 רְצוּצָיו שָׁלַח חֲפִיזִים
 וְלֹא שָׁמַע קוֹל נוֹגֵשׁ .

בְּפָרֵשׁ שִׁירָה כְּנַפְיָהּ
 לְעוֹף עַד שְׁחָקִים ,
 הִיעֲצֹרָהּ צָרוּר וְקוֹשׁ ,
 צָרוּר בְּאֶבְרָתָהּ ?
 לְנִשְׁרַף בְּשָׁמַיִם דְּרָבּוֹ ,
 מִי יֵשׁוּם חֶק וּגְבוּל ,
 יִסְדֵּךְ בְּדִלְתַיִם וּבְרִיחַ ,
 לְשִׁבְרֵךְ עָלָיו חֶקוֹ ,
 וְהוּא בְּהִרְרֵי אֵל יִתְקַלֵּם
 וְעֵבִי שְׁחָקִים מִשְׁחָק לּוֹ .

אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יַם־הַתְּלָמוֹד ,
 עֲמוֹק מִיִּשְׁאוֹל וְרַחֲב מִנֵּי יָם ,
 וְהִנֵּה אֶלְעָזָר הַקַּלִּירִי גִלְמוֹד ,
 עֹבֵר בִּינֵיהֶם וּמִשְׁחָק לּוֹ דְּכָיִם .

כִּמוֹ בְּמִטָּה אֱלֹהִים שָׁם אוֹתוֹתָיו ,

הַפֶּךְ מְצוּלָה לַיְבֹשֶׁת ,
 אוּ מְקָרָה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו ,
 וְלוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקִשָּׁת .

וַיְהִי עִטּוֹ בְּרוּל עֲשׂוֹת ,
 בּוֹ הִפָּה צוּר הַהֲגָדָה ,
 וַיּוֹצִיא זִיקֵי אִישׁ ,
 לְהִבָּה תִּלְהֶט לְכָבוֹת .

בְּעִקְבוֹתָיו הִלְכוּ בְּאֶרְצוֹ
 יְהוּדָה בֶּן יַעֲקֹב אֲחִיהוּ , (ו)
 וּמִמִּשְׁפַּחַת קְלוּנִימוֹס
 מִשָּׁלֵם מַעִיר לְקָא . (ו)

מִמְּקוֹר נַאֲמָן הַזֶּה ,
 יֵצְאוּ מַיִם מְהוֹרִים ,
 לְהִשְׁקוֹת גֵּן הַפְּלִיזָה ,
 נִשְׁע בְּאֶרֶץ אֲשַׁבְּנוּ .

שָׁם אֵיתָן מוֹשָׁבָם ,
 שָׁמוֹ מִיֶּשֶׁה וַחֲנַנְיָאֵל ,
 אֲחִים לְבֵית קְלוּנִימוֹס , (ז)
 הָרִימוּ דָגְלֵי הַשִּׁיר ,

וַיִּצְפְּאוּ צָבָא רַב .
 אַחֲרֵיהֶם הַחֲזִיק
 זְרָעוֹת הַמְּלִיצָה ,
 כַּאֲדָר בְּיִצְחָק , (ט)
 וְשִׁמְעוֹן בְּיִצְחָק בְּיִצְחָק (י)
 אֵח לְאִם יִצְחָק ,
 וַיִּצְחָק בֶּן לֹוֹי הוּא מִזְרֹו . (יא)

מִשָּׁם יִפְרֵד גַּחַל וְקָ ,
 וְהִלְךְ וְהִשְׁקָה אֶת־צָרְפַת :
 בְּלִימוֹגִים יוֹסֵף טוֹב עֲלֵם , (יב)
 וּבְמִיץ גִּרְשׁוֹן בְּיִהוּדָה , (יג)
 שְׁלֵמָה בְּיִצְחָק בְּמִרְיָם , (יד)
 וְשִׁמְחָה בְּיִשְׁמוּאֵל בְּיִטְרֵי . (טו)

לְכֻלָּם דָּרָךְ אַחַת :
 דִּלְגַּע עַל הַרְרֵי־עַד ,
 קַפְצֵץ עַל גְּבֻעַת עוֹלָם ,
 בֵּין סַעְפֵי סַלְעֵי הַהִלְכָה ,
 וּנְקֻרוֹת צִרֵי הַהֲנָדָה ;
 בְּאֹתוֹת נְפִישִׁים יִשְׁאָפוּ
 רוּחַ הַשִּׁיר וְהַמְּלִיצָה ,

הן בַּמִּשְׁקָל לֹא יֵאֱמִינוּ ,
 בְּגִזְרֵה יְשִׁימוּ תְהִלָּה ;
 יִבְנוּ בְנֵינִים ,
 וַיִּטְעוּ מִשְׁקָלִים ,
 כְּכִלְהֵעֵלָה עַל רוּחָם ;
 עַל־כֵּן לֹא יִשְׁרֶה דְרָכָם ,
 בְּעֵינֵי אַחִיהֶם ,
 בְּאֶרֶץ סִפְרָד .

שָׁם פָּחְדוּ פָּחַד ,
 הַסַּג גָּבֹל עוֹלָם
 אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֵיהֶם .
 לְמַנְחִים וְדוֹנָשׁ נִשְׁבָּעוּ , (סו יו)
 וּלְקוֹל פְּקֻדָּתָם שָׁמְעוּ ,
 וַיִּכְרְתוּ לָהֶם בְּרִית עוֹלָם ,
 לַעֲשׂוֹת הַגִּזְרָה וְהַבְּנִיָּה ,
 וַיִּשְׁימוּ לְנִשְׁמוֹת מִשְׁקָל ,
 וְלַפְּעָלִים עָשׂוּ פָּלָם ,
 וַתִּיף הַלְשׁוֹן וַתִּשְׁנָה ,
 וַתִּפְרַח כַּחבִּצְלוֹת .

אז נחה רוח השיר והמליצה ,

על גִּלְתֵי יְרוּשָׁלַם בְּסִפְרָד .
 יִצְחָק בֶּן חֲסֵדָאִי , (יח)
 נָשִׂיא אֱלֹהִים בְּתוֹכֶם ,
 הַגְּדִיל לַעֲשׂוֹת עִמָּה ;
 בְּיָמָיו הִצִּיצָה צִיץ ,
 הַבְּשִׁילוּ אֲשַׁבְּלֶתֶיהָ עֲנָבִים .
 לִימֵי אָבִיב אֱלֹהִי ,
 קָרְאוּ עֵת הַזֹּהֵב ,
 וְזֶהֱבָה הַיַּעַת הַהִיא ,
 לֹא יַעֲרֹכְנוּ בָתֶּם ,
 זֶהֱבַת הַשִּׁירָה הוּא וּמַה־יִּשְׁוֶה לוֹ .

וַיִּזְרַע בְּאֶרֶץ הַהִיא ,
 יִצְחָק בֶּן חֲלָפוֹן , (יט)
 וַנְּגִידֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל ,
 שְׂמוּאֵל וַיֹּסֵף בְּנֹו , (כ א)
 וַיִּמְצְאוּ מֵאָה שְׁעָרִים ,
 וַיְהִיו לְדוֹר אֲחֵרוֹן ,
 בְּרֻכָּה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ .

וַיְהִי יי אֶת־שְׁלֹמֹה , (כב)
 וַיִּתֵּן אֶת־רוּחוֹ עָלָיו ,

ויחכם מכל האדם ,
 והשירה משחקת לפניו ,
 וישם רביד על צוארה
 פקודי אל הישרים ,
 מצפים זהב טהור ,
 וכתר מלכות בראשה .
 לא נטה מגי ארה ,
 בעלי השיר שלפניו ,
 בדקדוק ובמכרת ;
 בעצתם הלוח ילך ,
 ויהי בישרון מלך .
 מעט היו ימי חייהו ,
 רק עשרים ותשע שנים ,
 ומהמבנים במלאכת השירה ,
 לעשות כמהו לא רבים חקמו ,
 ונשגב לבדו ביעת ההיא ,
 וגבה מכל בני דורו .

בימיו נשר בשירי קדש ,
 להודות ולהלל בבית אל ,
 יצחק בן יהודה אבן גאון , (כג)

חכם משורר ומורה צדק .
 העת ההיא לבסוף מזקן דמתה ,
 מעת שאחריה הכי נבכדה ,
 אפם עד שלפניה עוד לא באה ;
 כמו כסף מסיגיו כי מחר ,
 מברזל ונחשת הוא יקר ,
 לבר הזהב יגדל ממנו .

וכן אז והלאה תדל ,
 להיות לשירה דרשים ,
 באהבתה ישנו תמיד ,
 באשר לפנים בישראל ;
 אולם באשר מעטו ,
 שחרי שירה ומליצה ,
 פן רבתה , וכן פרצה ;
 כי במתי מעט עלתה ,
 לשבת שם על כסאה ,
 במושב אלים בקדש ,
 ובידה שבת משלים .

וילך מבית לוי ,

אִישׁ חֵיל וּשְׁמוֹ יְהוּדָה, (כד)
 וַיִּקַּח אֶת־בֵּת עֶבֶר,
 וַיֵּאָהֱבָהּ וַיָּבֵא אֵלֶיהָ,
 וַיֹּולֵד שְׁיָרִים וְשִׁירוֹת,
 נְעִימִים לְאֶזְנֵן, וְלֵהֲשִׁבִיל נְחֻמָּדִים,
 וְלָדוֹר אַחֲרוֹן לְתַפְאֲרָתָהּ.

וַיְהוּדָה רָדָה עִם שִׁירָה
 וְעִם מְלִיצַת עֶבֶר נְאֻמָּן,
 סָבַן עַל אֶצְרוּתֶיהָ
 עַל פִּיּוֹ כָּל בֵּיתָהּ יִשְׁק.

הוּא אָבִי שִׁירָה אֶבֶל
 לְסַפֵּר לְצִיּוֹן וְלְבִנְתָּהּ,
 הַכְּתוּבָה עָלַי סֵפֶר
 קִנּוּת יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל.

וַיְהִי כְּלָכְתוֹ הַלֵּךְ וּבִכָּה
 עַל תְּרֻבוֹת צִיּוֹן וַיְרוּשָׁלָּם,
 מִחֲנֵן עֶפְרַיִם אֲבוֹתָיו,
 מִנְשִׁק אֲבָנֵי קֶדֶשׁ
 שְׂאֵרֵית בֵּית־אֱלֹהִים,

בְּאֲבְנֵי-גֶר מְנַפְצוֹת
 וְנַחַל דְּמַעוֹתָיו יִשְׁקָמוּ ;
 וְאֶכְזֹר מִלְּבִיא עֲרָבִי ,
 יָד וּבְלִיעַל וְעוֹ פָּנִים ,
 אֲדַמּוּ חַטָּאתָיו בְּשָׁנִים ,
 יִחְשַׁב אָדָם לְתָבֹן ,
 וּבְנֵי אִישׁ לְאִשְׁפָּה ,
 יָדָה חֲצִים בְּאֶבֶן ,
 וּבְחֲצֵץ בְּנֵי אִשְׁפָּה ,
 זָקִים וּמּוֹת כְּמַתְּלֵהֶלֶה ,
 יִשְׁחִית גַּם יָמִית וַיִּבְלַע ,
 בְּאִפּוֹ יִהְרַג עָנִי ,
 וְרִצּוֹנוֹ שֶׁכֶר וְצָרָה ,
 וְאָמַר מִשְׁחַק אָנִי ,
 קָלַע אֶל הַמַּטְרָה —
 רִכַּב עַל סוּס וַיִּתְּא ,
 וַיִּדְא עַל כְּנָף גְּאוֹנוֹ ,
 וַיִּרְא וַיִּתְּבַוֵּן לוֹ ,
 וַיְהִי כְרָמֶשׁ בְּעֵינָיו ,
 וַיִּדְרֹךְ בְּרִגְלֵ גְאוֹה ,
 עַל צַדִּיק הוֹלֵךְ שְׁחוֹחַ ,

וַיְהִי יְהוּדָה לְמִשְׁפָּה ,
 הַלְלוּ מִרְמַס רָגַל .
 וַתַּעַל אֶל-אֵל נַפְשׁוֹ ,
 לְשֹׁבֵת בְּסֶתֶר עֲלִיּוֹן .

אַרְאֵלוּ צַעַק חוּצָה ,
 מִלְּאָבִי שְׁלוֹם מֵר כָּבוֹ ,
 חָרְדוּ שְׂאֲנֵי עֵדֶן ,
 הַבְּטָחִים מִכְּסֹאוֹתֵם רְגֹזוּ ,
 לְבַשׁ הָעֵדֶן קִדְרוֹת ,
 עֲנֵן וְעֶרְפֶּל סְבִיבָיו ;
 עַל-בֶּרֶךְ לִבְבִּי נְקִי כַפַּיִם ,
 כִּי נִשְׁפָּךְ דָּמוֹ כַּפַּיִם .

וַאֲלֵהִים נָתַן אֲמָר
 וְקָמָה סְעָרָה לְדָמָמָה :
 יֵאל תִּבְכוּ לְצַדִּיק
 יֵואֵל תִּאָּבְלוּ לְמוֹתוֹ ,
 יֵאֲנָכִי אֱלֹהֵיכֶם
 יֵאֲגִלִּי דָמוֹ סִפְרָתִי ,
 יֵבְנֵאֲדִי שְׂמֵתִים לְמִשְׁמֶרֶת ;
 יֵוֹלְאוּרִים גְּדֹלִים יְהִיוּ ,

יִבְרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם ,
 יַעַד הַגִּיעַ עַת הַדָּיִם ,
 ׀ אֶתִּי שְׁמוֹרָה וְעֶרְוָה ,
 יוֹלְצִיּוֹן גּוֹאֵל אָבִיָּא ,
 יִמְתִּי יְחִיּוֹ יְקוֹמוּ ,
 יִבְרָנָה יִירְשׁוּ הָאָרֶץ ,
 יַעֲזֹבוּ בְּבָבִי וְאַנְחָה ;
 יֵאָז אֲנֹלִי דַם הָאֵלֶּה ,
 יִלְאַבְנִי אֶקְדַּח יִשׁוּבוּ ,
 יִלְהַרְבִּיּוּ בָהֶם מְקַדְּשֵׁי ,
 יִסְפִּיר וּבְדַבַּר יִהְיוּ ,
 יַעֲלִיֵּהֶם עַמִּים יִשְׁתַּחֲווּ ,
 יוֹלְאֵמִים יִרְצִמוּ סֵלָה ;
 יִנְקֵם יִהְיֶה הַלְלוּיִי
 יִלְשִׁירוּ וּלְזַמְרוּ ,
 יוֹבְקוּל רְנָה וַיִּשׁוּעָה
 יִשְׁרַתְּנִי בְּקַדְּשׁ .
 יוֹלְרִשָּׁע , אָמַר יִי ,
 יִשְׁפֹּךְ דָּם נְקִי ,
 יַעֲרוֹךְ מֵאַתְמוֹל תְּפִתָּה ,
 יוֹם נִקָּם בְּלִבִּי ,

• יום נקם ושלום ! •

הוא יהודה יודוהו אחיו
 כי לשונו עט סופר מהיר ,
 ומאד עמקו מחשבתיו ,
 כשירי בן-גבירול לעמק ;
 ונפת תפוף מליצתו ,
 כמשה בן-עזרא לנעם . (כה)

ולבית-עזרא ,
 חכמים שנים ,
 משה ואברהם .
 עמודי הלשון ,
 גם-הם יחשבו ,
 כשני העמודים
 יבין ובעז
 לפנים במקדש ,
 וסבבו בכנפיהם
 על שירת עבר ,
 כשני הפרכים
 על ארון העדת .

כשני המארות

בְּרָקוּעַ הַשָּׁמַיִם ,
 הוֹפִיעוּ בָאָרֶץ
 אִישׁ בְּעֵקֶב אָחִיו .

בְּשִׁקוּעַ שָׁמֶשׁ מִשָּׁה ,
 וַיַּעַל בְּנִגְהָ אֲבָרָהֶם , (כו)
 הָאִירוּ בְּרָקָיו תִּבְּל ,
 וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹרֶה .

הוּא עֵזֶק וְסִגְל ,
 בָּרָם שִׁפְתַּי עֵבֶר ,
 וַיִּטְעֵהוּ שׁוֹרֶק
 כָּלָה זֶרַע אֲמַת ,
 וַיִּבֶן לוֹ מִגְדָּלִים
 גְּבוּהִים בַּיְטָמִים ,
 וַיִּקַּב חֶצֶב לוֹ ,
 שֵׁם פָּרֶץ תִּירוּשׁ .
 וַיְהִי צָמַח הַיְשִׁיר
 לְצָבִי וּלְכָבוֹד ,
 וּפְרִי הַמְּלִיצָה
 לְגֵאוֹן וּלְתַפְאֶרֶת .
 וְאִישׁ חֵי רַב פְּעֻלִים ,

בְּחַיֵּי בֶן יוֹסֵף הַדִּין , (כז)
 חַי בַּעַת הַהִיא ,
 וַיִּשְׂוֹרֶר בְּאֶרֶץ סֹפְרָד .
 שָׁם שָׁם חָק וּמִשְׁפָּט
 לְלִבּוֹת בְּנֵי הָאָדָם ,
 וַיִּלְמְדֵם מוֹסֵר וְדַעַת
 וּמִיִּשְׂרָאֵל כָּל־מַעֲנֵל־טוֹב .

וַיְהוֹדֶה וּשְׂמוֹאֵל בְּנֵו (כח)
 הֵם נִבְבְּדֵי בֵּית תְּבוּן ,
 הָעֵתִיקוּ בְיָמִים הָהֵם
 מִשְׁפָּט לַעֲזוֹ לְלִשׁוֹן עֶבֶר .

גַּם־אֵלֶּה אֲנִישֵׁי דַעַת ,
 עֲמָרְת גֵּאוֹת עַמָּם ,
 וְצִיץ פָּרַח צְבִי לְשׁוֹנָם ,
 פָּרַחוּ בְיָמִים הָהֵם :
 יוֹסֵף בֶּן־יַעֲקֹב אֶבֶן סֵהַל , (כט)
 יִצְחָק בֶּן־רְאוּבֵן הַבְּרָצְלוֹנִי , (ל)
 הוּא יִצְחָק אִישׁרֵי שָׂר
 מְצוֹת אֵל לְיִשְׂרָאֵל .
 וְאִישׁ חֶסֶד לְבֵית הַלְוִי ,

אֲבָרָהֶם בְּן־חֲסָדָאֵי , (לא)
 מִלֶּדְ וְנִזְוֵר הֶעֱמִיד לְמִשְׁפָּט ,
 וְהִזְכִּיחַ בְּמִישׁוֹר רוֹזְנֵי אֶרֶץ ;
 וַיֵּשֶׁם לְעֵינָי בְּנֵי עַמּוֹ ,
 קִשְׁטָא אֲמַרֵי נָעַם וּבִינָה ,
 הֵם דְּבָרֵי אַרִיסְטוֹטֶלֶס ,
 אֲשֶׁר דְּבַר לְפָנָי מוֹתוֹ .

וּכְשֶׁלֶשֶׁת שָׂרֵיגֵי הַנְּגָן ,
 אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים מְשַׁמַּח ,
 כָּכָה שְׁלֶשֶׁת נְשִׂאֵי הָעֵדָה ,
 חֶכֶם לֵב יוֹסֵף וּשְׁנֵי בָנָיו ,
 דָּוִד וּמִנְשָׁה לְבֵית הַקְּמָחִים , (לב)
 יִשְׁמַחוּ לֵב וַיֵּאִירוּ עֵינָיִם .

וְגַם מִנְשָׁה הַבַּהֵן נְקַטְלָהּ , (לג)
 מִן הַגְּבוּרִים אֲנָשֵׁי הַיֵּשֶׁם ,
 הָהֵיוּ בְּסִפְרָד בְּעֵת הַהִיא .

כְּאֶרְזוֹ רַעֲזָן בְּלִבָּנוֹן יִשְׁנָה ,
 תִּגְנֹבָה קוֹמָתוֹ עַל־בֵּין עֲבָתִים ;
 כָּכָה צְדִיק בְּחֶמֶר פִּרְחַ ,

הוֹאֵם שֶׁהַ בֶּן־מִיּוֹן אִישׁ קִדְּבָה . י)
 שְׁלַחֲתוֹ נִפְּשׂוּ יָמִים עָבְרוּ ,
 וַיֵּרָא בְּגָבָהּ בָּרַב דְּלִיָּתָיו ,
 מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה שֶׁם בְּיִשְׂרָאֵל ,
 וַיִּזְרֶה נְבֻכַדְנֶצַּר .
 חֲכָמָתוֹ בַּחוּץ תִּרְנָה ,
 רָאוּ עַמִּים תִּמְהוּ ,
 אֶת־צִדְקָתוֹ כְּהִרְרֵי אֵל
 וְאִמּוֹנָתוֹ עַד שְׁחָקִים .

גַּם כִּי לָקַח שִׁפּוֹת רַבּוֹת ,
 וַיְהִי מְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן עַמִּים ;
 גְּבַרְתְּ הַיְתָה לוֹ שִׁפּוֹת קִדְּשׁ ,
 בְּחִיקָה נָחָה מִשְׁאֹן תִּבְּל ,
 שִׁפְךָ שִׁיחַ לִפְנֵי אֲהָבָיו ,
 וְאַגְרוֹת כָּתַב בְּמַעְצוֹת וְדַעַת ,
 מְלֵאִים זֵיו וְהִדְרַת הַפְּלִיצָה ,
 וְעַל מַהְדְּרַת לְשׁוֹן סִפְרֵי קִדְּשׁ
 אֶת־מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה כָּתַב .

מִי חָכֵם וַיִּשְׁמְרֵהוּ ,
 גְּבוֹן אֶרְחֹתָיו יִגְצֹר ,

לְלַמּוֹד לְשׁוֹן וְסִפֵּר עֲמִים ,
 דַּעַת חֲכֵמַת גּוֹי אֶרֶץ ,
 וּבַתּוֹרַתוֹ יִהְיֶה תָּמִיד .

וְהָיָה כְּעֵץ שָׂרֵשׁ בְּאֶרֶץ ,
 שָׁתוּל עַל יְבֵלֵי מַיִם ,
 וַיִּנְקוּתָיו לְמִרְחוֹק יִגִּיעוּ
 וְשָׂרְשׁוֹ בְּאֶרֶץ מְבוֹרָה .

לֹא בֶן עֲזֹבֵי שְׁפָתַם ,
 בְּיַלְדֵי נְכָרִים יִשְׁפִּיקוּ ,
 שָׂרֵשׁם בְּמָקַד יִהְיֶה ,
 וּקְצִירָם פְּרִי בַל־יַעֲשׂוּן ;
 כִּי יִרְבוּ לֹא יַעֲצֻמוּ ,
 מִרְפֵּי צִמְחָם יִיבְשׁוּ ,
 צִמַח בְּלִי יַעֲשֶׂה קִמַח ,
 כַּמִּיץ תִּדְפְּנוּ רוּחַ .

בַּיִת יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכֶה
 בְּאוֹר מְנַשֶּׁה בֶּן־מִיָּמוֹן !
 כִּי כָּמֹשֶׁה בֶּן־עֲמָרָם הִלּוּי ,
 תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל לְנִצָּח ,

גִּדְלָה עַל אֲדָמַת הָם ,
 שִׁפְתַּי מִצָּרִים שָׁמַע ,
 וַיִּשְׁבַּע מִפְּרֵי חֲכָמָתָם ,
 וְלֹא נִפְתָּה בַּסֶּתֶר לְבוֹ ,
 לְדַבּוֹק בָּם וּבְמַעַלְלֵיהֶם ;
 כִּי יִשְׂרָאֵל בָּחַר לוֹ ,
 יִשְׁרוֹן חֶבְלֵי נַחֲלָתוֹ ,
 עֲדוּת בְּיַעֲקֹב שָׁם ,
 וְתוֹרָה צְוָה לָמוֹ ,
 לְהַצְלִיחַם לְהַטִּיב אַחֲרֵיהֶם ;

כָּכָה זֶה מִנְּשֵׂה הָאִישׁ ,
 גִּדְלָה עַל אֲדָמַת סִפְרָד ,
 חֲכָמַת עַמִּים שָׁמַע ,
 וְאִזְנוֹ לְשׁוֹנֵם הַבְּחֵן ,
 גְּדוֹל שְׁמוֹ בַּלְּאָמִים ,
 וְלִפְנֵי מְלָכִים יִתְיַצֵּב ,
 וְלִישְׂרָאֵל עִם לֹא עָז ,
 אֲשֶׁר אָהֵב סָלָה ,
 נִשְׁבַּע לְהַטִּיב וְלֹא הִמִּיר ,
 וַיְהִי אַתָּם לְעוֹלָם ;

יֶאֱכִילִם מִחֶלֶב חֻכְמָתוֹ ,
 וְדַבֵּשׁ תּוֹרָתוֹ יִשְׁבִּיעֵמוֹ ,
 וַיּוֹאֵל בַּאֵר אֶת־הַתּוֹרָה ,
 עַל פִּי הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים ,
 הַגִּידוּ חֻכְמֵי עַם ,
 אֲצִילִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל ,
 אַחֲזֹת עוֹלָם לָהֶם ,
 מֵאֵת אֲדוֹן הַנְּבִיאִים .

בְּזוֹרֵעַ נְטוּיָה וַיֵּד חֻכְמָה
 אֶסְפֵּף בְּחֻכְמֵי פְעָלֵי אֶסְפּוֹת ,
 וְנִטְעַם כְּמִשְׁמְרוֹת בְּמָקוֹם נֶאֱמָן
 וְתָלָה עֲלֵיהֶם כְּבוֹד בֵּית יַעֲקֹב .

וַיִּי בִרְךְ אֶתוֹ בְּכֹל
 וַיִּתֵּן־לוֹ זֶרַע לְבִרְכָה ,
 אֶת־בְּנֵי אֲהוּבֵי אֶת־אֲבֹתָהֶם , (לה)
 הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי כָל־הַיָּמִים ,
 גֵּר לְרַגְלָיו הָיָה חֻכְמַת אָבִיו ,
 וְאוֹר לְנִתְיָבְתוֹ תּוֹרַת אֱלֹהָיו .

וְהָאָרֶץ שְׂבִתָּהָ יָמִים רַבִּים ,

אין חוון השירה בָּה גַּפְרִין ,
 רק זַעִיר שֵׁם וְזַעִיר שְׁמָה ,
 וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְכָרָה .

מִקֵּץ חַמִּישָׁת אֲלָפִים
 שָׁנָה לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ,
 הוּא אֶלֶף וּמֵאתִים שָׁנָה
 לְמִפְּרִת אֲדֹנֵי הָאָרֶץ ,
 חֲדָשָׁה בְּנֶשֶׁר נְעוּרֶיהָ ,
 וּתְצִיץ כְּעֶשֶׂב הַשָּׂדֶה
 מֵשְׁכַבַּת הַטַּל בְּאָבִיב .
 הַיּוֹדָאֵיהָ נִתְּנוּ רֵיחַ ,
 נִצְנְיָה נִרְאוּ בְּסִפְרָד
 וּבְבִנוּתֶיהָ סְבִיב סְבִיב .

וַיָּבִיא מִשָּׁם זְמֹרָה
 וְאֶשְׁבּוֹל עֲנָבִים אַחֲדָה ,
 יִצְחָק בֶּן־בְּרוּךְ הַרְוֵפָא , (לו)
 וַיִּטַּע כָּרֶם בְּאַרְסָם ;
 וּמִיכָאֵל הֵבִיא גַם הוּא , (לז)
 מִזְמֶרֶת זְמֶרֶת סִפְרָד ,
 וַיִּשֶׂם בְּאַרְץ יוֹן ,

מִדָּבָר וְעַרְבָה לְעֵדֶן ;
 וּמִשָּׁה בַּר שִׁשָּׁת (לח)
 הִבִּיא הַשִּׁירָה בְּבִלָּה .
 וּמִתִּי מִסֶּפֶר אֱלֹהִים ,
 כְּבִין חוֹחִים הַשְּׁוֹשְׁנִים ,
 הָיוּ בְּקֶרֶב הָאָרֶץ .

וַתֵּרָא הַשִּׁירָה
 שְׁחִרְיָהּ יִמְעֵמוּ ,
 אִישׁ אִישׁ לְבָצְעוּ פָּנָיו
 וּמִדָּרְכָהּ נָמוּ ,
 וַתִּצַּר לָהּ כִּי אָזְלַת יָד
 וַתִּתְפַּלֵּל אֶל-אֵל וַתֹּאמֶר :

שְׁמַע נָא אֶת-קוֹלִי , אֱלֹהִים !
 כִּי אֶזְעַק אֲשׁוּעַ ;
 בְּרַדְּ יְיָ חִילִי ,
 אֶל אֲבִיוֹנִים שָׁמַע .
 מֵאִזּוּ מַעוֹלָם אָתָּה ,
 אֱלֹהִים עֲזֵר יְשׁוּעָתִי ;
 יָדִי , רַגְלִי , כִּי מָטָה ,
 אָתָּה מַחֲסִי , מְצֹדֶתִי .

מֵאֵתִי אֶמְתָּךְ
עוֹד גּוֹאֵל לֹא הַשְׁבַּת ,
וְאוֹתִי לְכָל־חֶמְתָּךְ
לְטָרֶף לֹא נָתַת .
כִּי־אִם בְּזֹאת הַפֶּעַם
כּוֹס רַעַל הַשְׁקִיתָנִי ,
וּבְמִקַּל הַכְּלִים בְּזַעַם
עַד מוֹת הִבִּיתָנִי .
יָשָׁר בַּיָּשָׁרִים הוּא שְׁלֹמֹה ,
מֵעַת נֶאֱסַף אֶל עַמּוֹ ,
מִיֶּשֶׁה שִׁפְתַּי הַנְּאֻמָּנִים ,
וְאֶבְרָהָם טַעַם זִקְנִים ,
הַנְּשַׁנְּבִים וְהַנְּבוֹהִים ,
כִּי עָלוּ אֶל אֱלֹהִים ,
הַמּוֹת פָּרַשׁ מְצוּדָה ,
לְצוּר גּוֹר אֲרִיָּה יְהוּדָה ;
כָּאִם שִׁכְלָה נִשְׁאַרְתִּי ,
לְעֵבוֹד בְּפֶרֶךְ נִמְכַּרְתִּי ,
לְשִׁפְחוֹת גַּם לְעֹבְדִים ,
זַחְלִי עֵפֶר הַנְּמָרִים .
הַגִּיעַ עַת הַזְּמִיר

לְדִישׁוֹן וְתֵאוּ וְזָמֵר ,
 עֲזֹב חֲמוֹר הַרְשׁוּ וְאָמִיר ,
 וַיִּחְמוֹר אֶת־שׂוֹת וְשָׁמִיר ,
 וְדָם עֲנָבֵי יִשְׁתּוּ חָמֵר ,
 וְצֹאן וּבָקָר שׂוֹר וּמְרִיא
 בָּעֵת בְּמִרוֹמֵי יִמְרִיא .
 הָיוּ שְׁעָרוֹתַי לְמִרְטָיִם ,
 עַל פִּי הַנֶּבֶל . פְּרִטָּיִם ,
 וְאֲנִי , הוּא , מִנְּנִינְתָם ,
 יִפְטִירוּ עָלַי שְׁפָתָם .
 לְחַיֵּי לְמַכִּים נִתְתִּי ,
 אוֹיֵה ! עוֹד מְעַט וּמְתִי .

אֱלֹהִים מִמְּעוֹן קִדְשׁוֹ
 רָאָה בְּעֵנֵי בְהוֹ ,
 שְׁפַת עֵבֶר סִגְלָתוֹ ,
 וּבַהֲדַרְת קִדְשׁ קִדְשִׁים
 הוֹפִיעַ בֵּין צְבָאוֹתָיו ,
 וּדְבָרָיו בְּנַחַת נִשְׁמָעוּ :
 סִעָרָה עֲנִיָּה ,
 שְׁפָה עֲבָרִיָּה ,

בְּאַרְץ הַנְּשִׁיָּה ,
 תִּקְרַב תִּאֲנִיָּה ;
 וְשָׁמִיָּה קָדְרוּ ,
 וְשַׁעֲרֵיהָ סָגְרוּ ,
 עֵינֵיהָ נִגְרוּ ,
 וְנַחֲוִי גִכְמְרוּ ;
 וּמֵעַת קָרָאתִי ,
 לְהִסְתַּפַּח בְּנַחֲלָתִי ,
 יְהוּדָה וּבְנֵי עֲזָרָא ,
 רַחֲקָה מִנֶּה עֲזָרָה ;
 גְּבוּרָתָהּ נִשְׁתָּה ,
 כְּאֶלְמִנָּה הַיְתָה ,
 כְּצַפּוֹר נוֹדְדָת ,
 וַתַּעֲמֹד מִלְּדָת ;
 וְעָלִי אָמַר הָאֵמֶר ,
 כִּי שִׁדִּי לָהּ הָיָה ,
 עֲצַר אֱלֹהִים בְּעַד רַחֲמָה .
 מִי יֵרֵד לָנוּ וַיִּנְחַמָּה !

אֲזוּ תִּבְאֲנֶה שְׁתִּימִם רוּחוֹת
 לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי יי ,
 וְתִאֲמַרְנָה : גִּחְנוּ גִירָד !

וַיֵּרָא אֱלֹהִים וַיִּתְבּוֹנֶן

כִּי טְבוֹת חֵן הָיָה ,

וַיַּגַּע עַל פִּיהֶן וַיֹּאמֶר :

זֹאת לָכֵן עֲלִיזוֹת ,

הַיְנָה שִׁמְתִי בְּפִיכֶן

נָעַם שִׁירַת קַדְשׁ .

צְאִינָה הִיָּנָה לְאֲנָשִׁים !

אֲנָשֵׁי דַעַת וַתְּבוֹנָה .

לֹא יִקְרָא עוֹד שִׁמְכֶן רוּחוֹת ;

כִּי עַתָּה בְּפֶשֶׁר הַסְּגָרָה ,

תִּהְיֶינָה גְּבָרִים גַּם־שְׂנִיכֶן .

יְהוּדָה שִׁמְךָ אָתָּה , (ל) (ט)

תַּחַת יְהוּדָה שִׁמְתִּיךָ ,

הַלְלוּי יִשְׂרָאֵל בְּקַדְשׁ ,

וַיִּשְׁרֹן יִקְרָא לְךָ הַחֲרִיזִי ,

כִּי חֲרוּזִים תַּעֲשֶׂה לוֹ .

תִּתְנַחֵר קָרֵב בְּאִתֵּיאל* ,

בְּאִתֵּיאל וְהוֹכֵל ,

וְתָשׁוּב בְּאִתָּן קִשְׁתְּךָ ,

לְשִׁבְתָּ בְּשִׁבְתָּ תַחֲכֶמוֹנִי .

* בְּאִתֵּיאל וְהוֹכֵל לְשׁוֹב בְּאִתָּן קִשְׁתְּךָ

וְלֵךְ אִפּוֹא הַנְּנִי

נֹזְמָה בְּנֶהֱרַר חֶסֶד ,
 קְלוּנִימוֹס שְׁמֵךְ יִקְרֵא , (ס)
 וּלְנִגְדֵךְ תִּמִּיד תִּשְׁוֶהוּ ,
 לְמַעַן לֹא תִירָא וְלֹא תַחַת
 לְבִבֵךְ מִפְּנֵי אִישׁ אֵל יִהְיֶה ;
 תַּגַּל חֶרְפָּה מִיִּצְפַּת עֵבֶר
 וְקִלּוֹן הַסִּיר מִבֵּית יַעֲקֹב ,
 בְּשֹׁפְתֶיךָ יוֹצֵק חֵן ,
 וְהִיִּית לְאֶבֶן בַּחֵן .

אֲנִישֵׁי חֵיל אֱלֹהִים

בִּישְׁרוֹן עָשׂוּ פְלֵא ,
 וַיִּרְפְּאוּ אֶת־שִׁבְרֵךְ
 שִׁירַת לְשׁוֹן עֵבֶר ,
 וַתְּהִי לְגִפְּן סִרְחַת ,
 עֲלִתָה נִצָּה בְּפִרְחַת ,
 וְאַחֲרֵי כֵי בָלְתָה
 עֲדֹנָה לָהּ הִיִּתָה ,
 וְלִלְדַת יִסְפָּה ,
 אֶת־יְלָדֵי הַרְפָּה .

(ההמשך יבוא)

הערות לתולדות השיר

סאת יידיי ההכס הסופר מוהר"ר אליעזר ליפמאן
הורוויץ נ"י אשר פעל ועשה למעני וכל מה ששרח
לא טדה אלא בשבילי בהיותי טרוד מאד בימים ההם
במלאכת הדפוס ולא יכלתי לאסוף הרברים ההכרחים
לבך והגני נותן לו את ברכת תודתי. והנה יש גם לי
הערות רבות וטועילות על זה השיר והם נוגעות לתוכן
ענינו ויבואו אי"ה בחבורי פרי קיץ.

(א) יוסיון בן גוריון הכהן, האיש הפלאי הזה חי עפ"י הערות די רוב
וגש"פ (חוס"ק הע"ה 7) - כמאה שנה לפני כעול ממסלת הנאוים מישראל (כערך 900
למספרם), ויחבר את ספרו היוסיון המזויף אשר אתנו ויקראו ע"ש יוסיון בן
מתתיהו הגדול אשר היה נעת מרנן הכית השני - (ב) רבינו סעריה גאון בן יוסף
הפתומי מארץ מזרים נולד בשנת ד' תרנ"ב (892) ונפטר בשנת ד' תש"ב (942)
במתא מחסיו בארץ כנל - הוא היה גאון, פלוסוף ומשורר נשגב כחמד - ספרו האזהרות
הכולל כל הפרי"ג מזות בלאת שיר ונחרוזים (מוזכר ברש"י ובראב"ע שמות כ"ד)
ושירו על האותיות ועוד איזה תפלות ופיוטים ממנו הנה המליצות החרוזיות
הראשונות אשר הגיעו אלינו מימים הקדמונים ההם (עיון חולדתו לרפ"ס) -
ג) רב האי גאון בן רב שרירא גאון בסומכדיחא נולד בשנת ד' תשכ"ט (969)
ונפטר בשנת תשצ"ח (1038) הוא היה האחרון לגאונים - הפליעה הנבארה לנו בשיר
ומליצה הוא הספר מוסר השכל, הכולל שיר מוכרי ננו על משקל וחרוזים, ועוד
פיוט אחד הנמלא במחזור לספרדים בערבית ליום הכפורים (קוה"ד לקונטרס) כתובים
שניהם על סהרת הלשון - (ד) ר' שבתי בן אבדהם בן יואל די נולד חרופא נולד
בעיר אורם באיטליא בשנת ד' תר"ם (920) - היה חכם גדול בחכמת התכונה
כנראה מסורכו על כרייתא דשציאל וספר יזירה) ומשורר נאות (כנראה משירי
החרוזי אשר הקדים להקדמתו לספרו התכמוני המולל פירוש כרייתא דשמואל) הוא היה
הראשון אשר נמלאו חותם אז שמו בראשי החרוזים (עיו' ס' מ"ח לגייגער) -
(ה) ר' אליעזר ברבי יעקב ק"יר מקרית ספר חי (לדעת רפ"ס וזונן) בערך שנת ד'
תש"ל (970) הוא השייטן הגאון הנודע לנו ע"י פיוטיו הכנים והעלגים אשר תקן
לרוב ימי חגי השנה והלמות - (ו) ר' יהודא בן יעקב אחי ר' אלעזר הקליר הנודע
לנו ע"י איזה מהרוזיו אשר הכנים לפעמים בתוך פיוטיו אחיו הגדול ממנו זה - ונחמס

גם שמו בראשי החרוזות . (רפ"ט בהערותיו לתולדות הקליר) . (ז) רבינו משלם
 בן קלונימוס מעיר לוקא . אשר יאל מאטיליא לגור בלרן אשכנז . הכודע ע"י פיוטיו
 הכינים והסגבנים אשר חנר לכמה ימים טובים וימי זמנות . וכיחוד ע"י שיור אחר ס"ע
 ליוה"כ המתחיל כהאל הנמתח וכו' . חי לערך בלמנע המאה התשיעית אחר ד' אלפים
 (ערך 1100) . (ח) רבינו משה וחננאל המה שני אחים למשפחת הקלונימוסי בלרן
 אשכנז וחיו בסוף המאה השמינית אחר ד"א (20—1000) וחזרו שניהם וחתמו שם
 יחד בסיוע לאחרון של פסח (ש"ת רש"ל סי' כ"ט ורפ"ט כנ"ע) . (ט) רבינו מאיר
 בן יצחק חי לערך שנת ד' ת"ח (בערך 1040) והיה שליח לצור וחנר הכנה פיוטים
 סליחות ויזירות (ע' תוספות ר"ה דף י"א א') והיה ג"כ סופר מהיר בלשון ארמית .
 וחנר הסיר אקדמות הסגב באיכותו ותמונתו ועוד שירים דומים לו . והיה אשכנזי
 (ע' רי"ה במחזוריו) . (י) רבינו שמעון ברבי יצחק בר' אבון בעיר מגנלא . הוא
 רבינו שמעון הגדול תלמיד לרב אלפס ז"ל ודודו של הסרסן הגדול רש"י ז"ל מה —
 עי' סה"ד — בשנת ד' תתנ"ו (1096) וחנר קרובות ופיוטים הכנה מאד (עיין
 רי"ה) . (יא) רבינו יצחק בר' משה הלוי מוויכמישא רנו של רש"י ז"ל . וחנר
 כמה יזירות ופיוטים (יחסין ל"ו . רש"י ביה"כ"ד . ורי"ה במחזוריו) חי לערך
 סניב זמן הקודם לו . (יב) רבינו גרשום בן יהודא הזקן מעיר מיץ
 בלרן לרשת תלמידו של רב האי גאון ז"ל . והוא הנקרא מאור הגולה . כי הוא
 היה המיבד למוד התלמוד בלרן לרפת נסטר בשנת ד' תת"ל (1070) וחנר פיוטים
 וקרובות הכנה (ע' מרדכי שנת פ"י נמוקי ר"א הלוי בשרש קדש ורי"ה) . (יג) רבינו
 יוסף ב"ר שמואל ס"ב עלם . גם הוא היה אחד מכותיו של רש"י ז"ל והיה חכם
 ופייטן גדול (תוספות ססחים קט"ו וקי"ז) . חי בתחלת המאה התשיעית אחר ד"א
 (ערך 1050) . (יד) רבינו שלמה ב"ר יצחק הנקוב אללנו בשם רש"י . האיט
 המזוין הזה נולד בעיר טריוס בלרן לרפת בשנת ד' ת"ת (1040) ונפטר בשנת ד'
 תתס"ד (1104) והיה ג"כ פייטן (ע' רי"ה במחזוריו וזוין בתולדות) . (טו) רבינו
 שמחה בן שמואל מויטרי תלמידו של רש"י מחנר ס' מחזור ויערי חי בשנת ד'
 תתס"ה (1105) . (טז) רבינו מנחם בן סרוק המדקדק הקדמון מוקני לה"ק חי
 אז בשנת ד' תרמ"ן (930) או לדעת אחרים . בשנת ד' תקצ"ו (836) . היה ג"כ
 משורר נשגב . (יז) דונש בן לברט מעיר פאס . הוא המשיג על ספר השרשים למנחם
 בן סרוק הנ"ל . חי בזמן אחד עם הקודם לו לערך ד' ת"ד (840) . היה מדקדק ופייטן
 וחנר כמה זמירות וברכות . (יח) רבינו יצחק בן חסדאי . או לדעת כרמולי
 בארבעט לשנת (1841) הוא חסדאי בן יצחק . אשר הגדיל חכמה ותורה בזמנו על
 כל בני ארצו ארץ ספרד חי במאה השמינית אחר ד"א (בערך 1000) המזוין ע"י
 מכתבו למלך הכורדיים . (יט) רבינו יצחק בן הלפון משורר מזוין בדורו חי לערך
 א"ה התשיעית אחר ד"א (1100) (עיין תחכמוני) . (כ) רבינו שמואל הלוי

בן יוסף הגגיר מקורדובה אשר הרבין תורה חכמה מליזה באלרו ויעל ועשה
 עובות לישראל ונפטר בשנת ד' תתש"ו (1055) הוא היה משורר גדול כנראה מספרו
 בן משלי הכולל שירי מוסר שונים (עי' די רובי וס' תחמוני פ"ח וזיון לבנת תר"ב)
 אשר עודנו נכתובים. (כ"א) רבינו יוסף הגגיר הלוי אשר משל אחרי אביו הכל גם
 הוא מזוין במינו כאביו נהרג בעיר גראנאדה בשנת ד' תתכ"ט (1069). (כ"ב) רבינו
 שלמה בן גבירול המכונה ג"כ הקטן נולד באי מאלאגא נגדל בכנאסה ונפטר
 בוואלענזע שנת ד' תת"ל (1070). הוא היה רך בשנים (כי מת בשנת כ"ט לימי
 חייו) ואז למשוררים ולפייטנים. כי הוא היה כמעין המתגבר בשירי קודש ובשירי חול
 כאין דומה לו (תחמוני שער ג'). (כ"ג) רבינו יצחק בן יהודא בן גיאיות הספרדי
 רב במדינת אלובסה (לוגנא) נפטר בל"א לימי חייו שנת ד' תתמ"ט (1089) הוא
 היה אוהב חכמה ומשורר שירי קדש (תחמוני ש"ג וקבלת הראש"ד וס' תפארת ישראל
 להרשב"ן). (כ"ד) רבינו יהודה הלוי אשר התגורר בעיר סולידה הוא היה פלוסוף
 אלהי (כנראה מספרו הבורחי) ונעים ומירות קדש וחול (כנראה מרוב פיוטיו הנמלאים
 בסדורי ספדו ואשכנז) אך בשנת החמשים שנה לימי חייו נפל שדוד בשנת תתק"י
 (1150) על חללי קינתו (הנמלאה בספרי קינותינו לס"ב) אשר שפך על עפרות אבני עיר
 הקדש אשר רגס ויחוננס בדמעותיו נשמותיו ודמיו. (כ"ה) רבינו משה בן יעקב
 בן עזרא מפיזר גראנאדה מת בשנת ד' תת"ע (1110) הוא היה סלה שישן ומשורר
 נשגב בעהמ"ס ספר הענק הכולל קבוצת שירי קדש (דפוס קונסטנטינא) ס' ערוגת
 הבשם (כולל פגלות ופיוטים לימי התגים) וספר התרשיש הכולל שירי הרוץ במספר
 מרוזים כמנין שמו (עי' תולדתו להמבקר הגדול דרזעס נ"ו). (כ"ו) רבינו אברהם
 ברבי מאיר אבן עזרא איש המופת הזה אשר כל רזי תורה וכל רזי חכמה כל רזי לשון
 וכל רזי מליזה לא אנוסון ליה נולד בעיר סולידה שנת ד' תתע"ט (1119) ונפטר על
 אי רודוס בשנים שנה לימי חייו — וישאיר אחריו המון ספרים רבים פעלי ענינים
 שונים גם המון זמירות שירים ופיוטים הנמלאים אהל הספרדים והאשכנזים.
 (כ"ז) רבינו בחיי בן יוסף הדיין בקורדובה חי בסוף מאה התשיעית ותחלת העשירית
 אחר ד"א (50—1100) ויחבר את ספרו חובת הלבבות נלשון עברי ונעתיק מאת
 הרד"ק ואכן חנון לעברית. גם נמלא ממנו כמה פיוטים במחזור ספרד די רובי בארז
 ספריו). (כ"ח) רבינו יהודא בן חבון זכנו ר' שמואל (מעתיק ס' מוה"ג
 להרמב"ם) ורבינו משה (מעתיק ס' אוקלידוס) הזה שרי אבות המעתיקים הקדמונים
 אשר הריקו את מכתב ספרי עוננו ושלא מבני עמנו מערבית לעברית. והיו ג"כ מבורכים
 ומליזים (כשירי ר' יהודה המונחיס (עי' פו' עדות די רובי) בנית עקד הספרים אשר
 בכרובסה — חיו בעיר גראנאדה לערך שנת ד' תת"פ או תתק"י (50—1120).
 (כ"ט) רבינו יוסף הדיין בן יעקב אבן סהל בעיר קורדובה נפטר בשנת ד' תת"ד
 (1124) והיה פייזן ומשורר גדול (עי' יוספין. ורזו"ה נמאמר). (ל) רבינו יצחק

בן ראובן הברצלוני בעיר כרלונטה נולד בשנת תתל"ג (1073) ונסטר בשנת תת"ע
 (1110) הוא העתיק חיזה ספרי הלכות לרבינו האי גאון. והיה ג"כ פייטן ומשורר
 כנראה משירי האזהרות אשר חנך. והוא שיר למודי על מכפר החרי"ג מזאת במשקל
 וחרוז. (ל"א) רבינו אברהם ב"ר חסדאי הלוי רב בעיר כרלונדי הוא העתיק את
 ספר התפוח המיוחס (בעעות) לאריסטו מיונית לעברית. וס' בן המלך והנזיר
 (הנדפס כמה פעמים) מערכית לעברית חי בסוף המאה העשירית לחמשת אלפים
 (1220). (ל"ב) רבינו יוסף קמחי נדרבונה היה לערך שנת ד' תתקל"ד (1174)
 הוא היה אבן המדקדקים והמנאכים המשורכמים ר' משה קמחי (מחנך ס' מהלך
 שבילי הדעת) ור' דוד קמחי (המזוין ביותר בספריו המכלול וספר השרשים שהיה
 בשנת תתק"ג (1190). (ל"ג) רבינו משה הכהן גקמיליה מעיר קורדובה חי
 בשנת ד' תתקס"ד (1150) (מזכירו הראב"ע כמה פעמים). (ל"ד) רבינו משה
 בן מיימון הוא הוא אור העולם מורה הנבוכים הרמב"ם ז"ל אשר לו דומיה חלה נולד
 בשנת ד' תתצ"ו (1136) ונסטר בשנת ד' תתקס"ה (1205) (עו' די רומי וגייגער
 ז"ש ת"ס) והיה ג"כ פייטן גדול כנראה מפיוטיו הנמלאים כבודו הפסגדי (עו' ר"ו"ה
 במאמרו כנ"ל). (ל"ה) רבינו אברהם ב"ר משה מיימון הוא בן הרמב"ם ז"ל
 נסטר לערך שנת ה' אלפים (1250) החכם הזה ידע לעשות פטר בין דכני
 הריבות אשר התקוממו על אביו ונכל עבריו ויעש שלום בין התורה והפילוסופיה כזכרתי
 מלימותיו. (לו) רבינו יצחק בן ברוך הלוי בעיר דמשק משורר ופייטן חי כסוף
 המאה העשירית אחר ד"א (1200). (ל"ז) רבינו מיכאל ב"ר כלב בלך יון חי
 ג"כ בזמן אחד עם הקודם לו שניהם הגדילו והאדירו חכמה ולשון בזמניהם (תחכמוני
 ס"ג). (ל"ח) רבינו משה ב"ר ששת חי ג"כ בזמן אחד עם הקודמים לו ונטע ארץ
 החכמה והמליצה בלך כנל (שס סס). (ל"ט) רבינו יהודה בן שלמה אלהריו.
 המשורר המליץ והמבקר האשתי הזה אשר העביר (בספרו תחכמוני פ"ג וי"ח) חמת
 שנתו שנת נפש וחובלים את כל חכמי בני דורו במקומותם למושבותיהם היה מעיר
 מרסילה בלך שפליטן בשנת ה"א יו"ד (1250). (מ) רבינו קלונימוס ב"ר
 קלונימוס הכוכבי המשורר והפילוסוף הזה היה חי בזמנו עד סביב שנת ה"א קו"ף
 (1340) (עו' יאט"ס לגייגער) אשר בה השלים (כנן ס"ג שנה) את ספרו אבן בחן
 (הכיל מזה יראה ותכמה לפני דורו) במליצות וחרוזים (נדפס כמה פעמים).

(ההמשך יבוא)

קְבוּרַת אָבִי

צדיק וישר ותמים דרך, פעל צדקות
ומשען דלים ובתורת ה' הגה יומם
ולילה, רבי חיים הבהן זצ"ל.

מת עלי בדרך בעיר לוסקאן בגליל בעסיראביען, ביום אסרו
חג של סבות שנת ה' תקפ"ט. שלום לעפרו! ואני אז בן
שבע עשרה שנה.

שְׁמִישׁ בְּגִבְעָה דוּם, יָרַח בְּעַמֶּק יִלְלָה!
עֲמְרוּ כְּבָבִי מְרוּם, אֲחֹזֵי שַׁעַר חִלְחָלָה!
פֹּה בְּמִשְׁבַּת חֶרֶק, פֹּה בְּגִבְעָה מִתְחַת,
עֲצֻמוֹת בְּהֵן צֶדֶק, יַחַד עַל עֵפֶר גָּחַת.
זָרְעוּ אֹזַר בְּאֶמְיִשׁ, לְצִדִּיק בְּתִמְר פֶּרֶח,
לְצִיּוֹן הִיּוּ שְׁמִישׁ! מִצְבַּת עוֹלָם תִּירַח!

תְּפִלָּה

על קבר אבי זצ"ל .

בְּלִמּוּד , עֲרִירִי , הֵן תִּעָה הַגְּנִי .
 לִיטּוֹא אֶפְרֵשׁ כְּפִי אֶשְׂא יָדַיִם ,
 יָמִין וּשְׂמֹאל , אֶל-כָּל-כְּנֻפּוֹת יְשָׁמַיִם ,
 מִיָּשִׁיב נַפְשִׁי אֵין , אֶפֶס אֹדַע עֵינִי !

אָבִי ! עֵץ שְׁתַּלְתָּ צִמָּא לְמַיִם ;
 צָעִיר רַךְ אָנֹכִי , מִי זֶה יִשְׁקֵנִי ?
 הֵן אֵיבֵשׁ , אִם לֹא כָל־עֵת תִּרְוֵנִי
 מִמַּעַן הַכְּמֹהָה , מִמְקוֹר הַחַיִּים .

לִבִּן הַשְּׁקִיפָה מִמַּעוֹן הַיְשָׁמַיִם
 עַל בְּנֵה בַּיִשְׁפָּל פּוֹרֵשׁ כְּפָיִם :
 אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי , אֵל תַּעֲזוֹבֵנִי !
 רוּחֶה אָבִי , תִּרְאִינָה הָעֵינַיִם ,
 רוּחֶה דוֹבֵר תִּשְׁמַעֵנָה הָאָזְנוֹת ,
 וְכָל עוֹד נַפְשִׁי בִי עֲצֹהָה תִּנְחֵנִי !

הַגּוֹת לְבִי

בדרך , בלכתי כלופקאן קסטנמינה הישנה כי שם ביתי ,
להגיד לאמי ולאחיותי כי כבה נרם .

חֲרָצְבוֹת הַחַיִּים בְּמֵאֵד עֲצְמוּ ,
לְאִשֶׁר לְרֵאוֹת יֵאבֶה כִּי חַיֵּשׁ נִתְקוּ ;
אֲדָּ מֵהֵר יִנְתְּקוּ לְאִשֶׁר נִעְמוּ ,
כְּפִתִיל הַנְּעִרְתָּ הֵם לְאִשֶׁר יִמְתְּקוּ .

לְמִבְּקֵשׁ צִירֵי מוֹת הֵם יִרְחֲקוּ .
אֲדָּ יָבוּ יִדְבְּאוּ , עֲצְמוֹתָיו יִגְרְמוּ ,
יִשׁוּבוּ יִתְפַּלְאוּ בּוֹ אִף יִשְׁחַקוּ ,
יִתְנוּ לוֹ עֲצָמָה , וּבוֹ יִלְחֲמוּ .

אִיךָ אָבוֹא בֵּית ? אַחִיוֹתֵי יִנְאָקוּ ,
אַנְחוֹת אָמִי , אָהָה , אֵלֵי יִצְעֲקוּ ,
מָה אֲגִיד לָמוּ ? בְּמָה יִנְחֲמוּ !
הֵן רוּחֵי חֲפֻלָּה , רַעֲיוֹנֵי פָקוּ .
אֶקְרָא לַמְזוֹרוֹת עַמִּי נֶאֱבָקוּ :
פָּנֵי אָמִי , אַחִיוֹתֵי , בְּנַחֲם קְדַמּוּ !

קוּלִי אֵל אֱלֹהִים

בקום עלי זדים לתרחר ריב ומדון, על בלתי לכתי בברכיהם
ועצביהם זנחתי, ויפרידו ביני ובין אשתי הראשונה עד תתי
לה ספר כריתות, בירח סיון שנת ה' תקפ"ט.

הוי נַרְגָן, בֶּן מְבִישׁ, מַחְפִּיר מְרֻשֵׁעַ!
תִּדְרֹךְ חֵץ נֶקֶם, וְאָנִי לֹךְ מִטָּרָה.
תִּשְׁבִּית שְׁלוֹם בֵּית, שְׁלוֹתִי תִפְרִיעַ,
אךְ עֲלֵה הַשְּׁחַר וְשִׁמְשֵׁי קִדְרָה.

הִנֵּה עֵצִים מְעַצְמוּ, זֹאת הַיְקָרָה,
בְּלָעֲדֵי עֵץ יְבֹשׁ, שְׂאֵלָה תִצְיַע;
וְאָנִי אִף אָנִי, אֲאָנָה בְצָרָה,
אֲנֹוד בְּצֵל, שְׁעָרֵי מִן־אֲנִיעַ.

בְּמַה תִּרְגְּזֶנּוּהָ, כִּי לֹא תִרְגִּיעַ,
וְעַמּוּדֵי אֲשֵׁרֵי בֶּכַח תִּגִּיעַ?
מֵאַחֲרֵי גְלוּלֶיךָ רוּחֵי סָרָה. —
אֵלֵי, חֲזַקְנִי, לִי יִדָּה תוֹשִׁיעַ,
וְעֲלֵי עוֹרִים אֵלָה אֲזַרְךָ תוֹפִיעַ
יִשְׁבוּ יְבֹשׁוּ כִּי עֲקֹשׂוּ הַיִּשְׂרָה!

זַעֲקַת חָמֶם

בקחתי אשה שנית (בירח מרחשון ה' תק"צ) בסועל חודפי בצע
אשר רמוני, בעיר באר אשר בגליל פאדאליען, ותרע בעיני
ואשלחה מעל פני.

מהילך אפוא תִּפְתָּה, כי פִּיךָ תִּפְעֶרִי,
תְּקִיאֵי שְׁעִירִים, אֵף לִילִית תְּקִיאֵי!
מה יִבְעַר אֶפֶךָ, ומה זֶה הַחֲרִי,
מה תִּרְדַּפְּנִי, עָלֵי מִוֶּת תִּשְׂאֵי!

זאת בַּת גְּלוּקָה אֵל חִיקֵי תְּבִיאֵי!
הואַת אֵל מִכְתָּו תִּהְבֶּשֶׁת צְרִי?
עַד מָתַי תוֹרִידֵי אֵל עֶפֶר שִׂיאֵי,
הֲרָפִי לִי תִּפְתָּה! הֲרָף מִנִּי צְרִי!

בַּת־נְעוּת הַמְּרֻדוֹת, עוֹף אֵל תִּגְבִּיהֵי!
לְשַׁחַק אֶהְבְּתִי עָמִי אֵל תִּרְקִיעֵי!
שְׂאֵלָה תִּשׁוּבִי, שְׂמָה תִּסְתַּחֲרֵי,
וְאַתָּה שְׂמִישׁ אֶהְבָּה, מֵעַל לִי תוֹפִיעֵי!
אַתָּה תִּתְּנֵי לִי עֵזֶר, חֲשָׁבֵי תִּגִּיהֵי,
עֵצִים מֵעֲצָמֵי וּבִשָּׁר מִבְּשָׂרֵי!

רְגִישַׁת נַפְשִׁי

בראותי פעם ראשונה העיר אָד ע ס א הבנויה לתלפיות,
בשנת ה'תק"ץ בעשרים לחדש סיון.

מה יפית אָד ס א , חֲמֻדַּת הָעֵינַן!
מי זה הַגֵּה נְשִׂאָה , איזה הסופה?
איכבה היות מאַפֶּס מֵאֵינַן ,
בְּאֶרֶץ תְּלֵאוּבַת , שׁוֹמְמָה וּשְׂרֵפָה?

גַּם רְעֵבָה הִיית וצִמְאָה וְעֵינָה ,
וְהָיִי רִבְלַת בְּלֶחֶם וַיֵּינַן!
נִדְּרוּ לָהּ מִסְכִּיב וְאֶסְפוּ אֶסְפָּה ,
כִּהְאֶסְפוּ הַמְקַנְהָ עֲלֵי הָעֵינַן .

כִּי יִמְצָא אִישׁ אֲשֶׁר נַפְשׁוֹ נִכְסְפָה ,
כִּי עֵשֶׂר יִבְקֹשׁ , כִּי מוֹזֵר וְהַרְוֵפָה ,
כִּי מִיִּמְיָהּ תִּמְנַע יְהִיֶּה הָעֵינַן .
לֹא נִלְחַם כִּי מִלְכָּה מִלְחָמַת תְּנוּפָה ,
לֹא לְקַחְהָ מִיַּד צָרִים בְּחֶרֶב שְׁלוּפָה ;
כִּי בְחֶבְמָה יִסְדֹּתָ , לֹא בְרִמַח וְקִנּוּן !

רַעֲיוֹנֵי עָרֵב

בלבתי לשוח על שפת הים ויעמוד רוח סערה.

וסכיבו גרותיו בלם,
לא יטרפו, לא ימיתו,
לא ירעו, לא ישחיתו
לשה הרובץ מפלם,
ושם הרעה בלי פחד,
פרה עם דוב יחד.

הה, מי ימן לי כנפים
לשאתי מעל האדמה;
אעופה אשכנה שמה,
אאדה עד חוג שמים.
למה פה בבדתי,
אדה, אדה אבדתי!

למה מחלמות האלה,
למה אקיצה אעירה?
למה אשובה העירה,
שם מסגר לרוחי, שם בלא!
שם בין שותי יין,
שקט שלוח אין.

הן השמש ללון נמה
וגרר לרחוץ הימה,
ומננה נגדו שמה
רקיע ארנמן עמה;
שלות השקט סביב,
הג היום לאביב.

רוח צח בשוקה ננתת
אתפני הפים חופפת,
לאט לאט עליהם כרחפת,
פזורה בפזרה וברחת;
גלים לא יראו,
במצולה נחבאו.

ותהלכו על חוג שמים
ענני ערב ספורים,
הבגית כל הרים ויערים,
כל הולך על ארבע הנלים;
שם על יד הנחל
ברע רבין שחל,

וְשָׂמִים בְּגֵאוֹנָם	אֵךְ מָה אֶרְאֶה שָׁם —
יִשְׁחָקוּ לַחֲרוֹנָם,	עַב עֲלֶה מִיָּם !
וְשָׁלְחוּ בְזַעַם	הַתְּמוֹנוֹת בָּרְחוּ,
בָּרָק וְרַעַם,	רִבְצָם שָׁכְחוּ,
וְגִזְרוּ לַגְּזֵרִים	וְסַעַר מִתְּחוֹלָל,
גְּלוֹם, מִשְׁבָּרִים,	יֹשִׁים יָם בְּמִרְקָחָה,
וְיִרַד הַבְּזֻק	וְגַל מִתְּגֹלָל,
בְּקוֹל אֲדִיר וְחֶזֶק,	בְּרַעַשׁ וְצִוְחָה,
לֵאמֹר לְמִי יָם	וְגַל מִשְׁנֵהוּ,
וְלִשְׂאוֹן דְּכָיִם	יִרוּץ אַחֲרֵיהֶוּ,
בְּדַבְּרֵי שְׁלֵהֶבֶת :	מִשְׁבָּרִים
"הַשְּׁפִילוּ שַׁבָּת !	בְּהָרִים
הַיְמָה רְדוּ לָכֶם,	בְּגֵאוֹן
לֹא תוֹכְלוּ הַלֶּחֶם ! "	וְקֵאוֹן
כֹּה בָּרָקִים רַב	יִרְפוּ,
יַעֲרִיזוּ קָרֵב	וְיִרְמוּ
אֶת־מִי הַיָּם,	זָרֵם מִיָּם
וְהָרוּחַ בְּעַיִם,	הַשְּׂמִיָּם,
פִּיהַ פְּעֻרָה	בְּעֵלוֹתָם שָׁמָּה
וְנִשְׁבְּהַ וְסַעֲרָה,	לַעֲשׂוֹת מִלְחָמָה
וְתַחֲזֹק הַמִּלְחָמָה	אֶת־אֵשׁ צָרְבֶת
וְרַעֲרָה הָאֲדָמָה	וּבָרָק שְׁלֵהֶבֶת
בְּתַהוֹם מִתְּתַת,	אוֹיְבֵם עֲזוּ
וְחִרְדָה הַשְּׁתַת.	מִנִּי אֲזוּ.

חיש יִכְרַח בְּרוּחַ .

רַנַּע יִתְנַהֵּ!

לֹא יַעֲמֹד בְּעֵינָיו ;

הִתְעִיף עֵינָיָהּ

בּוֹ וַאֲיִנוֹ .

הוּא פִתְאֵם בָּא יָבֵא ,

וּפִתְאֵם מְקוֹמוֹ עֹזֵב ;

לִבְנֵי אֵל תִּאֲמִין בּוֹ ,

כִּי כָל הָאִשֶּׁר כּוֹזֵב !

כִּי אִפְסֵי דְמִיּוֹנֵי

אֵיךְ עֲפָה אֲבִירָה ,

הֵן אֲעֹזֵב יְגוֹנֵי

אֲשׁוּבָה הַעִירָה .

שָׁם תִּרְוֶן לְשׁוֹנֵי ,

עִם רַעֵי אֲשִׁירָה .

שָׁם עַל בּוֹס מְלֵא יַיִן ,

אֲשַׁבֵּחַ כִּי אֲשֶׁר אֲנִי !

גַּם לְבִי יִחְרַד

וְיִפְתֵּר מִמְּקוֹמוֹ ,

כָּל גֵּיד כִּי יִרְעַד

שְׁבַת שְׁלוֹמוֹ ,

אִפְסֵי חַיּוֹנֵי ,

חַיּוֹן נְעִים !

וְיִיקֶץ דְּמִיּוֹנֵי

מִחֲלֻמֹתָיו ,

וְיִרְדֵּי פְלָאִים

מֵעַל בְּמִתּוֹ .

כִּי חַיּוֹנוֹת אֱלֹהֵי

אֵיךְ שֶׁקֶר—חַיּוֹתֵי ,

שָׂוֵא קִרְאתִי פְלֵא

עוֹף מְרוֹם אֹיֹתֵי ,

כִּךְ אָדָם מְרַמֶּה ,

שָׂוֵא תִשְׁמַח שְׂמוֹת ,

אֲשֶׁרֶה מְרַמֶּה ,

זְכֹר רַב מוֹב

שבעה לה נפשי בימי עלומי (שנת ה'תקצ"ג) בחברת
רעי בעיר דובנא .

עֲתִי עֵרֶן , עֲתִי הִזְהַב !
מִדּוֹעַ מִהֲרִתָּן לְעוֹף פֶּעַב ,
מִה־לֹא אֹיִתָּן פֹּה נֶצַח לְשִׁבְתָּ !
הֵה , שִׁבְנָה נְחֻמְדוֹת , שִׁבְנָה אֶף רַגַע !
אֲבִלְיָה מִיִּגוֹנִי , אֲשַׁבַּח הַנְּגַע ,
הַפְּנָה לְמִשׁוֹרֵר אֲוֹן קְשִׁבְתָּ !

מִזְעָדֵי מְנוּחַ , רַגְעִים שְׁאֲנִימִים !
יָמִים בְּבָשָׁמִים , שָׁנִים בְּשׁוֹשָׁנִים !
מִה־לָּכֶם יִדְמָה עַל שְׂדֵמַת הַחַיִּים ,
הַזְּרֻנְעָה בְּלֵה עֵמָל וְרַעוֹת רוּחַ ;
לִישׁוּא נְעֵמוֹל , לֹא נִשְׁקַט , לֹא נְנוּחַ ,
מָה אִפּוֹא אֲסַפְּנוּ בְּעֵמָל יָרִים ?

הֵן יִשִּׁית הָאָדָם עַל לְחִיהוֹ ,
יִלְךְ שְׁחוֹת תַּחַת שִׁבְט מַכְהוֹ ,
יִשְׁדַּד תִּלְמִי זְמֵנוּ יִמְהַר אֶף יַחִישׁ ;

וְמָה הַקָּצִיר מִכָּל עֲבוֹדָתוֹ?
 רַק אֶמֶל וְאֶנּוּן בְּנִעְוָרָיו וְנִקְנָתוֹ,
 בְּעֵלּוּמָיו סָפִים, בְּזִקְנָה סְחִישׁ.

רַק רָגְעֵי שִׁשּׁוֹן, וּמַעֲטִים הַנָּמוּ,
 בְּמֵרוּצַת חַיִּינוּ הַנָּנוּ בָּמוּ,
 בּוֹכָבִים נִצְצִים בְּרִקְעַת חֲלָדָנוּ.
 רַק הַמָּה בַּמַּחְשָׁד לָנוּ יִבְרִיקוּ,
 עֵת פְּגַעֵי הַזְּמַן תַּחֲתִינוּ יַעֲקוּ
 חֵם יִפְקְדוּ וְיִשִּׁיבוּ נַפְשָׁנוּ.

לָכֵן שׁוּב נָא מִיטֵב יְמֵי חַיִּי, שׁוּב נָא!
 תִּשְׁבַּח יְמֵינִי אִם אֲשַׁכַּחְךָ עִיר דּוֹבְנָא!
 עַד זִקְנָה עַד שִׁיבָה בְּךָ אֲשַׁתְּעִשֶׂע.
 בְּךָ בְּאֲבִיב חֲלָדֵי שׁוֹשְׁנִים קַמַּפְתִּי,
 רַעִים מַצְאֵתִי, אֶהֱבֵתִי, נֶאֱהָבֵתִי,
 בְּךָ נַחֵם אֲמַצָּא, וּבְךָ אֲוַשֶׁע.

אֲזַכֵּרָה עֲלֻמָּי, עֵת בְּנַפְשִׁי פָּרִשְׁתִּי,
 בְּדַרְזוֹר עֲפַתִּי סָבִיב, אֶהֱבָה בְּקִשְׁתִּי,
 כִּי מֵאֶהָבָה וְדָדִים נַפְשִׁי רָקְמָה,
 וְאֶעֱוֶה וְאֶדְד לְמִצּוֹא לִי פֶרֶחַ,

אך שְׁלַג מְצֵאתִי , אך כְּפֹר וְקָרַח ,
אֲמַרְתִּי נוֹאֵשׁ , וְרוּחִי בִי לֹא קָמָה .

עַדִּי בָאתִי עִיר דּוֹבְנָא רַבְתִּי ,
שָׁם אַחִים וְרַעִים פְּרִצוּנִי מְצֵאתִי ,
הֵר זְבוּכִית ! הֵר זָהָב ! שְׁנֵי אַנְשֵׁי סָשִׁי ! *
שִׁימְנֵי לְמוֹדָה לְכֶם אֲזוּ אֲוִיְתֶם ,
לְקַחְתִּי שְׁמַעְתֶּם , אֲךָ רַעִי הָיִיתֶם ,
מִפִּי לֹא תִמְוֹשׁוּ וְשִׁמְכֶם לֹא אֲשִׁי !
מֵה־פִתְקוֹ הֲרַגְעִים יַחַד נִקְבְּצֻנוּ ,
אִישׁ אֶת־רַעוֹ הִזְקֵנוּ אֲמַצְנוּ ,
לְסוּר מֵאֲפֵל וּלְבַקֵּשׁ אוֹר דַּעַת .
עֲלִית קִיר קִטְנָה הַכִּילָה בְלָנוּ ,
צַר לִי הַמְּקוֹם , לֹא אָמַר אִישׁ בְּנוּ ,
וּלְהַקְשִׁיב הִטָּה אִישׁ אֲזֵן שְׁמַעַת .

וּלְפָנוֹת הָעָרֵב הִלְכְנוּ לְשׁוֹחַ ,
וּתְפִלָּא בְשֵׁם נִשְׁמַת הָרוּחַ ,
אֲךָ שְׁלוֹם לָנוּ , אִין צוֹחָה אִין פְּרִין .
גַּם לְקַתְנוּ גַּם נִשְׁבַּתְנוּ הַבַּיִת
סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים , אִין שְׁמִיר שִׁית ,

*) Glaeberg, Goldenberg, Seidmann.

גן עדן היתה לפנינו הארץ!
 ימים נחמדים, רגעים פדודאים!
 זכרונוכם לפני מה־נחמד מה־נעים!
 כִּדִּי אֶזְכְּרֶכֶם הֵן רוּחִי בִּי תָחִי.
 גַּם אַחֲרֵי אֶזְכֵּן וְהָיוּ כִּצֵּל יִצְרִי,
 אֶזְכְּרֶכֶם וְאַחֲדֵשׁ כִּנְשֹׁר נְעוּרֵי,
 אֲדָם עֲלוּמִים עוֹד יִצְיֵן עַל לְחִי. —

לְעוֹר עֵינַיִם

סזמור שיר

האמער! מילטאן! בן־מנוח!
 נחמו, נחמו חרל פח!
 למדו העיר כנור גבל,
 למדו גגן עור עין,
 אז לי משחק יהיה חבל,
 חזאי תבל — מחרם אין!

ראה אוכה אף כנורי;
 קסתִי, עטי — קלדי, אורי.

אך אל אַרְאָה גַּאוֹת פְּתִי*,
 קנָאָה, נָקָם, כָּל רַע בּוֹ הוּא;
 יַחְמוֹד בְּסִפִּי, יַחְמוֹד בְּיַתִּי,
 לְסִפּוֹת פְּתִי*, רִיק עַל בְּהוּ.

אך אל אַרְאָה יוֹד מִתְעַרְהָ,
 אל בוֹ אֶתְחַר, אֵל אֶתְנַגְדָּה.
 לָמָּה אֶהְיֶה לִּי לְסָבָל,
 אֶהְיֶה שְׂבוֹר לֹא מִיּוֹן,
 בְּרֵאוֹת זְקִים, בְּרֵאוֹת כְּבֹל,
 רוֹדְפֵי הַבָּל בְּחֶמֶת קוֹן?

אך אל אַרְאֹה עֲרֹנֹת אֶרֶץ,
 שָׁם אֵין מִסְפָּר רְמֵשׁ, שְׂרָץ;
 שָׁם עַל גַּחֲזוֹן יִלְךְ גִּבּוֹר,
 לִפְנֵי שָׂרִים כְּתוֹלְעֵת.
 שָׁם אֵין תְּקוּהָ, שָׁם אֵין שִׁבְרָה,
 עֲדֵי קִבְרָה אֶל-אִישׁ דַּעַת.

את כְּבוֹדִי מִי יִחַלְלֵנִי
 רְאֵה תְּמִיד נִגַּד עֵינֵי!

* תראשון תאר לכסיל — מיון פהקד — (תשלי ט' ד') וחשני שב
 הסקרה לכסילות — ריש טהקרהיים — (סס א' כב).

לו אֶת־עַמִּי אַךְ אוֹכֵלָה
 תִּפּוּשׁ בְּטַח בְּלִי־הַיָּמִים!
 אוֹרֵי אֲדַע כִּי לֹא כָלָה,
 נִשְׁמָשִׁי עֲלֶיהָ — בֵּין חֲכָמִים.

צִיּוֹן

לְנַפֵּשׁ בְּתֵי שְׁפָרָה

ילדה 5ת תשע שנים ומחצה אשר מתה עלי בבערדיטשוב
 בשלשה עשר לחרש הראשון שנת תר"ט לפ"ק ונפשו
 עליה תאבל! —

בְּתֵי! הֲלֹא תַעֲרִי לְקוֹל הַבָּכִים
 מְחַפְּלֵי־נִשְׁמֹת בְּעֶפְרָה פֹה עָלֵי קֶבֶר,
 לֹא הִתְעוֹרְרִי שׁוֹשְׁנָה מִבֵּין חוֹחִים,
 לֹא תִבְאִי הִנֵּה לְרַפְאוֹת אֶת נֶשְׁכָּר
 אֲבִיד וְאַמֵּד, כִּי הִנָּחֵם מֵאֲנִי,
 הֲלֹא תִקְוִי וְיִמְיֶנָּה תַחֲבַקְנֵנוּ?

עַד־מָתַי תִּישְׁנִי בְּאַרְץ מִתְחַת ,

את זרעות המות עד מה החבקי ?
האב לך מות , האם לך השחת ,
כי אהבת אותמו , פיהם הנשקי ,
ואותנו שכחת , אהובת נפשנו ?
שובי , אהה בתי , שובי אלינו !

הלא אנכי אביך , ראי ! הכירי !
וואת האמללה , הלא אמך הנה .
הקיצו משנתך , אגא העירי !
ראי דמעות עיני אף דמעות עיניה ,
צאי מקברך , שמעי קול תחנונינו ,
באי בתי , ומחי דמעות עינינו !

« שוא ! לא תצא ! » קול קרא אלי • הָרָף !

« עצמו חבלי מות , לא ינתקו ,
מלאך המושחית לא יפליט הָרָף ,
ובני איש את-אלים לא יאבקו ;
לשוא בן-אדמה תזעק אלינו ,
כי תרבה בכי לא ירד לבנו . »

מה-תביט לארץ , תבקש באדמה ?

כלה וכלה הטמון בין רגבים .
שוא מרום עיניה , בקש גא שמה ,

את אשר עלה מעל לבוכים ;
 נשמת בתך היא , לא נשארה בקרבנו ,
 רק הננייה נקח , היא מנת חלקנו .

ומה ? אם בתי שמזמה עלתה ,
 מהרפצע לאביה נשאר בחיים ?

הנה בערפל פניה פסתה ,
 ואני לא אראנה עוד בעינים ;
 הוה אלים , הוה אלים , הבל תנחמונו !
 עד מה אלי תפתה , עד מה תרמונו !

הרף ! • קרא שנית קול אדיר וחזק ,
 הרף מחרף , בן אדם , תולעת ! •
 קול ירד ממרום במראה הבזק ,
 קול עז מדבר אלי , ואוני שמעת :
 "אל תהן את-פיה לחמא למלכנו ,
 צדיק וישר הוא , אין עול בינינו ."

כי יהיה גבר שנים שבעים , שמונים ,
 וכי מבטן שאלה יוכל הילד ,
 עשה שניהם יי רב אונים ,
 הוא המחיה אף ממית מתים מחלד .
 על-מה יעשה-בה , אין יודע בנו ,

לא בא בסודו אף אחד מאתנו . »

ירק זאת ידענו : יש שארית לנפש ,
יש שארית אף לנפש מוסר פרעת !
לא תקלה כנויה בפייט ורפש ,
וביין מצולה איננה טובעת ;
כי עלה תעלה , זאת ראו עינינו ,
אם היום אם מחר , אל-אלהינו . »

« אבל יתרון לנפש ילד , התמימה ,
כי בנעוריה בית אביה שבה ;
בגדה לא דבק מן החכם מאומה ,
רק היא לבדה בעון לא נתעבה ,
וכעזבה הארץ תחת רגלינו
היא תגביה עוף לשבת בתוכנו . »

ומהלכם אפוא , כי בשכרון מתנים ,
תאנחו על מת , לו בקר לא-עבות ?
הלא עליכם תדמענה עינים ,
ההולכים בחשך , אתם האבות .
חפשו נא דרביכם ושובו אלינו ,
או תמצאו בהכם , תמצאוה בחיקנו . »

אל השנה היציאת

שנת תקצ"ט

בְּטָרִם יבא שְׁמִשְׁדָּה , יום זה טָרִם יֵרֵד ,
 תִּנְי לִי יֵרֵד , אֲנִישְׁקֶךָ טָרִם נִפְרֵד !
 טוֹבֶךָ שְׁבַעְתִּי , גַּם רָעַתְךָ רְוִיתִי ,
 יִינֶךָ שְׁתִּיתִי , שְׁמַרְיֶךָ מְצִיתִי ,
 וּבְלִבְךָ הַיּוֹם הִנֵּה אוֹתִי תִשְׁאִירִי ,
 בַּק אֶת־יִגְרֶךָ בְּבֵית , אֲכֵן לֹא אֶת־דַּגְרִי .
 הֵן רַבִּים נִשְׁלַחְתָּ לְפָנֶיךָ ,
 וְאוֹתִי הַיְשָׁאֲרֶת לְסִגוֹר עֵינֶיךָ .

שׁוֹבֵי נָא , שׁוֹבֵי , אֵל חֵיק אֲבִיךָ הַיְצִיח !
 לְמַעַן לֹא תוֹסִיפִי רְאוֹת פֶּה שֹׁד וְרֵצַח ;
 כִּי אֵת הָאֲדָרְמָה הַזֹּאת הָאֲהוּבָה לָנוּ ,
 בְּחִנְתָּ וְהִדְעִי בִימֵי שְׁבַתְךָ אֶתְנוּ .
 בַּק בְּבֵתִי תַעֲנֶנְיָה עֵץ פְּרִי יִפְרִיחַ ,
 וּבְכֹל מְקוֹם קוֹץ וְדֹדֵדֵר לָנוּ תַצְמִיחַ ,
 אִם מְעַט מְזוּעַר נִמְצָא בָּהּ נַחַת ,
 מִה־מָּאֵד רַבּוּ פַחַד וּפְחַת .

הַאֶסְפִּי לְמִנּוּחַיִכִי , אֶל-אַבוֹתֶיךָ !
הִנֵּה שָׁנוֹת דָּוָר דָּוָר בְּשִׂמְחָה יִקְדְּמוּ פָנֶיךָ ,
וְזֶה חֶסְדְּךָ תַּעֲשֵׂי עִמִּי מָרָם תַּעֲבֹרִי :
בְּקִשִּׁי נָא פָנֶי אַחֻתְךָ , אִמְרִי לָהּ אִמְרִי ,
כִּי תָבֹא תָבִיא לִי יִשַׁע וְנַחַם בְּכַפְּהָ ,
וּבְיוֹם יֵצֵאתָה בְּעֵת חַיָּה תֵצֵא בְּנִפְהָ ,
תֵּאָהֱבֵנִי בְּאַמֶּת וּבְתָמִים ,
וְתַעֲזֹבֵנִי פֹה לְאַרְךָ יָמִים .

הַגִּיּוֹן

לְמַשׁוֹרֵר עַל עֵרֶשׂ דָּוִי

בראשון לימות השנה, בשנה הראשונה למאה השביעית
אשר לאלף הששי .

מְזֻמּוֹר שִׁיר

הִנֵּה חָלְפוּ לָמוּ עוֹד שָׁנִים עֹשֵׂר חֲדָשׁ ,
מֵאֵן קוֹל הַעֲפָר שִׁמְעֵנוּ בְּקִדְּשׁ ,
וְאֶל-בֵּית-אֱלֹהִים בְּרַגְשׁ יַחַד נִאֲסָפְנוּ ;

בְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים יַחַד בָּנִים וְאָבוֹת ,
שִׁפְכְּנוּ לִבְנוֹ לִפְנֵי בְּחֵן לְקָבוֹת ,
אִם דְּמַעַת עֵינֵינוּ בְּמַטָּר הִרְעַפְנוּ .

שָׁמָּה בְּבֵית קְדִישְׁנוּ פָּנֵינוּ קְדִימָה ,
אֶל-זֹאת הַתּוֹרָה בְּהִיבֵל יְיָ פָּנֵימָה ,
כִּי הִיא חַיֵּינוּ וְלֹא נִפְשֵׁנוּ שׁוֹאֵפֶת ;
מִכָּל-מַחְמְדֵינוּ , סְגֵלוֹת אָבוֹתֵינוּ ,
אֲךָ הִיא נִשְׁאָרָה לָנוּ וְתִפְאָרְתָהּ עֲלֵינוּ ,
לְאוֹת עַל יַדְנוּ , בֵּין עֵינֵינוּ מִטְּפֶת .

חֲלָקִי בַקֶּדֶשׁ , הָאֵח , מֵה-נְעִים הִיָּה ,
לְבִי שָׂמַח בְּקִרְבִּי , אִם רוּחִי כִי חִיָּה ;
כִּי יַחַד בְּקֹהֶל אַחִי שִׁיחִי שִׁפְכְּתִי .
יִדְעֹתִי כִי אֵל יֵאוּזֵן אֵל שׁוֹעֵתִי ,
כְּעֹלָה וּכְקֹרְבָן תִּקְרַב לִפְנֵי רַבְּתִי ,
כְּיִשׁוּבֵי מִבֵּית אֱלֹהִים בְּשִׂמְחָה הִלְכְּתִי .

וְאוֹלָם בְּרַד עָלַי יִצְוֵי אֲשַׁכְּבָה עִתָּה ,
בְּקִרְבִּי חֲשֵׁבֶת לַיִל , סְבִיבוֹתַי עֲלֵמָה ,
רַעִי נִדְדוּ מִנִּי גַלְמוֹד עֲזוּבוֹנִי ;
לְבָרִי נִשְׁאָרְתִּי אֶת-מִכְאוּבֵי וַיְגוּנִי ,

מִזְעָקַת שְׁכָר וְאַנְחָה גַּחַר גְּרוֹנִי ,
וַיִּלְיֵדִי בַּיִת דְּמִיּוֹנֵי אֶף הֵם יִסּוּבּוּנִי .

כִּי יַעֲזוּב הַדְּמִיּוֹן בַּיִת שֶׁכָּל וַדַּעַת ,
וְדַבֵּק בַּמַּחְלָה אֶת הַנֶּפֶשׁ קִבְּעַת ,
וַיִּלְדוּ וְהַמְּלִיטוּ בָּנִים וָרִים כְּחַשִּׁים ;
לָבֵן הַחוֹלָה לֹא יִשְׁקֵט , לֹא יָנוּחַ ,
יִתְרַד לְקוֹל עֲלֵה גֶדֶף וּלְקוֹל הַרִיחַ ,
צֵל קִירוֹת הַבַּיִת רֹאֶה בְּאַנְשֵׁים .

כֹּה עַל מִשְׁכָּבִי כִּמוֹ בְּחֵלוֹם חֲזִיוֹן לַיִל ,
אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תְּמוֹנוֹת גְּבוּרֵי הַחֵיל ,
הַשְּׁמָרִים סִשְׁמַרְתָּ שְׁעָרֵי הַשָּׁמַיִם ;
יְרוּצוּ , יַעֲפוּ , בְּכָל עֵבֶר וּפְנֵה ,
מִגִּישִׁים לְאֱלֹהִים כָּל תְּפִלָּה , כָּל תְּחִנָּה ,
וּלְפָנַי הַדּוֹם רַגְלָיו מִשְׁתַּחֲוִים אֲפָיִם .

אִם אֲמַנָּם יַדְעֹתִי כִּי אֶךְ שְׂוֹא חֲזִיתִי ,
הָאֲנֹכִי אֲמַר אֱלֹהִים רְאִיתִי ,
לֹא יֵרְאוּהוּ שְׂרָפִים אֶף כִּי תִתּוֹלַעַת ?
אוֹלָם בְּכָל אֵלֶּה אֶךְ בְּרֹאֶה שְׁגִיתִי ,
אֶת־אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם לְגַגֵּדֵי שׁוֹתִי ,

אָבֵל יֵשׁ אֱלֹהִים , וְנַפְשִׁי מְאֹד יוֹדַעַת !
 לָכֵן אֶקְרָא לְאֱלֹהִים מֵעַל מִטְּתִי ,
 אֶקְרִיבָה לְפָנָיו מִנְחָה גִסָּה דַמְעָתִי ,
 אֶת לֵב גִּשְׁפָּר עַל מִזְבְּחוֹ לַרִיחַ גִּיחַח :
 שְׁמַע קוֹלִי שְׂדֵי , הִחַיֵּנִי וְהַחֲלִימֵנִי !
 בְּיָמַי עֲלוּמֵי רְאוּת שַׁחַת אֶל תִּתְּנֵנִי ,
 וְלִרְאוּת עֵזָה וּכְבוֹדָה עוֹד אֶחְלִיף בָּח .

אִם פְּעֻרָעַר בְּעֵרְבָה אֲנֹכִי הַפַּעַם ,
 שְׂדֵי , אֶהְיֶה תוֹרְנִי דַעַת וְטוֹב טַעַם !
 וְלִקְרָא בְּשֵׁם קִדְשָׁה אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח !
 אֶל תִּפְלֵת הַעֲרָעַר הַקְּשִׁיבָה נָא אֵלַי ,
 מֵעַרְשׂ דְּוֵי הַקִּימֵנִי , בְּרַח אֶת חִילִי ,
 אֲשֶׁרֵי הַנֶּבֶר תִּסְרְפוּ וּבָה יִבְטַח !

אל השנה הבאה

שנת תר"א

ש ל ו ם !

תחת כנף בגדך, גברתי, מה זה תשאי?
 אל תבסי מפני, גלי, אל תיראי!
 כי ברכה תביאי ולכה בשרה מצאת;
 הגה תבלים תפילי לי בנעימים,
 עוד תצלנה אזני מדברים נהמים,
 דברה לי טרם לכתה אחותך היצאת.

שנים עשר חדש אני באהבתה שגיתי,
 והיא נעלמה ופניה לא ראיתי,
 עד יום האחרון הצעיף לא הסירה;
 והי טרם עברה נגרו לה דמעותי,
 ותישק לי ותאמר: «אלכה אל אבותי,
 ואתה הושיט ספרי לאחותי הצעירה.»

• לז ארבו הפעם ימי שבת עמך,
 כי עתה גמלתיך, החנקתי את יגדך,

תחת אהבתך כי היתה לי נאמנה ;
 ואולם לבוא אל המלך הן אני קרואה ,
 שם במקום נאמן גם אני יחד תקועה ,
 בבית אוצר הזמן בשנות קדם בלנה .

• וואהותי הצעירה זאת הנה היא באה ,

מפתח הבית אך יצא יצאה ,
 ללכת למלך על הארץ מתחת ;
 לה היתן הספר על ידה שלום ,
 ומצאיהן בעיניה ובחיקה תנוח ,
 כי נעימות בימינה ובשמאלה נחת .

בה נחמתני אחותך טרם עברה ,
 לבן הוי ברוכה וברוך בואך , יקרה !
 אך אל תכסי מפני זהר קרנך ;
 ומה ייש אתך ? תני , אל נא תחביאי ,
 פתחי אמתחתך , את ברכתך הוציאי ,
 כי על-כן יצאתי בה לשחר פניך .

אל תעקביני עקוב פשנים עברו ,
 בתקוה ילדו בתקוה קברו ,
 ערם יצאו וערם שבו נסעו ;

התקנה הבאת לנו על ידך עתה ,
 היא תהפוך לאור יומם כל־חשך ועלמה ,
 יגון יפתר , ישע ונחם יראו .

פ ר ח

עלי קבר שנת תר"ח

למנצח בנגינותי

היום בהאסף אל אבותיך ,
 אל חיק הנצח בשובך שנת תר"ח ;
 קחי נא מנחתי הבאת אליך ,
 על קברך אניחה זה הפרח .

שנים עשר חדש היית מלכת ,
 ובשבת זעם מלכת עלינו ;
 ויהי הארץ כמעט נהפכת ,
 רק בכי ואנחה היתה חבלנו .

תר"ך הנפת על זקן ונער ,

שְׁלַחַתְּ אִישׁ וְסַעַר וְקָטַב מְרִירִי ;
הַמְצֵל מֵאִשׁ הַמִּית הַסַּעַר ,
וְאֵב הַמּוֹן בְּנִים הוֹלֵךְ עֲרִירִי .

שֵׁם גְּבוּרֵי קָרֵב הָרַב אֲכָלָה ,
פֹּה מֵיטֵב הָעַם הַמִּית הַדָּבָר ;
הַפְּכֵת לָנוּ הַבְּרָכָה לְקַלְלָה ,
וְשִׁדְמַת אֲכָל נְהַפְכָה לְקָבָר .

כָּל-כְּלִי-זָעַם הוֹצֵאת מִן הַתַּפְּתָה ,
כָּל-דָּע וְכָל-נִגְנַע מֵגִיָּא בְּן-הַנֶּסֶם ;
וְהַזְּבָחִי וְהַאֲכָלִי אֲנִשִּׁי מוֹפֵת ,
אֲרַבֶּת לְדָם וְהַצְּפֹנִי לְנִקְי תַנָּם .

אֶת-מִי הַשְׁלַמְתָּ וְנִקָּה מֵאֲלֹתֶיךָ ,
וְעַל מִי רָעַתְךָ , הִיָּה , לֹא עֲבָרָה ?
קִצִּינִי-עַם שָׁבְעוּ אֶת-כּוֹס הַחֲמָתְךָ ,
וְדָלִים לֹא מִצְאוּ עֲזָרַת בְּצָרָה .

נִשְׁפַּתָּ בְּרוּחְךָ וְהָיִי הַמַּגִּפָּה ,
הַנִּיפּוֹת יָד , וְהַצַּתִּי אִישׁ לָחֶם ;
אֶת-עָרִים בְּצוּרוֹת נָתַתָּ לְשֹׁרְפָה ,
לְאֲרֻצוֹת וְאִיִּים הַחֲסִרְתָּ הַלָּחֶם .

תַּפְתָּה מִיַּדְךָ מָנָה לְקַחְהָ ,
 אֶת־שְׂאוֹל וְאֶת־אֲבֵרוֹן וְזִבְדָּתָ וְזָבֵד ;
 סָבְסַכְתָּ עִיר בְּעִיר מִמְּלָכָה בְּמִמְלָכָה ,
 מִפְּנֵי אֲדָנָיו מִתְּפָרֵץ הָעֶבֶד .

שְׁמוּעָה מִמְּרַחֵק תִּפְּיֵל אִימָתָה ,
 מָוֹת בְּבֵית מִשְׁחֵר לְפָרֶף ;
 תִּעְלַת הָעוֹר מַחוּץ נִכְרְתָה ,
 לְמִלְאָה הַמִּשְׁחִית אֵין אָמַר : הֶרֶף ! -

כֹּה הוֹנְעֵתִינוּ שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ ,
 כָּל־יָמֵי מְלָכְךָ לֹא נִחַת מוֹעֲפֶךָ ;
 אִזּוּ הַפְּרָתָ כָּל־בְּרִית , חִלְלָתָ כָּל־קִדְּשׁ ,
 לְדָם כִּי צָמַת , הֶרְצַח בְּשִׂאֲפֶךָ .

עָתָה גַם עֲלֶיךָ הַכּוֹס עֶבֶר ,
 נִשְׁתִּית מְצִית אֶת־כּוֹס הַתְּרַעְלָה ;
 נִשְׁבַּט מִשָּׁל מִיַּדְךָ אֵל שֶׁבֶר ,
 וּתְאָבְלֵי גַם אֶתְּ , אָהֶה זוֹלְלָה !

עָתָה צַר לִי עֲלֶיךָ נְשַׁנַּת תְּרִיחַ ,
 יִדְעֵתִי כִּי נִחַמְתָּ עַל הֶרְעָה ;
 עַל־כֵּן הִבֵּאתִי לָךְ זֶה הַפְּרַח ,

למען הספרי לאחותך הבאה :

כי גם עליה מזורה הרשעת ,
 גם היא כמוך לא תמלוד לנצח ;
 אל תבא עלינו בהרב ובקשט ,
 אל נא תשאף בזעף שד ורצח .

ספרי לאחותך , אנא ספרי :
 כי שוא אכול אדם באכול לחם ,
 מלוד על אנשים בחמת קרי ,
 כונן על פניהם , שיתמו נשכם .

מה יתרון לשנה ברדתה נשחת ,
 כי אכלה ושבעה גרמה עצמות ?
 התשבע עדן ? התרוה נחת ?
 גם עליה יפקד מות המות !

בקשי נא פני אחותך , בקשי ,
 תת לבני אדם ברכת שמים ;
 גם עלי תחוס , תעביר את-דישי ,
 ותשאיר בצאתה לי עשר וחיים .

נִכְתְּבָה וְנִחַתְמָה זֹאת הַשִּׁירָה ,
 בַּחֹדֶשׁ הַיְשׁוּשִׁי , בְּאַחֲרוֹן לַחֹדֶשׁ .
 קִמַּץ שְׁנַת תַּגְרָה , וְקִמַּץ כָּל צָרָה ,
 בְּעֶרְבַּי רֵאשׁ הַיְעָנָה , שְׁנַת הַדְרֹת קִדְּשׁ .

אַגְרַת הַפּוּרִים

משלוח מנות לפורים תר"ג
 אל כבוד החכם המפורסם נדיב ושוע השר הנכבד
 דאקסאר ב' אַבְרָמֶזְאָהֵן נ"י

אֲנִי פּוּרִים , לִי שִׁירִים , לִי גִילָה ,
 לִי צְדָקָה וְחֶסֶד וּמִישְׁרִים ;
 לְעֵנִי הֵן אֲנִי אֶסּוּל מְסֻלָּה ,
 לְדַרוֹךְ עַל מַפְתָּן שׁוֹעִים וְשָׁרִים .

חֲבִלְיִי עֵין מִיָּן , רֵשׁ וְעֵשֶׂר ,
 יַחֲדוּ יָרְנוּ עִם נִגְנִים וְשָׁרִים ;
 מַעֲוִי פְחַלְלִים בְּחַלְלִים יִשְׁרִי ,
 הִלְךְ וּכְבָה בִּי רֵאשׁוּ יָרִים .

אין אבל בתבל, אף אין צעקה,
 ששים ושמחים וקנים עם גערים;
 יד יפתח ויבטח זרע צדקה,
 כי ומצא ביד עליון מאה שערים.

אני אהן פונת לתונת גאנחים,
 יסבו עיר יעפו בצפרים;
 מנות, מנדמת, היום נשלחים,
 מתנות לאבנים, בקל הערים.

הנדיבים פרביבים ארץ ירוי,
 יעניקו משוכם גם לזרים;
 לכל דרש, כף פרש, חסדם יצוו,
 בשתר פרש על ראש ההרים.

אני פורים, לשבורים אהן חן,
 כי ישתו ומצו יין עם שמרים;
 לבן עושו גם חוישו פת עם בן,
 שמי זכרו וישכרו דודים יקרים.

אני פורים, באורים פברוני,
 בבשר צלי ומבשל עם פרים;
 בכוס ענבים באהבים שמחוני,
 בכוס ענבים באהבים שמחוני,

יקומו וישחקו לפני נְעָרִים .

שֶׁלַחַן עֲרֵבְתִי יִין מְסַבְתִּי
 לְשִׁשׁוֹן הַפִּכְתִּי כֹּל מְסַפְדֵי מְרִים ;
 יִשְׁבַּח אִישׁ אֶבְלוֹ , רַק יִשְׂמַח בְּחֶבְלוֹ ,
 אֲכֹל גַּם שְׂתֵה לְכוּ נָא הַנְּבָרִים .

וְזֹאת בְּרֵכְתִי , מִנְחָתִי לְצֹאן אָדָם ,
 הַסֹּבְבִים בְּשׂוּקִים , כְּמוֹ עֲדָרִים :
 כָּל-שׁוֹעַ לְשַׁבֵּעַ יִמְלֵא יָדָם ,
 הַמְּמַעִיט יֵאָסֵף עֲשָׂהה חֲמָרִים .

הכותב וחותם בשם המורים

לְנֶבֶל הַשִּׁקְרָן מִכֶּתֶם

שׁוֹא קְרוֹא לוֹ בַּיָּב תַּעֲחִילוּ בּוֹשָׁה !
 הֲלֹא רַק מְרֵאָה הוּא רַק מְרֵאָה לְמוֹשָׁה !
 הַדְּבָרִים כִּי יֵרָאָה אִו יִשְׁמַע אוֹתָם ,
 הֵן יִהְיֶהכּוּ בְּקֶרְבוֹ כְּמוֹ הַמֶּר חוֹתָם !

שיר היין

אור לארבעה עשר לחדש אדר שנת די יין וְשִׁכָּר

הַגָּפֶן , הַגָּפֶן , אֵת תְּאוֹת נִפְשֵׁנוּ !

הַגָּפֶן , הַגָּפֶן , בְּךָ נָרִים קָרְנֵנוּ !

הַגָּפֶן , בְּדַמָּה תִּרְתִּיחַ דְּמֵנוּ !

נֹאמְרָה לַגָּפֶן : מְלָכֵי עֲלֵינוּ ! —

יֵשׁ אֱהָב שִׁכָּר , יֵשׁ מִים חַיִּים ,

יֵשׁ מִיץ תְּפוּחִים , יֵשׁ יִשְׁתָּה מִים ,

יִשְׁתָּה כָּל־אֱלֹה הוּא יִשְׁתָּה לְעַג ;

צֵא תֹאמְרוּ לוֹ , עֲלֵה קֶרֶחַ !

מִה־בְּצַע בְּשִׁתּוֹתוֹ ? יִשְׁתָּה וְדֹאג .

רַק יִשְׁתָּה יֵין רִישׁוֹ שׁוֹכֵחַ :

יַעֲלֶה רַק יֵין עַל שְׁלֹחֲנֵנוּ ,

נֹאמְרָה לַגָּפֶן : מְלָכֵי עֲלֵינוּ ! הַגֶּסֶן הַגֶּסֶן וְכוּ'

מִה־יִשְׁכָּר שְׁחֹר כִּי נַעֲבֹדְהוּ ?

מִה־מִיץ תְּפוּחִים כִּי נַחְמְדְהוּ ?

(* Eau de vie. Auch mit שכר wird hier, dem unter dem Volke üblichen gebrauch nach, Porter, Bier, gemeint.

מה־מים חיים החיות נפְּשֵׁנו ?
 ומה־מי נחל נחלת הדָּגָה ?
 האֵלֶּה יוכלו הַטִּיב חֲבָלָנו ?
 אֵלֶּה יְצַלִּיחוּ גֵרֵשׁ הַדְּאָגָה ?
 הַיַּיִן לְבָדוּ יִשְׁמַח לִבֵּנו ,
 נֹאמְרָה לְגַפֵּן : מַלְכֵי עֲלִינוּ ! הַגִּסָּן הַגִּסָּן וכו'

יֵשׁ אוֹכֵל הַרְבֵּה , הַפְּטָן יִמְלֵא ,
 יֵשׁ בְּקִרְוֵא סֵפֶר הַיָּמִים יְבִלֵּה ,
 יֵשׁ שֵׁקֶל בְּסֶפֶר , סֵפֶר וּמִנֵּה ,
 יֵשׁ אֹהֵב לִישָׁן , לְשֹׁכֵב סְרוּחַ ,
 יֵשׁ נִשְׂא וְנִתֵּן , מוֹכֵר גַּם קוֹנֵה ,
 יֵשׁ חֲבִיב יָדָיו , יִהְיֶה אֶף רוּחַ :
 אֵל נָא בְּקַהֲלֵם הַיַּחַד פְּבוֹדֵנו ,
 נֹאמְרָה לְגַפֵּן : מַלְכֵי עֲלִינוּ ! הַגִּסָּן הַגִּסָּן וכו'

מֵה־יִתְרוֹן אוֹכֵל , קִרְא בְּסֵפֶר ?
 מֵה־יִשְׁמֹן וַיִּחַפֵּם עֲפָר וְאֶפֶר ?
 מֵה־כֶּסֶף כִּיֹּב שֵׁקֶל בְּפֶלֶם
 חֲנֹף אֶף רַגַע וַיִּכְגַּד מִשְׁנֵהוּ ?
 עַל־כֵּן הוּא לָנוּ לַעֲג וְקָלָם ,
 רַק שִׁתָּה יַיִן נָעִים חֲלָקְהוּ :

אֵל כּוֹס הַיַּיִן נִשְׂא עֵינֵינוּ ,
נֹאמְרָה לְגַפְּנִי : מְלָכֵי עֲלֵינוּ ! הַגִּסְנִי הַגִּסְנִי זְכוּרִי

סָכַל , מֵה־תִּישָׁן , תִּסְגֹּר בַּת עֵינַי ?
הַקִּיצָה וְרַגְלִי עוֹרָה , הֵא יַיִן !
שָׁמּוֹר לָךְ מוֹעֵד , מֵאֲתָמוּל עָרוּךְ ,
הַיִּשָּׁן שְׁנַת עוֹלָם , הַיִּשָּׁן הַפְּוֹת ;
בְּלִילָה הַהוּא , לַיִל אָפֵל וְאָרוּךְ ,
לֹא תָבֵא רִנְגָה - אַף לֹא עֲצָבָת :
כָּל-עוֹד פֹּה נִחְנוּ נִשְׁתָּה יַיִנֵנוּ ,
נֹאמְרָה לְגַפְּנִי : מְלָכֵי עֲלֵינוּ ! הַגִּסְנִי הַגִּסְנִי זְכוּרִי

מֵה־קִּנְיָיִךְ אֱלֹהִי , אִישׁ בְּעַר !
אֵל אֲפֹן הַזְּמַן מִן לִפְנֵי שְׁעַר .
הַיּוֹם קִנְיִתִּי , שֵׁם לָךְ עֲשִׂיתִי ,
עִשְׂרֵי הַרְבִּיתִי , הַרְבַּת לָךְ רַעִים ;
מִחֵר הַמִּכְרָה , רַלּוֹתִי , חֲלִיתִי ,
דְּרִשְׁנָא רַעִיךָ מִפְּתָחֶךָ שׁוֹבְעִים !
לְעִתּוֹת בַּצָּרָה רַק יַיִן רִעְנוּ ,
נֹאמְרָה לְגַפְּנִי : מְלָכֵי עֲלֵינוּ , הַגִּסְנִי הַגִּסְנִי זְכוּרִי

וְאִתָּה הֶעֱצַל , חִבְּקִי יָדַי ,

בְּסֵלִם דְּמִיּוֹנָה עֲלֵה שָׁמַיִם ,
 מִדָּר רָקִיעַ , מְנַה פּוֹכְבִים !
 מַה־תִּמְצָא שָׁמָּה עֲנֵג וְנַחַת ?
 אִין גְּפֹן בַּשַּׁחַק , יִין בְּעֵבִים ,
 לְשׁוֹנָה נִשְׁתָּה תָמוֹת לַשַּׁחַת :
 עֲזוּב שְׁמִיהָ וְרָדָה אֵלֵינוּ ,
 נִאמְרָה לְגִפֹן : מְלָכֵי עֲלֵינוּ ! הַגִּסן הַגִּסן וכו'

מִכְתָּם לְרוֹפֵא הָעֵשִׂיר

נַחְבֵי הַרוֹפֵא לֹא יָדַע עֲצָבָת ,
 בְּכָל־אֲשֶׁר יִפְנֶה יַעֲשֶׂר וַיִּצְלַח ,
 כִּי־בִבְרַת־לוֹ בְּרִית אָמַר לוֹ בְּבוֹר־מֹות :
 תִּן־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהַרְבֵּשׁ קַח לָךְ .

שִׁירָה שְׁלוּחָה

עם הספר פְּרָחֵי הָאָדָב יב אל האדון סְרַגְי סִמְבּוּיִץ אֲוֹרֶף
שִׁיר הַתְּחַכְמָה בארץ רוסיא, ביום 28 נאָוועמבר 1845 (י"א
כסלו תר"ו) עלתה השירה הזאת מזיטאָמיר לקרית סלך פי"ב.

לְפָנַיִם בְּיִשְׂרָאֵל בְּעֵלוֹת מִנְחָה וְזֹבַח,
עָלִי מִזֹּבַח אֱלֹהִים בִּירוּשָׁלַיִם,
אֶת־אֲשֶׁר לֹא מָצָא יְדוֹ מְבוֹחַ טָבַח,
הַעֲלֵה מְלֵא קִמְצוֹ סֵלֶת לְאֵל הַשָּׁמַיִם.

נְעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל הַעֲמֵד לְנֶס עַמִּים,
לְהוֹדוֹת בְּבֵית אֱלֹהִים שִׁירְתוֹ גִּבְחָה,
בוֹ שִׁירָה וּגְבוּרָה יְהִדּוּ הָיוּ תַמִּים,
אָמַר: יִזְבְּחֵי אֱלֹהִים רוּחַ גְּשֵׁפָרָה.

הַהֲלֹךְ בְּדַרְכָיו לְלַמֵּד לְעַם דָּעַת,
בְּמִנְחַת סֵלֶת דָּבָא לֹא יִתֵּן מִגְרַעַת,
לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף לֹא יֵאָמֵם אֲזַנְהוּ;
סֵל פְּרָחֵי זֶה, רֵאשִׁית בְּבוּרֵי תְבוּאֹתַי,
בְּלֵב גְּשֵׁפֶר וּגְדֻפָה הִבְאֵתִי לָךְ מִנְחָתִי,
אֲדוֹן, אֵל תִּמְאָם! וְאִם מִצְעֵר הוּא קַחְהוּ!

נְשִׁיקַת פֶּה

אל כבוד הרב החכם המפורסם ידידי ואהובי מוהר"ר
יצחק בער לעוויןזאהן נ"י בראותי את ספרו ימין צדק
אשר פעל ועשה להצדיק צדיקים חכמי התורה נגד שטנת
כותב פלסטר מילדי העברים, ותנח עלי הרוח ואקום ואשורר:

בְּצֵאת אִישׁ יִשְׂרָאֵל מִבֵּית אָבִיהוּ,
וַיִּבֹז לִיקַחַת הָאִם יִלְדָהּוּ,
וַיִּדָּה אֶבֶן בָּרָעוּ, בְּאֶחִיהוּ,
יַט אַחַר תְּאֵוּהוּ כְּפִיר שְׂמַתָּהוּ,

אֶכְוֹר בְּתַנִּים כְּבָנוֹת הַיַּעֲנָה,
שָׁחַת בְּאֵף רַחֲמָיו טֹבַח גַּם תֵּנֶק,
הִרְג אֲדָנָיו כְּזֹמְרֵי וּבְעֵנָה,
יִגְזֹר לְגִזְרִים שְׂדִים יִנֶּק;

קִרְאתָ לְאִמָּךְ וְעֵינֶיךָ אֹרֹז:
"לֹא כָל-בְּנֵיךָ אַחֲזֹר גְּזֹרֹז,
יֵעוֹד יָגֵה יִשְׁבִּיב אִישׁךָ בְּחֻשְׁבַּת לַיִל,
יֵעוֹד רַבִּים הִמָּה בְּנֵי הַשּׁוֹמְמָה,
יִמִּינֵי אִמִּי יִמִּין צִדְקֵי רוֹמְמָה,
יִמִּינֵי בָשֶׁם יִי תַעֲשֶׂה חֵיל!"

אל כבוד הרב החכם המפורסם קאנדידאט פילאלאגיע
 מוהר"א לעאן מאנדעלשטאט.

למען דעת את־הבאות בְּמַרְם הַיּוֹ ,
 כִּי יִמְדְּרוּ בֹא לֹא יִפְשְׁכוּ הַיָּמִים ,
 מִקַּל שֶׁקֵּד נָתַן אוֹת לְיִרְמִיָּהוּ ;
 אוֹת נֶאֱמָן לֹא יִכְזֹב , יֶאֱמִין בּוֹ נְסִתְּמִים .
 לְכֵן מִקַּל שֶׁקֵּד בְּכָל יַעַת נְחֻזָּה אוֹתוֹ ,
 גִּדְעֵה כִּי שֶׁקֵּד יִי עַל דְּבָרוֹ לְעִשְׂתּוֹ .

מִבְּתֵם לְפָלְנֵי הַפְּשׁוּרֵר

הַנִּה כָּל־טוֹרֵי מִשִּׁירֵיךָ אֲשֶׁר חִבַּרְתָּ ,
 מִסְפָּרוֹ הוּא מִסְפָּר הַשְּׁנָה בַּה עֲרַתָּ ,
 וְרֵאשֵׁי הַפְּשׁוּרִים : • פְּלָנֵי הַזֶּקֶן ! •
 וּמִדּוּעַ שְׁנֵית בְּטוֹרֵי שִׁירֵיךָ ,
 הַכִּינּוֹת לְחֻקֶּם עַל מִצְבַּת קְבָרֶךָ ,
 אֵין בְּרֵאשִׁיתָם לֹא פְּלָנֵי הַזֶּקֶן
 וְגַם בְּסוּפָם לֹא חֲתַמְתָּ — לְפִיק .

הַזְמִיר וְהַזְבוּב

אֶת־הַזְבוּב שָׁאֵל שָׁאֵל הַזְמִיר :
 מַה תִּשְׂרֹק שְׂרֹק בֵּין שֵׁית וְשִׁמִּיר ,
 וְתִשְׂרֹף בְּנִי־אִישׁ בְּפָנֵיהֶם וּבְיָדָם ?
 אִם גַּם שְׂרֹק גַּם נִשְׂרֹף אֶחָד־לָהּ ,
 עָנָהּ הַזְבוּב , בַּמָּה אוֹכֵלָה ,
 לְהוֹדִיעַ גְּבוּרָתִי לְבְנֵי אָדָם !

אֶל הָאֱהָבָה *

אֱהָבָה ! דְּבַשׁ כִּי הֵת תַּחֲפִצִי ,
 חֲמַת עֵבֶשׁוּב בּוֹ תִתְקַעִי :
 תְּמִיתִי כִּי תִמְחָצִי ,
 תְּמִיתִי כִּי תִרְפָּאִי .

חֵץ הָאֱהָבָה

חֵץ הָאֱהָבָה לְאֶחָד לּוֹ קָרְנִים ,
 בְּהוֹצִיאָהּ אוֹתוֹ יִבְאִיב כִּי שָׁנִים .

*) Jerusalem delibrato

תְּהִלָּה לְדָוִד *

כִּי תָבֵא מִיַּנְסָקָה , אֶל־נָא תְתַמָּה אֹרַח ,
 מִיִּזְהָ הָאִיר שְׁמָה הָאֹר הַזֶּרֶח ?
 מִי גִלְחַם בַּחֲשֶׁךְ , הַגְּבוּר פְּעֻנְקִים ?
 מִי הָרִים הַעֲטָרָה מֵעַל רֹאשׁ אֹלֶת ,
 וַיֹּאמֶר לַחֲכָמָה , הֲיִי אַתְּ מִשְׁלֵת ?
 מִיִּזְהָ הַשְּׁפִיל סְבָלוֹת , גְּאוּתָהּ עַד שְׁחָקִים ?
 הֲלֹא יִדְעֶתָ אֶת־הָאִישׁ וְאַתְּ אֶת־וְתוֹי ,
 וְאַתְּ־אִישׁוֹ חֲתוּקָה פְּלֶהֶב בַּפְּשָׁתִים ?
 הֲלֹא זֶה דָּוִד — הַמְּכָה בְּרִבְבֹתָיו ,
 וּמִיּוֹם אִזּוֹ הִנְהוּ חֲרָדַת הַפְּלִשְׁתִּים ;
 הֲלֹא זֶה דָּוִד , חָכֵם גְּבוּר וְעָשִׂיר ,
 קִדְמָה פָּנָיו , בְּרִכְהוּ , וְתִהְיֶלְתוּ תִשְׁיֵר !

כאשר שר אחר אוהביו א . ב . ג .

וויילנא , יום ה' כ"ז תשרי שנת תרמ"א לפ"ק

(* הכחם היקר ואיש הלכך הנביר הנעלה מוס' דוד לוריא נ"י שמינסק הוא אחד מן השרידים, אשר נחר כס' ס' להיות כלי למעשהו, הוא הוא המיסד אח בית הספר בעיר מולדתו כנח גדול ויגיעה רבס . והרשות בכבודה המשלמת על יסר לעושי טוב ככר כבדס אחוה נמטנט (אשראל) של זכב לאות כי עשה הטוב וסישר בעיניה ' ורק "מאחינו אין עוד איש אשר הכיז לו קרנן תודתו על חסדו ועל אמתו , ואני , אשר על עושה טוב בעמי יחשב לי כמסיב עמדי , נתתי אל לבי לשרי תהלתו בקבל נדה נא לכל עמי , ויהי נועס ה' עליו ומעשה ידיו יכונן .

קירות לבי הומה

אל משכילי קרית ווילנא אלהים יכוננה !

כאשר שש לבי עליהם בהיותינו נאספים יחד בבית האלהים
המכונה מַהְרַת הַקְדִּישׁ ותעל שועתנו בתפלה ערוכה בכל
יופי והדר ושמורה מכל דבר משבית אותה, ובמקהלות
ברכנו את ה', ותנח עלי רוח השיר ואען ואומר :

בְּאַוְתִי לְרֹאוֹת מִשְׁכִּילֵי עַמִּנוּ ,

פְּכָה , אַחֵי , חֲזוּתֵיכֶם בְּקִדְשׁ !

בְּהִתְאַפְּנֵנוּ בַּפֶּסֶחַ לְיוֹם חַגֵּנוּ ,

לְהִתְפַּלֵּל וְלִתְקוֹעַ שֹׁפָר בַּחֲדָשׁ ;

בְּפָרְשֵׁיכֶם בְּפִיכֶם לְאֵל הַשָּׁמַיִם ,

טַל נִמְלְאוּ עֵינֵיכֶם וּבְאֹזַר פְּנֵיכֶם חַיִּים .

קוֹל לֹא תְרִימוּ גַם בָּךְ לֹא תִמְחָאוּ ,

בְּקוֹל בְּכִים לֹא תִעְעְרוּ זַעֲקַת שֹׁפָר ,

לֹא תִתְהַלְלוּ אִף לֹא תִשְׁתַּנְּעוּ ,

בֵּית-יֵאל לֹא תִבְאוּ בְּהוֹלֵךְ אֶל קְבֹר :

כִּי בְשִׁמְחָה תִבְאוּ וּבְגִיל תִצְאוּ ,

בְּיֵאל בְּטַח לִפְנֵיכֶם כִּי תוֹשְׁעוּ .

בְּבֵית הַפְּלִתְכֶם הֵן עוֹ גַפְשֵׁי לְבָשָׂה ,

וּכְבוֹאֵי שְׁמָה לְאִישׁ אַחַר גְּהַפְכָתִי ;
 וּתְבֹא בִי רוּחַ - רוּחַ חַדְשָׁה ,
 וּבְרַגְשׁ קָדֵשׁ אֶת־עֵינֵי שְׁפָכָתִי :
 כִּי מִפְּלִאָּן טַהֲרֶתֶם הַבַּיִת ,
 כְּבוֹד הַפָּה עָלָיו וְהוֹדוּ בְּנֵי־תֵיבָן !

לָכֵן הִבֵּאתִי לָכֶם זֹאת הַבְּרָכָה :
 אַתֶּם תִּהְיוּ לְאַחֵיכֶם לְעֵינַיִם ,
 מְקֹם יִרְאוּ רַבִּים גַּם יַעֲשׂוּ כְּכֹה ,
 אִזּוּ תְּבֹא עֲלֵיכֶם בְּרַכַּת שָׁמַיִם ;
 גַּם הַנְּבִדָל מְקֹם עַמְּכֶם יִתְאַחֵד ,
 מִדֵּיטוֹב , מִדֵּינְעִים שְׁבֶת אַחִים יַחַד !

יום ו' כ"א תשרי הושענא רבה לסדר ולסרט תורת צוה
 לנו מעשה מורשה קהלת יעקב . מה קיית ווי לנא .

מודעה

אבקשה את הקוראים לשום לבם על הספרים האלה אשר יצאו אייה בקרב לאור הדפוס :

(א) המשך מהשירים אשר לא נשלמו בספרי הַצְּנָנִים , בלויית עוד שירים רבים , וקורא להם שם חדש צִיָּצִים וּפְרָחִים .
(ב) קבוצת ענינים שונים , ספורים ומשלים ובאורי כתבי קדש ואגרות בקרת וכדומה , הכל במליצה פשוטה (פראָזע) בספרי אשר קראתי בשם פְּרִי קִיץ .

(ג) ספר כתב איש בריתי החכם הסופר והמליץ המפואר מִיָּה שמואל יוסף פֶּן נִי מוֹוִילנָא, יכלול ספר אֶזְרָה הַשְּׂרֵשִׁים להחכם בִּי עֵם הַרְחֵבֶת בָּאוֹר בִּמְקוֹם שֶׁלֹא הוּצֵיא הַמַּחְבֵּר יְדֵי חוֹבֵת בָּאוֹר וְעַם הוֹסְפוֹת רַבּוֹת מְכַל הַמְּלוֹת שֶׁנִּשְׁתַּמְשׁוּ בָהֶם חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּסִפְרֵיהֶם הַמְּפֹרְסָמִים , מִיּוֹם שֶׁנִּסְתַּמְּתָם הַחוּזוֹן עַד זְמַנְנוּ , מִקּוֹרֶם בְּתַלְמוּד , וּמְדַרְשִׁים וּסְפָרֵי חֲכָמֵי הַמַּחְקֵר ; וַיִּבְאֵר גַּם הַבְּדֵל הַשְּׁמֹת הַנִּרְדָּפִים וְהַסְתַּעְפוֹת הַמְּשׁוֹתָפִים , וְכִמוֹ כֵּן מִקּוֹר הַשְּׂרֵשִׁים אֲשֶׁר תּוֹצְאוֹתֶם מִקְּדָם מְלִשׁוֹנוֹת אֶרְמִית סוּרִית וְכוּ' ; וְגַם כָּל שְׁמֹת הָעֲצָמִים הַפְּרָטִים וּמְלוֹת אֶרְמִית הַנִּמְצָאִים בְּתַנְיָךְ , הַכֹּל עֲשׂוּי בְּמַעֲצוֹת וְדַעַת עֵינַי מְלֵאכֶת הַבְּקֵרֶת אֲשֶׁר בְּיָדְךָ פְּרִי הַדָּר בְּזַמְנָנוּ . מַחֲדֵר מֵי הַשְּׂרֵשִׁים הַהוּא עַל נִיר מֵאֲשִׁין יִפֶּה כָּל בּוֹנִין 4 קִיב וְעַל רַעְנָאֵל 5 קִיב .

והיה כל המבקש את הספרים האלה או אחד מהם יִבְתָּב בְּסִפְרֵי הַפְּרַעַנְוִמְעֶרְאֵנְטֵן אֲשֶׁר יִמְצָא הֵבֵן בּוֹוִילנָא תַּחַת יַד הַחֲכָם רִשִׁיף הַנִּיל וּבְכַרְדִּיִּשׁ שׁוֹב תַּחַת יָדִי .

א . ב . ג .

